

Minuta reuniunii
Comitetului de Monitorizare al Programului Regional Sud-Est 2021-2027
13-14 martie 2025, Constanța

Reuniunea Comitetului de Monitorizare (CM) al Programului Regional Sud-Est 2021-2027 (PR SE) a avut loc în perioada 13-14 martie 2025, la Constanța.

La reuniune au participat membri, observatori și invitați ai CM, conform listei de prezență atașate, ședința fiind statutară.

În deschiderea reuniunii au luat cuvântul domnul Vergil Chițac, primar al municipiului Constanța, doamna Luminița Mihailov, președinte al CM, director general al ADR SE, domnul Krzysztof Kasprzyk, șef adjunct al Unității pentru România și Croația, Direcția Generală Politică Regională & Urbană (DG REGIO), Comisia Europeană, domnul Răzvan Filipescu, vicepreședinte al Consiliului Județean Constanța, doamna Mariana Cristea, Secretar general adjunct la Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, doamna Irina Radu, director general Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

În cuvântul de deschidere, domnul Vergil Chițac a salutat reprezentanții Comisiei Europene, membrii CM, invitații și le-a urat bun venit la Constanța. Acesta și-a exprimat deosebită plăcere să găzduiască o nouă reuniune a CM PR SE 2021-2027. El a mai precizat că municipiul Constanța s-a dezvoltat și se dezvoltă, fondurile europene reprezentând un factor esențial pentru modernizarea și transformarea orașului. Cu sprijinul acestor resurse s-au implementat proiecte majore de infrastructură educație, sănătate, mobilitate urbană și protecția mediului. Aceste investiții nu doar că au îmbunătățit viața de zi cu zi a constănțenilor, dar contribuie și la creșterea atractivității municipiului Constanța, atât pentru investitori, cât și pentru turiști. Proiectele realizate prin fonduri europene au avut un impact semnificativ asupra dezvoltării locale, de la modernizare a rețelelor edilitare, la modernizare a sistemului de transport public și la revitalizarea spațiilor publice. În plus, se pune accent pe tranziția către un oraș mai verde, mai digitalizat și mai incluziv, Constanța fiind de curând selectată în rândul orașelor M100, iar sprijinul Uniunii Europene este fundamental în atingerea acestor obiective ambițioase. Domnia sa a asigurat întreaga deschidere și colaborare în susținere a acestor obiective comune și dorește să mulțumească pentru încrederea acordată și pentru sprijinul oferit municipiului. Dânsul a urat succes în desfășurare a lucrărilor și speră ca această întâlnire să fie una productivă și benefică pentru toate părțile implicate.

Doamna președinte CM PR SE, Luminița Mihailov a mulțumit domnului primar, pentru mesaj și a mai spus că se bazează ca întotdeauna, pe partenerii din administrația locală și din zona reprezentanților societății civile pentru implementarea programului.

În continuare, a menționat că la eveniment sunt reprezentanți ai autorităților centrale, din toate cele șase județe ale regiunii, reprezentanți ai societății civile, din administrație și sunt

destul de mulți colegi care s-au conectat online. CM este complet și sunt toate prerogativele pentru a desfășura activitatea conform agendei. Dânsa a mai menționat că sunt 2 zile destul de încărcate, cu foarte multe subiecte pe ordinea de zi pe care vor trebui să le parcurgă, să fie analizate, pentru că practic cu această ocazie, cu această întâlnire vor fi analizate criteriile pentru aproximativ 85% din toată alocarea financiară a Programului, la care se adaugă cu sprijinul bugetului de stat, supracontractarea aprobată/care va fi aprobată.

Doamna președinte CM PR SE a mulțumit doamnei Iusco de la Comisia Europeană care participă de fiecare dată la întâlnirile CM PR SE. Dânsa a menționat că sunt conectați online colegi din zona de administrație locală, domnul Francisc Iulian Chiriac, președinte al CJ Braila, domnul Petre Adrian Robert, vicepreședinte al CJ Buzău, domnul Ionuț Pucleanu, primar al Primăriei Galați, iar, în sală este prezent domnul Răzvan Filipescu, vicepreședinte al CJ Constanța. De asemenea, este prezent online domnul Krzysztof Kasprzyk – șef adjunct al Unității pentru România și Croația, Direcția Generală Politică Regională & Urbană (DG REGIO), Comisia Europeană, și doamna Irina Radu, Director în cadrul MIPE. În continuare, l-a invitat să ia cuvântul pe domnul Krzysztof Kasprzyk.

În cuvântul de deschidere, domnul Kasprzyk a salutat pe cei prezenți și și-a exprimat părerea de rău că nu poate fi prezent la Constanța. A mulțumit domnului primar Vergil Chițac pentru introducere și pentru evidențierea tuturor beneficiilor pe care Politica de Coeziune o aduce regiunii. Nu este doar politica în sine cea care le face posibile, ci toți participanții la CM contribuie la acest lucru. Majoritatea reuniunilor CM s-au concentrat pe criteriile de selecție, pregătiri și pași importanți pentru a permite implementarea Programelor pentru lansarea apelurilor și depunerea proiectelor. Dar astăzi avem o parte importantă de parcurs — și anume analiza și revizuirea Programului la jumătatea perioadei de implementare. Este încă devreme, nu sunt multe proiecte finalizate, iar cele care sunt finalizate probabil sunt proiecte etapizate. Cu toate acestea, este un moment important pentru a evalua ce s-a realizat până la acest moment și să vedem ce s-a schimbat față de momentul în care s-au derulat negocierile Programelor în România, astfel încât să folosim Politica de Coeziune pentru a răspunde noilor provocări.

Domnul Kasprzyk a menționat că una dintre aceste provocări, din păcate, o reprezintă inundațiile și catastrofele naturale din regiune și așteaptă cu interes propunerile de a redirecționa fondurile europene pentru a reconstrui infrastructura afectată de inundații. Domnia sa a asigurat că din partea COM regulile vor fi simple, iar cu ajutorul autorităților regionale, va fi un proces cât mai facil. A menționat că nu se intenționează aplicarea unor restricții asupra a ceea ce poate fi finanțat, ci sprijinirea cât mai eficientă a procesului de reconstrucție, inclusiv relocarea anumitor infrastructuri pentru a le reconstrui într-un mod mai durabil.

Al doilea subiect important abordat de domnul Kasprzyk a fost reacția pro-activă la noile priorități ale Uniunii Europene. Una dintre prioritățile de top este inovarea, în special prin

investiții strategice în tehnologie — așa-numitul program STEP (Strategic Technologies for Europe Platform), investiții care pot face o diferență reală în economie.

DI Kasprzyk a mai spus ca CE este deschisă nu doar la propuneri din partea Autoritatii de Management (AM), ci și din partea partenerilor locali. Este un apel adresat tuturor partenerilor, nu doar autorităților centrale. În plus, se dorește mai multă concentrare pe locuințele sociale și locuințele accesibile — nu doar la nivel național, ci și la nivel regional. Este o nevoie clară în Constanța și în alte părți ale României, și un domeniu în care Politica de Coeziune poate avea un impact semnificativ. Pentru aceste două priorități — investiții strategice în tehnologie și locuințe accesibile — dacă se susțin proiecte pilot solide, acest lucru va ajuta la justificarea unor alocări mai mari de fonduri în viitor și a unor condiții mai bune pentru investiții în perioada următoare.

De asemenea, a menționat că deși suntem în mijlocul perioadei de implementare, ceea ce se discută în prezentare deja impact asupra negocierilor viitoare. Politica de Coeziune este un proces pe termen lung. De la idee până la implementare, totul durează. Acum este momentul să se facă diferența prin deschidere la idei noi și propuneri curajoase. Această revizuire la jumătatea perioadei este, tehnic, despre evaluarea a ceea ce s-a făcut, dar este mai mult despre viitor.

Domnia sa a spus că așteaptă din partea AM, cu sprijinul beneficiarilor, idei și propuneri care răspund provocărilor — cum sunt inundațiile — pentru a arăta că această politică funcționează și trebuie continuată la nivel local și regional, așa cum este acum. Este cea mai bună cale de a demonstra că Europa funcționează.

Domnul Kasprzyk a urât mult succes tuturor la această întâlnire, a reasigurat că există sprijin deplin din partea COM și este sigur că participanții la reuniune vor primi tot sprijinul și clarificările necesare.

Dna președinte al CM i-a mulțumit dlui Kasprzyk pentru mesaj și a mai spus ca îi pare rău că nu a reușit să fie prezent la ședința aceasta, dar chiar dacă nu este prezent fizic, este online și vor beneficia de ideile și de contribuția sa și în viitor, ca și până acum, pentru că e foarte important experiența pe care o are în implementare și viziunea privind Politica de Coeziune. În continuare, a dat cuvântul domnului vicepreședinte Filipescu de la Consiliul Județean Constanța să adreseze câteva cuvinte, după care va lua cuvântul doamna Secretar general Mariana Cristea, colegii online, dna director Irina Radu, din cadrul MIPE.

DI vicepreședinte Filipescu a urât bun venit celor prezenți, la reuniunea CM, găzduit la Constanța, un județ cu un potențial strategic deosebit și cu un rol important în dezvoltarea regiunii. Dânsul a mai spus, că fiind împreună, sub egida acestui important Program Regional, reflectă nu doar angajamentul comun pentru a dezvolta regiunea, ci și necesitatea unui efort susținut pentru a valorifica fiecare oportunitate de investiție și de modernizare a infrastructurii, a economiei și a comunităților locale. Județul Constanța este un hub logistic și al comerțului internațional, devine un hub al energiei la nivel european. De asemenea,

Constanța este un important centru universitar, o destinație turistică de prim rang, cu o istorie și o cultură bogată și un exemplu prin care fondurile europene pot transforma o regiune. Datorită colaborării eficiente pe care o au împreună, au atras și își dorește să atragă și mai multe proiecte care să aducă bunăstare comunităților lor. Domnul vicepreședinte Filipescu a mai spus că această reuniunea este un prilej esențial pentru a analiza progresul realizat până acum, de a adapta strategiile și de a verifica dacă măsurile luate răspund în mod real necesităților regiunii. În continuare, a urât participanților să aibă o ședință productivă, un dialog cât se poate de deschis, să împărtășească cele mai bune practici și de mult succes în dezbaterile viitoare.

Dna Mihailov, președinte al CM, a mulțumit pentru mesaj domnului vicepreședinte Filipescu menționând că și se bazează pentru contribuții și pe implementare, în calitate de beneficiari ai Programului.

În continuare, domnul vicepreședinte Filipescu a menționat la rândul său, că în numele domnului președinte îi asigură de toată susținerea CJ Constanta în privința tuturor demersurilor viitoare pentru a asigura o dezvoltare durabilă.

Dna președinte al CM a mulțumit încă o dată domnului vicepreședinte Filipescu și a dat cuvântul doamnei secretar general Mariana Cristea din partea MIPE.

Dna Mariana Cristea a salutat reprezentanții COM, pe dl primar al Constanței, pe dl vicepreședinte Filipescu, pe dna Gaju, dna primar de la Cumpăna și pe toți participanții și a urât succes acestora în toată activitatea și să aibă o ședință cu spor. Domnia sa a menționat că Uniunea Europeană a fost și este un partener în dezvoltarea României. Este motorul care a stimulat fundamental structura economică a țării de la aderare. România a primit până la acest moment o peste 100 de miliarde de euro din fonduri europene în valoare brută, concret, acești bani regăsindu-se în peste 900 km de autostrăzi și drumuri expres. Peste 3 milioane de români au fost conectați la rețeaua de apă și canalizare, peste 100.000 de firme și companii au primit granturi pentru dezvoltare. Mii de școli și de spitale au fost renovate, dotate sau extinse, s-au creat locuri de muncă, s-au atras noi investiții ce au antrenat economia. Valoarea investițiilor realizate este aproximativ egală cu valoarea PIB-ului la momentul aderării. Deci, în actualul context geopolitic se impune o adaptare rapidă la prioritățile de dezvoltare și de investiții și alinierea la noile paradigme europene. Astfel, trebuie să accelerăm absorbția fondurilor și să demonstrăm impactul pozitiv al proiectelor finanțate și să consolidăm încrederea în capacitatea României de a gestiona eficient resursele europene. Dna secretar de stat Mariana Cristea a mai spus că îi asigură pe beneficiari de întreaga susținere din partea MIPE și le dorește succes în activitate.

Dna președinte a CM a mulțumit celor prezenți, se bazează foarte mult pe sprijinul acestora pentru că urmează o perioadă destul de complicată de ajustare a Programelor și anul acesta este primul an în care se calculează dezangajarea fondurilor, deci, practic e un an foarte complicat. Domnia sa a mai spus că este primul an în care există riscul real de a pierde

fondurile, ceea ce evident că nu se va întâmpla, cel puțin din premisele existente astăzi. Dânsa a dat cuvântul dnei Irina Radu, director general în cadrul MIPE.

Dna Irina Radu a mulțumit dnei Mihailov, a menționat că se bucură că este prezentă la reuniune și în completarea mesajului doamnei secretar de stat va mai adăuga câteva elemente tehnice din punct de vedere al echipei MIPE. Domnia sa a precizat că întotdeauna a fost alături de participanții la reuniune și de echipa AM în implementarea Programului, de colegii de la Comisia Europeană și Ministerul Finanțelor, pentru că este important să demonstrăm că România poate să livreze la nivel teritorial, la un nivel mai aproape de cetățean și că este mai aproape de nevoile locale și de adresare a disparităților intra-regionale și acest lucru este important, atât în contextul actual, cât și în contextul viitoarei Politici de Coeziune, pe care acum trebuie să o definim împreună cu partenerii europeni.

Este primul an în care ne gândim la acest risc de dezangajare. Conform regulamentului și la nivelul AM ar trebui să avem aplicații de plată de 100 de milioane de euro din bugetul UE. Analizând evoluția Programului în ansamblu, nu vedem un risc la nivelul implementării investițiilor în cadrul PR SE. Domnia sa a menționat că în contextul în care AM PR SE a lansat multe dintre apeluri și va lansa alocarea aproape integralitate, în care a contractat aproape jumătate din alocarea programului, acest risc nu se va materializa nici anul acesta, nici anul viitor. Dânsa a mai precizat, că este importantă colaborarea cu ADR SE din perspectiva rezultatelor ITI (Instrumentul Teritorial Integrat) Delta Dunării și a faptului că și în a 2-a perioadă de programare se realizează investiții teritoriale integrate. COM vorbește deja de o programare viitoare pe zone funcționale, care ar îngloba și zonele ITI și este important ca în acest demers să demonstrăm povești de succes. Dna Irina Radu a mai spus că a văzut că și în cadrul acestui CM se lansează 4 apeluri dedicate ITI, iar, întotdeauna, cu sprijinul doamnei Mariana Iusco și cu munca echipei AM, acest mecanism ajută din ce în ce mai mult comunității.

Este important nu doar din perspectiva rezultatelor locale, ci și pentru a apăra viitorul politicii în viitor, în perioada post 2027. Domnia sa a amintit și mesajul domnului Krzysztof, evaluarea intermediară a Programelor trebuie să demonstreze că Programele, că actuala Politică de Coeziune se adaptează noilor priorități ale Uniunii Europene. Doamna Irina Radu a adresat mulțumiri pentru că propunerea de modificare a PR SE vizează includerea noilor priorități privind adresarea efectelor inundațiilor, privind locuințele sociale și privind noile tehnologii strategice la nivelul Europei.

Fără a demonstra această flexibilitate la nivel național, în programele naționale și în programe regionale, nu putem la nivel european să arătăm că această politică este adresată nevoilor noi care apar la nivel strategic. Tot acest ansamblu al preocupărilor AM, toate aceste discuții din cadrul CM, reflectă și preocuparea pentru definirea viitorului Politicii de Coeziune. Au fost consultări ample cu partenerii anul trecut. Poziția națională a României a fost aprobată de Guvernul României și postată pe site-ul ministerului, dar acesta este doar începutul discuțiilor cu partenerii europeni. Pe 12 februarie, Comisia Europeană a postat în consultare, pe site-ul

propriu, documentul privind dezvoltarea noului cadru financiar multianual. Au fost invitați partenerii să contribuie și acolo, la secțiunea de Politică de Coeziune, să apere elementele care trebuie să susțină în continuare un buget semnificativ pentru investiții. Tipurile de investiții de care are nevoie România pentru adresarea disparităților, pentru că apar noi priorități și se discută de o rearanjare a acestora cu impact financiar.

Doamna Irina Radu a venit cu rugămintea să fie distribuit acest link, astfel încât și membrii comitetului să aibă posibilitatea de a interveni și de a susține o viitoare Politică de Coeziune cu buget adecvat, cu management partajat, așa cum este reflectat în poziția națională și cu niște criterii de alocare care vor corespunde în continuare nevoilor de dezvoltare și ale regiunilor și la nivel național. Domnia sa a spus că retransmite link-ul cu rugămintea, să fie distribuit participanților, pentru că în cursul acestei veri, COM va posta deja prima propunere de regulament pe noul cadru financiar multianual.

Dna președinte a CM a mulțumit doamnei director general Irina Radu pentru mesaj și a mai precizat faptul că acest an, este foarte important, pentru că miza lui, miza politicii actuale de coeziune este de a continua. De fapt, se pune în discuție asigurarea unor resurse și pentru politica post-2027 și mesajul către autoritățile locale, către partenerii sociali este acela de a ne ajuta să demonstrăm că această Politică de Coeziune are sens, 100 de miliarde de euro care reprezenta PIB-ul României înainte de aderare.

Aprobarea propunerii privind Ordinea de zi și a minutei reuniunii din 18-19 martie 2024 -

Dna președinte al CM a supus aprobării ordinea de zi și a minutei reuniunii comitetului din 18-19 martie 2024, iar membrii CM au aprobat ordinea de zi, cu unanimitate de voturi.

Dna președinte a CM a dat cuvântul dnei Jenica Crăciun, șefa AM, pentru a face o informare privind procedurile scrise și după aceea privind stadiul implementării.

Dna Crăciun a salutat și a mulțumit pentru participarea numeroasă la reuniunea CM. Anul trecut s-au desfasurat 2 proceduri scrise și o informare către membrii CM. Prima procedură s-a derulat în aprilie 2024 și a vizat 3 aspecte principale. Primul aspect a fost este cel legat de modificarea PR SE, principala modificare fiind introducerea posibilității de finanțare a proiectelor etapizate, modificarea criteriilor pentru acțiunea 2.4 care vizează biodiversitatea și aprobarea criteriilor pentru 5 apeluri pentru ITI Delta Dunării, apeluri care au fost și lansate până la sfârșitul anului trecut, depunerea de proiecte fiind în derulare în acest moment.

Cea de-a 2-a procedură scrisă s-a derulat în luna iunie 2024 și a vizat modificarea mai multor criterii pentru acțiunile 2.4, care vizează spațiile verzi, mobilitatea urbană, 3.1 și prioritatea 6 - o regiune atractivă, acțiunea 6.1 regenerare urbană.

Principala modificare a fost legată de posibilitatea creșterii finanțării nerambursabile, prin luarea în considerare a unei valori mai mari decât valorile alocate, în condițiile în care proiectele pregătite prin PoAT aveau valori mult mai mari decât alocările din PR SE, bineînțeles, cu posibilitatea utilizării supracontractării. Aceasta a fost principala modificare pentru procedura din iunie 2024, iar în luna decembrie 2024 a fost transmisă o informare către membrii CM vis-a-vis de finalizarea evaluării ex-ante pentru instrumentele financiare

pentru eficiență energetică. Au fost transmise concluziile acestei evaluări ex-ante, principala concluzie fiind că instrumentul propus este împrumut plus grant, că proporția grantului va reflecta performanța energetică atinsă după renovare și că a fost semnat până la sfârșitul anului trecut acordul cu BEI cu privire la instrumentul financiar destinat în integralitate locuințelor unifamiliale, aceasta fiind și o modificare realizată în Program.

Referitor la stadiul implementării PR SE, au fost transmise în materialele membrilor CM o prezentare mai detaliată pe fiecare prioritate în parte.

Dna Crăciun a mai subliniat că PR SE a evoluat și se adaptează necesităților și acest lucru se vede și din propunerile de modificări de program, adică cea de anul trecut și cea care urmează a fi discutată la reuniunea curentă. Alocarea a fost de 1,46 miliarde de euro. Anul trecut s-a aprobat o supracontractare de 360 de milioane de euro, astfel încât alocarea a ajuns la 1,8 miliarde de euro. Au fost lansate în consultare peste 70% din valoarea alocată și au fost lansate apeluri care pentru care s-au depus sau se depun proiecte peste 55% din valoarea alocată. Este adevărat că există poate un anumit decalaj față de ceea ce a fost propus în ceea ce privește lansarea oficială a apelurilor, dar au fost luate măsuri pentru ca în acest an să fie recuperate aceste decalaje.

Făcând o analiză în ceea ce privește raportarea valorii lansate din valoarea Programului la valoarea contractată, procentul este unul mai bun. S-au contractat 630 de milioane de euro, din care 200 de milioane euro reprezintă proiectele etapizate, respectiv 43% din alocare. O analiză din punct de vedere al contractelor de achiziție care au fost semnate pentru proiectele contractate pentru proiectele etapizate arată că 85% din valoarea proiectelor etapizate este deja adjudecată în contracte de execuție. Asta înseamnă că în acest an și anul următor proiectele etapizate vor contribui la absorbție, iar pentru proiecte noi, un sfert din valoarea contractată este adjudecată în contracte de execuție.

În ceea ce privește instrumentele financiare, a fost semnat, acordul cu BEI pentru instrumentele financiare pe eficiență energetică. Urmează să fie să fie aprobată Hotărârea de Guvern pentru această acțiune și urmează a fi lansat apelul pentru BEI. Alocarea este de 20 de milioane de euro, iar pentru instrumentele financiare pentru IMM-uri au fost avansate discuțiile și negocierile cu Banca de Investitii si Dezvoltare (BID), astfel încât în acest an este prevăzută semnarea acordului și în a 2-a parte a anului, BID se va ocupa de selectarea băncilor care vor implementa instrumentul financiar.

Există și câteva proiecte, mai mari, mai importante, care necesită o atenție deosebită și o pregătire, fiind vorba de o implicare a mai multor entități, respectiv proiectele de biodiversitate în Natura 2000 Delta Dunării, transportul naval în Delta Dunării și centrul de date regional cu STS-ul. Acestea sunt proiecte de o valoare mai mare, proiecte care sunt mai complexe și necesită o pregătire mai atentă. Toate cele 3 proiecte se pot dezvolta și depune pentru finanțare până la sfârșitul acestui an.

Dna Crăciun a mai subliniat un aspect important asupra contractării aprobate în acest, respectiv aprobarea pentru anul 2025 a unor credite de angajament reprezentând 150% din valoarea PR SE. Până în acest moment ce este aprobat, reprezintă 125% din valoarea Programului. Această supracontractare este foarte importantă, mai ales pentru primii ani de implementare efectivă, când din punct de vedere al proiectelor noi se înregistrează întârzieri în ceea ce privește lansarea sau derularea procedurilor de achiziție, astfel rezultatele în 2025 vor fi sprijinite pe partea de absorbție de proiectele etapizate și de această supracontractare aprobată și contractată.

Din punct de vedere al plăților, au fost realizate plăți în acest moment de peste 60 de milioane de euro. În cadrul aplicațiilor de plată către COM valoarea este mai mică, dar există și o justificare pentru acest aspect și anume capacitatea financiară a beneficiarilor care este redusă, deoarece se solicită foarte mult cereri de prefinanțare, care nu se iau în calcul în cadrul aplicațiilor de plată către COM. Beneficiarii au un termen de 90 de zile pentru justificarea cel puțin a 50% din prefinanțările primite, deci este un timp mai mare necesar pentru a se transforma aceste plăți în absorbție. Până în acest moment, din graficele beneficiarilor și din estimările AM, nu rezultă că există un risc de absorbție pentru acest an.

În fiecare an de acum încolo va exista acest risc, sumele fiind din ce în ce mai mari, cele care vor trebui să fie absorbite. Eforturile pentru a putea recupera întârzierile trebuie să fie comune, în ceea ce înseamnă lansarea efectivă a lucrărilor pentru noi contractate, adică fie scurtată foarte mult timpul de la momentul semnării contractului până la momentul în care se ajunge efectiv la execuția lucrărilor.

La finalul intervenției sale, dna Crăciun a menționat că nu a făcut o prezentare pe fiecare prioritate pentru că în prezentarea pe Evaluarea intermediară (mid-term review) se vor atinge aceste aspecte și a invitat-o pe dna Cornelia Dumitrescu, manager proiect în cadrul AM, să facă o prezentare procesului de elaborare a mid term review, apoi pe doamna Lucaciu să prezinte concluziile, recomandările evaluării intermediare a PR SE.

Dna Dumitrescu a salutat participanții de la reuniune și a spus că va prezenta modul în care a fost gândit și cum s-a derulat contractul de evaluare timpurie a Programului. Mid term review este un proces amplu de analiză, iar până la finalul lunii martie 2025, AM trebuie să transmită către COM rezultatul acestei evaluări. În conformitate cu articolul 18 din RDC se analizează dacă au existat modificări ale contextului socio-economic care să își pună amprenta asupra programului, dacă au fost implementate măsurile în asemenea mod încât să contribuie la implementarea planului pentru imunitate climatică și mediu, dacă există o contribuție la Planul Social European. Toate aceste aspecte au necesitat o analiză aprofundată realizată cu ajutorul unor experți în evaluare. Această analiză a presupus realizarea a câte un raport pentru fiecare prioritate, și un raport sinteză, plus un raport pentru ITI Delta Dunării.

Pornind de la această analiză pe care echipa de experți au făcut-o, AM a elaborat Mid term review. Acest document este important pentru alocarea cuantumului de flexibilitate conform articolului 86 din regulament. Structura a fost agreată cu colegii de la MIPE, respectiv o

sinteză, o metodologie folosită pentru agregarea datelor, o prezentare a stadiului implementării până la data de 31 decembrie 2024, analiza progresului și provocările în conformitate cu recomandările specifice de țară conform semestrului European, contribuția la Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice și la Pilonul European al drepturilor sociale.

În continuare, dna Dumitrescu a rugat coordonatoarea echipei de experți, dna Liliana Lucaciu, să prezinte acest demers de evaluare care s-a realizat.

Dna Liliana Lucaciu a salutat participanții de la reuniune și s-a prezentat ca team-lider al echipei de evaluare din partea consorțiului de firme Civita și Lideea. A prezentat colegii dumneai prezenți în sală, pe dna profesor universitar Monica Roman, pe dna Elena Bacale și a mai spus ca în online sunt mulți colegi.

Stadiul implementării este un fundament și ne spune despre eficacitate, despre cadrul de performanță. În plus, față de asta avem aspectele de relevanță față de nevoile socio-economice și schimbările care s-au produs de la aprobarea PR SE, de la perioada când s-a făcut analiza pentru elaborarea programului și raportarea la politicile Uniunii Europene.

Au fost analizate recomandările specifice de țară, PNIESC și PEDS. A fost realizată o analiză pentru fiecare dintre ele a cauzelor, și a factorilor, măsurile care pot îmbunătăți. Un aspect de fond pe care îl constată evaluarea este complexitatea Programului și acest lucru se va regăsi în multe aspecte analizate și care se transferă în concluzii. Este un Program complex, cu 5 obiective de politică, 6 priorități de investiții, plus asistența tehnică, 12 obiective specifice, 19 acțiuni care se înmulțesc după modificarea de program, deci este un program fragmentat și acest lucru se vede în mecanisme, în efortul AM și al beneficiarilor. În plus, complexitatea se vede în abordarea integrată. Se îmbină elemente dimensiuni sociale, economice, culturale, ecologice într-un cadru teritorial, recunoașterea diversității teritoriale, nu numai prin prisma disparităților interne din regiune, dar prin instrumentul ITI în mod special, avem cele două tranziții prezente, tranziția verde și tranziția digitală, instrumente financiare. Complexitatea se vede și în harta actorilor și a factorilor de decizie, comitetul de monitorizare și comitetul de coordonare a evaluării, beneficiari, solicitanți, contractori, consultanți. Sunt prezente ADI și UAT-urile care sunt atât implicate în implementare, cât și în gestionarea investițiilor și planificarea strategică.

Stadiul implementării

În reprezentarea grafică sunt prezentați factorii de context care au influențat stadiul implementării, și anume aprobarea regulamentelor în iunie 2021, cu întârziere față de începerea perioadei de programare, aprobarea Programului la sfârșitul anului 2022 și după care a început practic lansarea apelurilor, deci suntem la jumătatea perioadei de programare, dar suntem mult mai aproape de începutul implementării efective, ceea ce explică în parte progresul în cifre.

Stadiul implementării - 41 de apeluri lansate, 55% din valoarea alocată, dar estimarea pentru 2025 conform unui plan este de acoperire a valorii alocate.

Astfel, sunt 129 de proiecte contractate și aici particularitatea care o să mai revină în concluzii este dominanța proiectelor etapizate (79% din numărul celor contractate) care reprezintă doar 35% din valoarea contractată. Sunt mici diferențe față de cifrele cele mai recente, pentru că cifrele luate în calcul la evaluarea Programului sunt la 31.12.2024. Proiectele etapizate au o valoare medie mai mică decât proiectele noi și din acest motiv ele contează mai puțin în economia alocării, dar sunt numeroase, ceea ce indică faptul că este un efort și pentru AM să le gestioneze și pentru beneficiari.

Cheltuielile declarate reprezintă 5% din alocarea Programului, cu această perspectivă a creșterii ca urmare a transformării cererilor de prefinanțare în sume rambursate.

Dna Lucaciuc a realizat o prezentare succintă asupra constrângerilor și a dificultăților care explică stadiul programului, stadiu avansat în ceea ce privește implementarea proiectelor etapizate și modest în ceea ce privește proiectele noi. Proiectele etapizate au în economia PR SE 2021-2027 minusuri și plusuri, principalul minus pentru regiune este faptul că populația regiunii se bucură mai târziu de beneficiile acestor proiecte care vin din 2014-2020 și este un cost al regiunii faptul că ele au întârzie în finalizare. Pe de altă parte, pentru PR SE 2021-2027, ele aduc plusuri, în sensul că sunt proiecte care pot genera absorbție și realizări și rezultate mai repede decât proiectele noi.

Dna Lucaciuc a menționat de asemenea că este un efort administrativ mare să adaptezi, să contractezi aceste proiecte, de aprobare a sub-contractării. Acest efort este un lucru bun, se valorifică ceea ce a fost început, nu se pierd bani și pot continua aceste proiecte, dar costul administrativ este semnificativ.

Această legătură între ciclurile de programare poate să ajute, ca în perioada următoare să nu existe aceasta problema a dezangajării în primii ani. Presiunea asupra beneficiarilor se resimte deoarece trebuie să facă față multor oportunități de finanțare. PNRR-ul a fost un competitor pentru PR SE și în evaluări beneficiarii au împărtășit faptul că au fost situații în care au preferat să meargă spre PNRR. Depunerea cererilor de finanțare la finalul perioadelor de depunere creează o supraîncărcare în procesul de evaluare și selecție. Nu sunt suficienți evaluatori independenți pentru toate programele care cer o piață mai bună a evaluatorilor.

Dificultățile de operare MySMIS, care a fost în construcție, sunt un alt factor care explică stadiul implementării. În ceea ce privește implementarea efectivă, au fost măsuri de simplificare (OUG 23/2023), sunt și alte aspecte care s-au dorit să fie simplificate, sunt percepute mai complexe și mai complicate.

O imagine asupra distribuției comparative alocare, pe obiective specifice, apeluri și proiecte contractate arată că sunt alocări substanțiale pe prioritatea 2 - O regiune prietenoasă cu mediul, pe conectivitatea regională, dar este important să se analizeze comparativ apelurile lansate față de alocări. Apelurile lansate sunt mai degrabă aliniate cu disponibilitatea proiectelor etapizate, respectiv, obiectivul specific 2.1, obiectivul specific 2.8 pe mobilitate urbană, obiectivul specific 4.2 școlile, deși este o alocare mică și obiectivul specific 5.1, pentru regenerare urbană. Uitându-ne la proiectele contractate sunt oarecum proporționale. 2.1 este iarăși prioritatea cu cele mai multe proiecte, 2.8 mobilitatea urbană, 4.2 și 5.1, stadiul

este aliniat cu disponibilitatea proiectelor etapizate și nu neapărat cu volumul de finanțare disponibil.

Dna Lucaciu a prezentat câteva grafice privind gradul de contractare și execuție. Dansa a spus ca au analizat recomandările specifice de țară și apoi au realizat o corespondență între obiectivele intervențiilor planificate prin PR SE și fiecare recomandare de țară. Exista o recomandare generală și anume accelerarea punerii în aplicare a programelor politicii de coeziune. În recomandare a 2-a din 2024 se face referire la guvernante eficace și consolidarea capacității administrative. Recomandarea nr. 3 face referire la locuințe sociale, servicii sociale și dezvoltarea urbană a orașelor mici, reducerea disparităților și aspectele sociale conexe. A 4-a recomandare se referă la a valorifica oportunitățile oferite de platforma tehnologiilor strategice ale Uniunii Europene.

Experții au analizat și recomandările de țară anterioare din 2019 până în 2023, deoarece raportul pe 2024 al COM face o analiză a acestor recomandări și constată că ele nu sunt pe deplin îndeplinite.

Evaluarea asupra PR SE constată că Prioritatea 1 este rămasă în urmă, dar este un mediu și un context dificil, cu constrângeri. Dna Lucaciu a rugat-o pe colega dumneai, pe dna Monica Roman să prezinte contextul socio-economic din care rezultă că nu e ușor să faci CDI în regiunea Sud-Est datorită factorilor socio-economici contextuali. O inițiativă privind tehnologiile strategice poate fi abordată ca un impuls pentru activitatea de CDI, o activitate concentrată pe acele tehnologii care prezintă relevanță și pentru care există potențial prin institutele de cercetare și universitățile existente. Este o oportunitate nu doar de a valorifica inițiativa platformei, dar și de a da un impuls activității de CDI.

În continuare, dna Lucaciu a prezentat pe scurt concluziile pentru contribuția la Planul Național Integrat pentru Energie și Schimbări Climatice (PNIESC). În principiu, este vorba de contribuția la obiective de mediu. În analiza experților s-au uitat care este valoarea cu care PR SE contribuie la obiectivele de mediu, iar apoi în PNIESC care sunt politicile și măsurile care sunt cele mai favorizate prin intervenția programului.

Din analiza experților, a reieșit că tranziția, transportul public urban, eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și publice sunt cele care contribuie la obiectivele de mediu. În ceea ce privește transportul, se regăsește utilizarea combustibililor alternativi prin stațiile care sunt integrate. Obiectivele specifice care contribuie cel mai mult sunt 2.1 eficiența energetică, 2.8 mobilitatea urbană și din 3.2, doar partea care se referă la modernizarea transportului public, respectiv reducerea consumurilor de energie și utilizarea combustibililor alternativi.

333 de milioane de euro pot fi direct legate de politici și măsuri din PNIESC. În plus față de această contribuție, observăm că sunt și intervenții care nu au obiective direct legate. Nu vorbim despre obiectivul de eficiență energetică, de transport durabil, dar renovarea unei școli poate să includă anumite, fără a fi obligatoriu, elemente care contribuie la obiective de mediu. Și vrem să scoatem în evidență acest lucru, pentru că însumând din toate proiectele,

comportamente și abordări, rezulta o contribuție importantă comparativ cu contribuția celor care sunt marcate și direcționate spre obiectivele de mediu. Aceeași situație este și în cazul Pilonului european al drepturilor sociale (PEDS), care include, dar nu se limitează la aceste elemente, dimensiuni ale principiilor orizontale cu care suntem foarte obișnuiți non-discriminare, egalitatea de gen, șanse.

Contribuție directă au Obiectivele specifice 4.2 și 4.6. Este vorba de investițiile în infrastructura școlară, însă în economia programului reprezintă doar 4%, deci este destul de mică contribuția. Un alt Obiectiv specific este 5.1 în care regăsim elemente de natură socială care pot susține această contribuție.

Dna Lucaciu a invitat-o pe dna Roman să explice în câteva cuvinte relevanța față de mediul socio-economic.

Dna Roman a mulțumit dnei Lucaciu pentru invitația de a lua cuvântul și va încerca să fie succintă și să răspundă la întrebarea dacă evoluțiile socio-economice confirmă problemele și nevoile identificate la momentul elaborării programului.

Concluzia acestei analize este următoarea - nevoile identificate la momentul elaborării programului se mențin în continuare și mai mult decât atât, au fost identificate noi dezvoltări economico-sociale care amplifică aceste nevoi.

Cele mai evidente și cele mai importante, relevante dezvoltări care confirmă această concluzie sunt : în primul rând este vorba de efectele pandemiei COVID-19 care s-au simțit cel mai puternic în anii 2020-2021, dar care au efecte socioeconomice și în anii următori. Aceste efecte socioeconomice s-au reflectat în variații ale ratei mortalității, care a înregistrat creșteri, urmate apoi de scăderi, fără să se atingă însă nivelul dinaintea pandemiei. Cu alte cuvinte, presiuni pe sectorul de sănătate. De asemenea, sunt variații în ratele mortalității infantile și variații în speranța de viață la 0 ani. Acesta este un indicator economico-social extrem de puternic și de relevant, care a scăzut, a scăzut speranța de viață, după care, încet-încet, redresarea este mult mai lentă. De asemenea, din punct de vedere economic, pandemia a avut efecte în sectoare în care această regiune este un pilon deosebit de puternic la nivel național, precum turismul, care a suferit o contracție semnificativă în anii 2020-2021.

Al 2-lea element important care a impactat regiunea este războiul din proximitatea acesteia, respectiv din Ucraina, care a generat o imigrație la nivel național și la nivel regional. Această imigrație are deopotrivă consecințe pozitive și negative. Din punct de vedere al populației, imigrația în România are efecte pozitive, în sensul că a reușit la nivel național să atenueze creșterea populației dată de sporul natural negativ. Această creștere a populației este deosebit de modestă la nivel național, dar după 3 decenii avem în anii 2022, respectiv 2023, o creștere a numărului de persoane rezidente în România. Din nou această creștere este justificată exclusiv prin indicatorii imigrației, iar imigranții refugiați din Ucraina au o pondere semnificativă în această populație de imigranți. Ca și elemente negative ale războiului din Ucraina apar efecte asupra chiriilor în marile orașe și probabil aici cazul Constanței este deja

cunoscut și de asemenea efecte și presiune asupra sistemului de transport de toate categoriile rutier, feroviar și mai ales naval, deci efecte asupra conectivității. Nu în ultimul rând, ar trebui menționate și schimbările climatice care trebuiesc adresate întrucât acestea au generat fenomene specifice precum inundațiile și care au impactat de asemenea mediul geografic, cât și contextul economic. Aceste elemente s-au concretizat în accentuarea disparităților la nivel intra-regional, cât și inter-regional. Regiunea nu are o opoziție dintre cele mai favorabilă când o comparăm cu celelalte regiuni din țară, întrucât la nivelul indicatorilor macro-economici există anumite semnale care confirmă creșterea unor decalaje față de alte regiuni din țară, iar la nivel intra-regional există decalaje între județe care s-au accentuat. Dintre indicatorii economico-social facem referire în primul rând la PIB-ul pe cap de locuitor care este semnificativ sub media națională și evident sub media europeană. Acesta este undeva la 60% din media națională. De asemenea, relevanți sunt indicatorii de ocupare care au o dinamică pozitivă, de ex rata șomajului este în scădere, dar totuși este semnificativ peste media națională. La nivel de regiune există o rată a șomajului cea mai recentă statistică arată 9%, în condițiile în care la nivel național suntem sub 6%. Există diferențe între regiuni, rata de ocupare cea mai importantă și rata șomajului cea mai scăzută fiind evident în județul Constanța, cel mai ridicat din punct de vedere economic, iar ratele sau județele care sunt într-o situație defavorabilă din acest punct de vedere sunt Galați și Buzău, care au ratele de șomaj peste media regiunii, implicit peste media pe țară. Aceste elemente trebuie corelate cu ratele de sărăcie, iar această regiune are valoarea cea mai mare în ceea ce privește ponderea populației care este în risc de sărăcie 45%. Este valoarea cea mai ridicată la nivel național, cu variații intra-regionale. Legat de conectivitate și de mobilitatea intra-regională, există diferențe semnificative între județe și există un potențial semnificativ ca acest program să se adreseze acestor diferențe.

Dna Roman a mai spus ca o mare parte din resurse care adresează sectorul de cercetare-dezvoltare-inovare trebuiesc valorificate într-o manieră performantă. Putem spune că la nivelul României situația este extrem de nefavorabilă comparativ cu alte țări europene. Cheltuielile brute pentru cercetare-dezvoltare-inovare sunt mult sub media europeană, iar această regiune este mult sub media națională. Vorbim de un procent din PIB de 0,1% la nivel de regiune, de 0,5% la nivel național, în condițiile în care media europeană este undeva de 2,5%. Aceste aceste ponderi mici, care se confirmă apoi în valori absolute reduse, au și un corespondent într-o pondere a populației ocupate în acest sector extrem de reduse 0,4% din populația ocupată activează în acest sector și de asemenea, în clasarea României în ceea ce privește transferul și transformările digitale, pe ultimul loc în Europa. Prin urmare, situația regiunii este delicată, în contextul în care la nivel național, statisticile ne arată o situație foarte dificilă. Care sunt oportunitățile pe care le oferă această regiune, având un specific geografic aparte și întrucât arealul ITI, așa cum au demonstrat și alte evaluări făcute până acum la nivelul național sau la nivelul COM, are un potențial turistic și de cercetare semnificativ care trebuie valorificat? Aceasta presupune o colaborare accentuată la nivelul mediului economic și mediului academic, întrucât există 2 centre universitare Galați și Constanța, ambițioase, dinamice și care au resursă umană valoroasă, care trebuie însă folosită în sensul dezvoltării

mai bune a colaborării cu mediul economic. Concluzia întregii analiza ar fi aceea că, din punct de vedere al competitivității, regiunea este, din păcate, sub media națională, ceea ce creează o nevoie de accelerare a investițiilor prin program.

Dna Liliana Lucaciu a mulțumit dnei Roman pentru intervenție și a menționat că va prezenta progresul privind îndeplinirea obiectivelor de etapă, concluziile și recomandările. Dânsa a menționat de asemenea că progresul este inegal și practic este neconcludent în ceea ce privește perspectiva îndeplinirii ȋintelor finale, tocmai datorită faptului că nu este o contractare uniformă. Sunt variații între 0% îndeplinire și 152% din ținta finală în cazul Priorității - clădiri cu eficiență energetică îmbunătățită. Acest lucru se datorează proiectelor etapizate și supracontractării pe anumite obiective specifice. S-a înregistrat un progres bun privind proiectele etapizate și modest în ceea ce privește proiectele noi. Cererea de finanțare variază în funcție de condițiile pe care le oferim pentru finanțare și cât de atractivă este finanțarea. Cererea este bună între 40-200% cu o perspectivă prudentă privind Prioritatea 1, care are nevoie de reluarea procesului de descoperire antreprenorială și identificare a proiectelor pentru noul obiectiv specific privind STEP.

Provocări în evaluarea, selecția și contractarea proiectelor

- Nu sunt suficienți evaluatori, proiectele se depun în ultimele zile ale perioadei de depunere a apelurilor;
- sistemul MySmis este în dezvoltare;
- opțiunile de costuri simplificate nu sunt valorificate suficient.
- o reevaluare a ceea ce funcționează și nu funcționează în funcție de tipul de proiecte merită atenție și este un proces normal de continuă îmbunătățire a unui proces de simplificare amplu. Un aspect care apare în toate evaluările din 2007 și continuă este vorba despre formalismul fără substanță, fără fond. Evaluarea constată că instrumentul DNSH că nu este perceput ca un instrument util.
- Programul este complex și este foarte fragmentat din dorința de a finanța multe lucruri, pentru că sunt nevoi diverse în regiune. Problema este că mediul este foarte dinamic și este nevoie de modificarea Programului. Aceasta creează o povară administrativă. Nu vom putea avea un control la acest nivel de detaliu într-un mediu atât de dinamic și așa cum în orice organizație, managementul agil, este la ordinea de zi și programul trebuie să fie mai agil. Și asta înseamnă o nouă abordare.

Recomandările se referă la:

- accelerarea implementării programului, monitorizarea și sprijinul pentru proiecte complexe. Sunt două proiecte importante în Delta Dunării care încă nu sunt mature, este nevoie de o monitorizare sistematică și transparentă, cu o publicare a progresului și a responsabilităților tuturor celor care concură la maturizarea proiectelor.
- integrarea în cadrul PR SE a celor 2 intervenții RESTORE și STEP, revizuirea Cadrului de Performanță, acolo unde costurile variază în acest mediu dinamic și țintele nu mai corespund calcului estimărilor inițiale. Â
- sprijinul dezvoltării capacității solicitanților prin asistență tehnică.

Dna Cornelia Dumitrescu a mulțumit dnei Lucaciu pentru prezentarea facută și a continuat cu concluziile Mid term review. Unele concluzii ale AM sunt comune cu acele ale evaluării.

- Ritmul implementării trebuie accelerat și AM are în vedere acest lucru. La finalul anului 2024, deja 70% din alocarea programului a fost lansat în consultare publică. Ritmul de lansare este accelerat, 55% din alocarea programului a fost lansat în apeluri de proiecte, iar contractele etapizate reprezintă 2/3 din numărul total al contractelor semnate. Cererea de finanțare a fost foarte ridicată pentru toate apelurile de infrastructură publică, cu valori, între 40% și 200% față de alocarea inițială. Proiectele etapizate au venit în acest Program cu plusuri și minusuri. Este un aspect pozitiv pentru program din perspectiva dezangajării, dar pe altă parte a venit cu o încărcare foarte mare pentru AM și cu întârzierea apelurilor noi.
- rata de contractare este aproape de jumătate 41%, mare parte din ele fiind proiecte etapizate. .
- proiectele complexe care au fost menționate, au nevoie de o monitorizare sistematică și structurată pentru ca ele să demareze și să poată fi finalizate în actuala perioadă de programare.
- Procesul de pregătire, evaluare, selecție și contractare a proiectelor se confruntă cu provocări, precum disponibilitatea evaluatorilor pe piață și funcționarea platformei MySMIS.
- A fost realizată o anumită simplificare pentru beneficiari, dar la nivelul AM există multe baze de date care trebuiesc interogate în momentul în care se încheie un contract, deci practic încărcarea administrativă este mai mare. Pentru AM există într-adevăr capacitatea administrativă și financiar redusă și AM are în vedere luarea de măsuri.
- măsurile de simplificare trebuie aplicate în mai multe etape, de la elaborarea proiectelor până la finalizarea implementării acestora.
- Unificarea conceptelor de imunizare, climatică și DNSH într-un cadru legal integrat, armonizat cu legislația de mediu ar contribui la o înțelegere și la o aplicare mai eficientă a acestor cerințe. Preluarea unor proiecte din alte programe este un proces complex, care necesită timp, ceea ce poate conduce la întârzieri în implementarea programului, de aceea este important asigurarea unui cadru de flexibilitate pentru modificare a programelor de finanțare și o creștere a flexibilității în ajustarea priorităților.

Recomandari:

- accelerarea lansării apelurilor și a procesului de evaluare-selecție și încadrarea în calendarul de lansări pentru anul 2025.
- monitorizarea atentă pentru proiectele complexe care au fost menționate.
- crearea unui obiectiv specific nou în cadrul Priorității 1 legat de utilizare a platformei STEP tehnologii strategice pentru Europa.

- introducerea unei noi acțiuni la obiectivul specific 2.4 pentru efectelor inundațiilor din județul Galați pentru lucrările de reconstrucție, care au fost identificate.
- transferuri de sume între prioritățile Programului și între acțiuni sau obiective specifice ale aceleiași priorități pentru a regândi necesarul de finanțare. Aceasta va fi prinsă în modificarea de Program. A fost menționat mai devreme armonizarea instrumentului financiar pentru Prioritatea 1, Acțiunea 1.6 stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor, pentru a nu mai acorda acces la credite firmelor rezidente în cadrul unui parc industrial.
- Revizuirea Cadrului de Performanță acolo unde este necesar și găsirea unor măsuri de stimulare a implementării proiectelor prin introducerea unor clauze contractuale privind respectarea graficului de implementare, inclusiv lansarea achizițiilor publice, astfel încât să nu ne mai confruntăm cu întârzieri în implementarea proiectelor.
- Concentrarea sprijinului pentru beneficiari pe aspecte cheie pentru asigurarea unor realizări de calitate și efecte sustenabile pe termen lung. Sprijinul se va focaliza în principal pentru UAT-urile din urbanul mic și mediul, dar avem în vedere toți beneficiarii pentru sesiunile de instruire care vor fi organizate.

Dna Mihailov a mulțumit pentru prezentare dnei Dumitrescu, dnei Lucaciu, echipei de evaluatori pentru munca depusă și înainte a da cuvântul colegilor de la COM și de la Autoritatea de Certificare și Plată și colegilor din online, a menționat ca anumite recomandări sunt orizontale, se regăsesc și în alte Programe, evaluări de Programe, cum ar fi costurile simplificate, utilizarea lor. Este un grup de lucru la nivel național care în prezent încearcă să deslușească aspectul legat de simplificare, pentru că, simplificăm, dar trebuie să și verificăm ce simplificăm. Și atunci să nu se înțeleagă ca atunci când simplificăm, înseamnă că nu mai verificăm cheltuielile realizate, că nu este vorba despre a nu verifica, este vorba și de a verifica mai puțin.

Un prim aspect este că anumite chestiuni nu țin de AM și țin de un grup de lucru, intern, instituțional, interdisciplinar.

Al 2-lea aspect, care se referă la aplicarea de către toată lumea și implementarea principiului DNSH, este o realitate. Este o realitate faptul că acest principiu este o obligație de eligibilitate, deci nu ține de nimic altceva decât de a demonstra verificărilor din partea finanțatorului respectiv ai COM că proiectele corespund din punct de vedere a eligibilității acestui principiu. Legislația națională nu are prevederi speciale. Avem un regulament care nici măcar nu este la nivel de proiecte, ci la nivel de Programe și nu este un regulament pentru Politica de Coeziune, ci la nivel de PNRR, pe care toată lumea a trebuit să-l accepte, să lucreze cu el. Acest Regulament DNSH este o chestiune orizontală.

Despre formalismul în abordare principiilor orizontale - va trebui să analizăm dacă analiza DNSH este una formală. Punctarea acelei grile de selecție cu câteva puncte pentru respectarea principiului DNSH reprezintă o preocupare din partea Programului de a solicita proiectului să facă mai mult decât ceea ce e minim necesar.

Este de acord ca grila de evaluare poate nu are cea mai bună formulare și că nu s-a înțeles acest lucru, dar ca mesaj general, trebuie să facem efort mai mare toată lumea, nu numai AM și consultanții și autoritățile orizontale, pentru ca principiile orizontale să fie cu adevărat aplicate corect.

Mai e o problemă, de asemenea, orizontală: nu este firesc să cerem aplicarea unor principii doar la fonduri europene, doar la numite programe regionale. Aceste principii ar trebui aplicate și la finanțările naționale.

Dna Mihailov, presedinte CM a rugat-o pe doamna Mariana Iusco, Manager Program în cadrul DG REGIO să adreseze câteva cuvinte.

Doamna Iusco și-a exprimat încântarea de a fi prezentă la Constanța pentru prima dată în cadrul reuniunii CM și i-a salutat pe toți cei prezenți.

Domnia sa a precizat că are de făcut 2 comentarii orizontale referitor la nivelul de implementare al PR SE și apoi câteva observații specifice referitoare la evaluarea externă, respectiv la nivelul de implementare.

Primul comentariu este cu privire, la faptul că multe ghiduri sunt deja publicate și crede că ghidurile care sunt deja lansate sunt rezultate al unor munci lungi, discuții lungi care au fost în cadrul CM și este convinsă că cei din cadrul AM au avut discuții bilaterale cu fiecare dintre cei interesați. Observațiile au fost luate în considerare, și dânsa crede că este o muncă în spatele acestor ghiduri care, încă o dată, poate au durat mai mult decât a fost prevăzut, dar crede că toate consultările, discuțiile, au condus la ghiduri care răspund realității și nevoilor din teren. Ghidurile sunt lansate, sunt așteptate proiecte bune, pertinente și cu impact.

Al 2-lea comentariu referitor la implementare este mai mult spre viitor și la ceea ce numim cereri de plată. În această perioadă de programare, sumele sunt alocate anual, ceea ce înseamnă că la nivel de Program, dacă nu sunt cereri de plată către COM sumele vor fi pierdute. Nu sunt compensări cu alte programe, nu sunt fazări sau reechilibrare cu posibilitatea ca ele să fie recuperate mai târziu. Aceasta este baza legală, este un regulament care se aplică la toate țările membre, la toate programele. Banii care sunt alocați pentru PR SE pe anul 2025 trebuie solicitați la COM în anul 2025 și bineînțeles apoi, trebuie luată în considerare procedura fiecăruia în parte, transmise la AM care le verifică, care la randul ei le trimite pe urmă la ACP.

Doamna Iusco a mai spus că trebuie luate în calcul toate aceste etape și este conștientă că programele regionale, finanțate din politica de coeziune, nu sunt singurele proiecte pe care lucrează beneficiarii. Domnia sa este convinsă că sunt și alte urgențe și priorități, dar dacă se dorește rambursarea pentru lucrările făcute, cererile de plată trebuie trimise la timp. Dacă în ultimii 3 ani importanța a fost discuția pe ghiduri, crede că de acum încolo importanța o să fie discuția pe absorbție, pe implementare și pe aceste cereri de plată. Până în prezent, cererile de plată pentru PR SE sunt de 1,9%.

Doamna Iusco a spus ca are cateva observatii punctuale referitor la evaluare si anume referirea la cele 2 proiecte importante din arealul ITI Delta Dunării și nevoia de transparență. Din păcate, în prezentare nu a fost menționat faptul că unul dintre ele, referitor la transportul naval, este un proiect care este subiect al pactului de integritate, ceea ce înseamnă că un ONG este implicat în toate etapele acestui proiect, în toate discuțiile care sunt cu consultantul, cu beneficiarii, cu autoritatea de management. Domnia sa crede că este unul dintre proiectele din tot programul Sud-Est, care este cel mai transparent.

Pentru al 2-lea punct referitor la DNSH, a subliniat faptul că sunt două elemente. Un element este faptul că regulamentul nu este foarte detaliat referitor la această cerință. Doamna Iusco crede că la nivel MIPE și inclusiv la nivel de program regional un efort foarte mare a fost făcut pentru ca beneficiarul să poată avea liste de opțiuni, liste cu ce este important, ce este necesar și ce este suplimentar (pentru acestea primind puncte suplimentare). În alte țări nu a fost făcut acest lucru, și o mare parte din beneficiarii nu au avut aceste ghiduri.

Evaluarea menționează și faptul că beneficiarii finali nu sunt conștientizați de importanța respectării DNSH-ului. Este adevărat, dar pregătirea și dezvoltarea, deschiderea culturală a oamenilor pentru DNSH și protecția climei și impactul asupra climei nu revine tot în competența AM.

Dna Mihailov, președinte al CM a mulțumit pentru observații doamnei Iusco și a transmis ca evaluarea intermediară poate fi completată, iar termenul de transmis către COM este 31 martie 2025.

Dna Iusco a intervenit din nou și referitor la recomandarea unui sistem de modificare a programului mai agil, respectând cererile din regulament, respectând încă o dată transparența și consultările cu beneficiarii, a spus că acolo unde, în evaluare, este identificată o problemă, ar fi util să se propună și soluții.

Dna Mihailov a mulțumit încă o dată, și așteaptă comentarii din partea membrilor comitetului vis-a-vis de studiu, care va fi postat și pe site, apoi a invitat-o să ia cuvântul pe doamna director general Lucica Crăciun de la Autoritatea de Certificare și Plată.

Dna Lucica Crăciun a salutat participanții CM, apoi a spus că imaginea Programului stă în felul următor, respectiv, deși s-au contractat aproximativ 600 de milioane de euro, am reușit să transferăm la AM, în baza cererilor pe care le-am primit de la dâșii, aproximativ 90 de milioane de euro. Dacă facem un procent, ajungem la 15%, apoi, dacă mergem mai departe, respectiv ce s-a declarat la COM, aici iarăși nu stăm foarte bine, aproximativ 20 de milioane de euro, fie rambursați de la COM, fie așteptăm să fie rambursați ca și valoarea aplicațiilor de plată la Comisie. O recomandare, doresc să "turați motoarele mai mult", pentru a evita dezangajarea, să fie pierduți bani, cum a spus și doamna Iusco, de întreaga echipă depinde acest lucru, dar rolul cel mai important îl au beneficiarii și consultanții.

Domnia sa a încurajat pe membrii CM să facă mai mult pentru Program pentru a nu pierde bani. Dânsa a mai spus că este al 2-lea an de când la bugetul de stat, lunar se cer niște limite

de bani și se aprobă prin Memorandum la Guvern. Acest lucru înseamnă că practic, AM, bazându-se pe graficele beneficiarilor de implementare, și graficelor de plăți, ne trimit la ACP, la Ministerul Finanțelor, cât se estimează că se va plăti pe luna următoare. Practic, acela este un maxim și nu putem trece peste. Și atunci aceste planificări trebuie să fie cât mai realiste. Nici prea mult, dar nici prea puțin, pentru că dacă este prea puțin, după aceea Ministerul Finanțelor trebuie să vină în Guvern și să facă un nou Memorandum. Până anul trecut, pentru proiectele finanțate cu fonduri europene nu existau aceste limite lunare, existau doar pentru proiectele finanțate strict de la bugetul de stat. Numai că, având în vedere că suntem în procedură de deficit excesiv, de aceea Ministerul de Finanțe are și el constrângeri, chiar și pe proiectele finanțate pe fonduri europene. Și atunci noi cu toții trebuie să ne disciplinăm mai mult decât am făcut-o până acum. Pentru PR SE, ACP a transferat până în prezent, 90 de milioane de euro, suma care a depășit prefinanțarea primită din partea COM.

Pentru a putea finanța proiectele tuturor beneficiarilor au fost suplimentate sume de la fondul de indisponibilități temporare, o poziție bugetară în Ministerul Finanțelor care asigură finanțarea proiectelor non-stop.

Ministerul de Finanțe, a alocat 12 miliarde de lei în acest fond de indisponibilități, și deja au fost folosiți bani din el. Ce contează cel mai mult este ca acest circuit al banului în economie trebuie să fie urgentat, iar în acest moment este destul de lent și, doar împreună putem să facem acest lucru.

Dna președinte a CM a mulțumit pentru mesaje tuturor și a propus o pauză.

Dupa pauza, dna președinte al CM a propus reluarea discuțiilor conform agendei precizând că urmează un punct foarte important și anume prezentarea propunerii AM de modificare a PR SE, atât în urma concluziilor evaluării intermediare, precum și ca urmare a modificării regulamentului general prin măsurile RESTORE, adică intervenții de urgență pentru a repara, pentru a construi mai bine acele infrastructuri afectate în urma catastrofelor naturale din Uniunea Europeană care s-au întâmplat în anul 2024 și a dat cuvântul dnei Jenica Crăciun, sefa AM.

Dna Jenica Crăciun a mulțumit și a precizat că a transmis către membrii CM, un material care a reliefat ce este în Program, cum era inițial, care este propunerea de modificare și vizează toate aspectele, text, indicatori, până la coduri de intervenție. În perioada imediat următoare, vor mai exista discuții sub coordonare a MIPE vizavi de finalizare a acestei propuneri de modificare și se va face o procedură scrisă până la sfârșitul lunii martie. Totodată a mai precizat că aprobarea nu se va face la acel moment deoarece este posibil să mai existe anumite modificări față de cele prezentate. Principalele modificări intervenite țin de posibilitatea introducerii instrumentului STEP cu o valoare de 10 milioane de euro FEDR, măsuri care vizează inundațiile, pentru județul Galați instrumentul RESTORE, asigurarea unei finanțări pentru partea de locuințe sociale și suplimentarea alocării pentru centrul de date regional (contractul cu STS-ul).

Pentru obiectivul specific 1.1 (cercetare, dezvoltare, capacitate de inovare) dna Jeni Crăciun a propus transferul sumei de 10 mil de euro FEDR de la Obiectivul specific 1.1 către 1.6 pentru introducerea obiectivului specific nou în cadrul programului. Este vorba de un regulament nou (STEP) care vizează în primul rând reducerea dependențelor strategice ale uniunii într-o serie de sectoare considerate esențiale. Domnia sa a mai precizat că există anumite cerințe specifice care trebuie îndeplinite. Ce este important este că introducând acest instrument, partea de avans, prefinanțare reprezintă absorbție în cadrul programului. Un alt aspect important este că platforma STEP nu creează noi reguli de eligibilitate, fiind necesară plierea pe eligibilitățile programului, dar are totuși anumite cerințe specifice vizavi de acțiunile și măsurile care se finanțează.

Domnia sa a subliniat faptul că toate propunerile de modificare a PR SE nu afectează concentrările tematice, așa cum sunt ele trecute în regulament și anume pentru OP 1 - 25%, OP2 - 30% și nu afectează în sensul scăderii contribuției la schimbări climatice, ducând alocările de la coduri de intervenție cu 0% sau 40% către coduri de intervenție cu 100%. În concluzie pentru STEP acest transfer de 10 milioane de euro FEDR de la obiectivul specific 1.1. către obiectivul specific 1.6, nou introdus, pentru centrul de date există o alocare de 30 de mil de euro. Dna Crăciun a subliniat faptul că s-a identificat necesitatea de a suplimenta acea valoare și propune suplimentarea sumei alocate către digitalizare a serviciilor publice cu 4,3 mil euro FEDR, servicii care vor fi operate în cadrul Centrului de date, sumele fiind transferate de la alocarea pentru digitalizarea IMM-urilor (în cadrul aceluiași obiectiv specific)

Dna Mihailov a dorit să completeze faptul că din discuțiile recente la care au participat consiliile județene și municipiile reședința de județ, s-a constatat necesitatea de a avea o alocare și pentru serviciile de digitalizare, nu doar pentru infrastructură, deoarece în Program avem doar infrastructura centrului de date, nu și serviciile pentru administrație, adică softurile. Domnia sa a precizat că s-a analizat de unde se pot aloca fonduri pentru a susține și aceste servicii și s-a decis alocarea unei sume de la digitalizarea IMM-urilor pentru digitalizarea serviciilor publice.

Astfel, în total ar fi suma de aproximativ 20 de mil pentru centrul de date și 4,3 mil pentru realizarea unor servicii publice digitalizate. Totodată Dna Mihailov a menționat că va solicita sprijinul Ministerului de Finanțe pentru supracontractare, întrucât din discuțiile cu STS și cei 12 beneficiari, a rezultat că va fi necesară o sumă mai mare de 30 de milioane de euro, suma prevăzută în Program. În acest sens se va face o analiză pentru a stabili nevoia de softuri noi sau modernizate cei 4,3 milioane de euro la care se va adăuga contribuția proprie de 2 % fiind insuficienți.

Dna Jeni Crăciun, sefa AM, a luat cuvântul și a precizat că pentru obiectivul specific 1.3, există un instrument financiar 50 de mil de euro, cu o alocare de 15 mil de euro pentru firmele rezidente din parcurile industriale și 35 de mil de euro pentru IMM-uri. În urma discuțiilor cu Banca de Investiții și Dezvoltare o bancă care funcționează de la începutul acestui an și gestionează partea de instrumente financiare la nivel național a reieșit necesitatea

armonizării instrumentului financiar al PRSE cu instrumentul financiar al Regiunii Nord Est pentru a avea o valoare mai mare, care să fie mai atractivă în piață pentru bănci. Ca urmare a acestei necesități s-a propus ca întreaga sumă de 50 de mil de euro FEDER să fie pentru IMM-uri, să nu mai fie separată între cele două componente, bineînțeles fără a interzice accesul firmelor rezidente în parc la acest tip de instrument financiar, cu precizarea că nu vor avea o alocare dedicată în cadrul obiectivului specific 1.3.

În continuare, Dna Jeni Crăciun a reiterat introducerea unei noi acțiuni, 2.6, pentru combaterea inundațiilor, prin măsurile RESTORE cu o alocare de 21 de mil de euro. Această sumă a fost compusă din transferul de la mai multe linii, una dintre linii fiind de la obiectivul specific 1.3, de la creșterea competitivității IMM-urilor 4 mil de euro FEDR, din rezerva de flexibilitate a priorității 1 având în vedere că la apelul dedicat microîntreprinderilor am avut o acoperire de 87% din valoarea alocată și nu s-a utilizat rata de flexibilitate a programului pentru această prioritate. Pentru această parte s-a făcut o prezentare a ceea ce înseamnă STEP din punct de vedere al investițiilor. Au fost introduse în program toate acțiunile trecute în regulament în prezent, mai precis tehnologii curate, biotehnologii mai puțin tehnologii digitale, dar o să vedem cum va arăta design-ul acestui instrument până la sfârșit.

Dna Crăciun a continuat cu o altă modificare de program și anume prioritatea 2.1 eficiența energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. În urma evaluării ex ante pentru instrumentul financiar pe eficiența energetică, a fost recalculată valoarea țintă a indicatorului de realizare RCO18, luând în calcul un cost mediu de 20.000 euro. În acest fel a fost modificată valoarea pentru acești indicatori de rezultat și indicatori de program. Detalierea privind valorile se regăsesc în materialul transmis. Referitor la RESTORE obiectivul specific 2.4 prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, Dna Crăciun a propus introducerea unei noi acțiuni și anume 2.6 gestionarea riscului de inundații. Există și o detaliere a ceea ce înseamnă activități orientative pentru a fi finanțate în cadrul acestei acțiuni. Domnia sa a precizat că toate aceste acțiuni trebuie să fie realizate sub condiția de build better, adică se va face ceva care răspunde și cerințelor de mediu.

Dna Mihailov intervine și face precizarea că această condiție se numește de fapt Build Back Better – BBB în acest sens existând și un manual. Totodată domnia sa a amintit că trebuie respectat DNSH-ul și va fi o provocare pentru Consiliul Județean Galați să preia această acțiune analizând totodată sprijinul pentru operațiunea respectivă. Sprijinul oferit trebuie să fie semnificativ compatibil cu DNSH, în condițiile în care în România digurile se fac cu beton (sau se făceau), pentru a fi eligibili cu finanțările europene. Astfel, AM propune o alocare de 20 de mil de euro FEDR pentru acțiunea RESTORE. Referitor la acest aspect dna Mihailov amintește faptul că există o adresa primită din partea Consiliului Județean Galați din care reiese suma de 30 mil de euro necesară pentru reabilitare. Cea mai mare provocare va fi identificarea de noi soluții, altele decât cele folosite până acum. Acestea există în Uniunea Europeană și cu sprijinul colegilor de la COM și a experților vor fi identificate așa cum au făcut-

o alte state în care s-au folosit soluții prietenoase cu mediul și pe care va trebui să le dăm proiectanților noștri, lucrările hidrotehnice folosite până acum nemaifiind o soluție.

Dna Crăciun face precizarea că pentru inițiativa RESTORE, AM propune un transfer total de 21 de mil de euro FEDR astfel:

- 5 mil euro de la microîntreprinderi
- 4,3 mil de la perdele forestiere. În prezent sunt alocați 15 mil și vor mai rămâne 10 milioane pentru apelul pe care urmează a fi deschis
- 9,5 mil euro din rezerva de flexibilitate a Priorității 3
- 3,6 mil euro de la infrastructura pentru combustibili alternativi.

Dna Crăciun trece la prezentarea unei alte modificări, legată de introducerea acțiunii privind locuințele sociale și menționează faptul că în program erau prevăzute locuințe sociale introduse anul trecut odată cu modificarea programului pentru proiectele etapizate. Cele 5 mil de euro FEDR vor fi transferate tot din obiectivul specific 5.1, practic nu se va face un transfer ci va fi introdus un cod de intervenție nou, dedicat infrastructurilor de locuit.

Dna Crăciun prezintă o altă modificare legată de asistența tehnică unde se dorește aplicarea după caz, a două variante de costuri, respectiv art. 54, lit. b, cu o rată forfetară de 15% din cheltuielile eligibile directe cu salariile așa cum este cuprins acum în program, cu posibilitatea de a utiliza art. 56, alin.1, respectiv o rată forfetară cu costuri indirecte în procent de 40% din cheltuieli eligibile directe cu salariile personalului. În urma analizei privind asistență tehnică, Dna Crăciun precizează că până la acel moment a fost utilizată varianta cu 15% din cheltuielile eligibile directe, având în vedere că a existat o activitate de elaborare a unor, recomandări, orientări în ceea ce privește încadrarea cheltuielilor directe, indirecte pentru toate programele. Se dorește alinierea la această cerință. În urma reîncadrării cheltuielilor, se consideră ca varianta mai bună pentru asistența tehnică din program ar fi varianta cu art. 56, respectiv costuri indirecte în procent de 40% din cheltuieli eligibile cu salariile.

O altă modificare prezentată în continuare de dna Crăciun se referă la tabelul 12 din Program și anume condiții favorizante. În urma informațiilor primite de la MIPE, de la ultima modificare a programului au mai fost îndeplinite încă două condiții, respectiv 1.1 pentru buna guvernare a strategiei naționale sau regionale de specializare inteligentă și 4.3 un cadru de politică strategic pentru sistemul de educație și formare. A fost completat tabelul cu cerințele respective.

Ultima modificare la care face referire dna Crăciun este Cadrul de Performanță și anume modificarea valorilor indicatorilor de etapă și a valorilor ȋntelilor pentru 2029 pentru indicatori afectați de proiectele etapizate. Domnia sa precizează că ar trebui luată în calcul valoarea și actualizarea acestor indicatori, dar și introducerea indicatorilor noi pentru acțiunea respectiv obiectivul specific nou introduse. Aceasta este o activitate încă în derulare, care nu s-a finalizat. Indicatorii noi necesită elaborarea fișelor aferente și speră ca această activitate să

fie finalizată în săptămâna care urmează, până se va demara aprobarea modificării de program prin procedură scrisă.

Dna Mihailov, președinte CM solicită observații sau comentarii din partea celor prezenți.

Dna Elena Coandă, din partea Patronatului Național al Femeilor de Afaceri ia cuvântul.

Conform celor prezentate, domnia sa remarcă faptul că sunt transferate fonduri de la digitalizare și semnalează că, IMM-urile, au nevoie de bani în zona de digitalizare. Cu toate acestea înțelege necesitatea modificărilor fiind de acord cu cele 4 milioane pentru reconstrucție în județul Galați. Totodată sugerează identificarea altor surse de finanțare pentru centrul de digitalizare la nivelul autorităților locale. Dna Coandă nu contestă necesitatea acestuia, dar precizează că IMM-urile, au mare nevoie de acei bani, ținând cont că probabil aproximativ 200 de IMM-uri, în ideea în care vor fi solicitați, nu vor putea primi finanțare pe măsura de digitalizare dacă nu se vor găsi alte surse de finanțare. Domnia sa subliniază că ar fi un fapt îmbucurător ca banii să rămână la IMM-uri iar acea investiție să se finanțeze din alte surse, sau dacă reprezentanta Ministerului Finanțelor este de acord, să se acorde o supracontractare care să ajute în procesul de digitalizare, pentru că împreună se lucrează în acest sistem și este nevoie de informatizare și cu soluții și hardware. Dna Coandă și-a încheiat intervenția mulțumind celor prezenți.

Dna Mihailov a menționat că au fost foarte mulți bani alocați pentru digitalizare IMM-urilor și prin PNRR.

Dna Elena Elena Coandă răspunde că din păcate, Programul nu a fost gestionat așa cum ar ar fi dorit.

DI Costin Șorici intervine cu precizarea că întârzierile PNRR, sunt foarte mari și foarte puțini au beneficiat cu adevărat de acei bani.

Dna Mihailov face referire la negocierile cu COM din anul 2022, când la elaborarea PR SE a existat și varianta de a nu se aloca nicio sumă pentru digitalizarea IMM-urilor, întrucât la complementaritatea cu alte programe s-a comunicat că există sume foarte mari prin PNRR pentru digitalizare.

Suma din Program pentru digitalizare a fost alocată neștiind exact dacă va fi nevoie sau nu de ea, ținând cont de ceea ce era negociat atunci. Problema la microîntreprinderi este că după cum se știe, alocarea în primul apel, nu a fost acoperită motivele putând fi multiple. Dna Mihailov precizează că reprezentanta PNFAIMM cunoaște mai bine problema. Imaginea de ansamblu a situației este că din apelul în cauză nu s-au depus proiecte care să acopere alocarea, nemaivorbind de supracontractare.

DI Costin Șorici reprezentantul Asociației Consultanților în Management din România (AMCOR) ia cuvântul ca reprezentant AMCOR, dar și ca reprezentant al Universității Constanta, fiind de acord cu cele mai sus menționate. Cu toate acestea menționează că trebuie avut în vedere faptul că microîntreprinderile se află după 2, 3 ani de pandemie.

Domnia sa precizează că este foarte posibil ca o parte dintre ei să nu fi fost pregătiți. Ceea ce se știe în piață este că o să fie foarte mare cererea atât pentru apelul pe microîntreprinderi, cât și pentru IMM-uri.

Dna Elena Coandă intervine menționând faptul că microîntreprinderile sunt mai puține, având în vedere legea 346, actualizată prin întreprinderi legate statutul de microîntreprindere autonomă, sunt mult mai puține decât înainte.

Dna Mihailov răspunde menționând faptul că pentru apelul de proiecte deschis în 2024, aferent microîntreprinderilor (cu ajutor de minimis) obiectivul specific 1.3, au existat aproximativ 43 de milioane de euro, bani care nu s-au cheltuit și face referire la spusele Dnei Coandă anume diminuarea numărului acestora din motive fiscale sau pentru că nu se mai încadrează în categoria de microîntreprinderi.

Domnia sa precizează că mai sunt fonduri disponibile pentru apelul 2 pentru microîntreprinderi. Propunerea AM este lansarea celui de al doilea apel pe o anumită sumă, eventual folosind și supracontractare, ceea ce ar însemna un apel pe 10 mil de euro, de exemplu, apelând la supracontractare, deoarece dacă nu se apelează la supra-contractare pentru microîntreprinderi, se va apela la supracontractare pentru digitalizarea sediilor publice, deoarece nu poate fi pus în pericol centrul de date, unde s-au negociat cei 30 de mil de euro de la COM, infrastructura necesară având în vedere digitalizarea și necesitatea dezvoltării sectoarelor publice. Centrul de date, înseamnă infrastructura serviciilor publice pentru cele 12 entități, respectiv 6 consilii județene, 6 primării de municipii reședință de județ, care va funcționa cu softuri noi sau actualizate. Mai mult, în anumite regiuni, operațiunea centru de date este operațiune strategică, AM neconsiderând-o strategică, cum au considerat-o alte regiuni.

Dna Mihailov a dorit să informeze că mai sunt încă 2 regiuni de dezvoltare cu alocare mai mare decât PR SE pentru un exercițiu similar, deoarece sunt acțiuni care trebuie făcute. Una dintre regiuni este Nord-Vest, alta Sud-Muntenia. Comisia Europeană a solicitat ca toate aceste 3 proiecte de infrastructuri într-o regiune considerată strategică, să fie abordate similar. Din punct de vedere al mecanismului instituțional, există STS-ul care le va gestiona. Problema privind asigurarea securității cibernetice se pune din ce în ce mai serios ca și problema asigurării resurselor necesare. Domnia sa a precizat că pentru o asemenea structură este nevoie de ingineri, IT-ști care nu să nu se găsească așa de simplu și nu se știe dacă administrația locală își va permite să externalizeze.

Dna Mihailov concluzionează că există aprobare din partea COM privind crearea unui centru de date, iar PR SE va contribui, cu o sumă de bani pentru finanțarea serviciilor, a softurilor, pentru fiecare administrație. Cu alte cuvinte, sunt necesari bani pentru centrul de date și pentru serviciile administrației publice.

Pentru microîntreprinderi există încă fonduri și vor fi desblocate mai multe apeluri. Domnia sa face referire la observația publică privind cererea din piață privind microîntreprinderile și IMM-urile.

DI Costin Șorici răspunde că va fi cerere atât din partea IMM-urilor, cât și a microîntreprinderilor.

Dna Mihailov menționează că referitor la digitalizarea IMM-urilor se va discuta mai târziu, la momentul aprobării criteriilor, COM insistând pe digitalizare și precizează că o parte din potențiala cerere pentru digitalizare a IMM-urilor va fi rezolvată prin apelul aferent IMM-urilor care va avea o componentă de digitalizare.

Dna Crăciun ia cuvântul și dorește să clarifice un aspect privind IMM-urile. Apelul de microîntreprinderi a avut o alocare de 43 de mil euro, apelul pentru digitalizarea IMM-urilor cu alocare inițială de 15 mil euro, acum având 10 mil și se discută de apelul pentru IMM-uri care are o alocare de 86 mil euro, care nu are modificare. Domnia sa precizează că nu se modifică Programul din punct de vedere al apelurilor, se modifică alocarea pentru partea de digitalizare a IMM-urilor. La momentul lansării apelului se va analiza lista de proiecte și la acel moment se va lua o decizie. Modificarea de Program nu presupune anularea apelului, ci reducerea alocării pentru digitalizarea IMM-urilor cu suma de 5 milioane de euro.

Dna Mihailov solicită celor prezenți alte observații privind modificarea de Program.

Dna Mariana Iusco intervine precizând că are 2 observații. Referitor la modificarea de Program, domnia sa precizează că a primit prezentarea de la AM și așteaptă rezultatul deciziei CM, prin procedură scrisă care va fi ulterior analizată de COM. Este important ca cerere de modificare să fie justificată pe baza analizei externe și pe analiza AM, cu contribuția membrilor CM. Totodată domnia sa subliniază importanța bugetului alocat pentru STEP, un supliment pentru sectorul privat și precizează că unele sume au fost într-adevăr diminuate de la OP1, dar cu toate acestea în propunerea actuală a AM există o finanțare suplimentară pe partea STEP, care ar trebui să contribuie tocmai la creșterea competitivității, unul din punctele nu foarte pozitive ale Regiunii Sud-Est.

Acesta poate fi un mesaj transmis prin intermediul celor prezenți către beneficiarii, către sectorul privat, pentru un pic mai mult curaj și inițiativă în dezvoltarea acestor tehnologii un pic diferite, mai noi. Referitor la locuințele sociale, dna Iusco precizează că este interesată să știe dacă există deja inițiative prin alte mecanisme la nivelul regiunii SE, la nivelul județelor sau orașelor celor prezenți. În același timp menționează că această informație ar fi utilă atât pentru COM, cât și pentru AM pentru a asigura complementaritatea. Pentru moment exigențele priorității de locuințe sociale nu au fost clar definite. Colegii domniei sale de la Direcția Generală de ocuparea forței de muncă lucrează pe aceste definiții, ceea ce înseamnă că vor fi unele clarificări și ar fi util să existe și informații din teren. Dna Iusco precizează că au fost deja discuții cu reprezentanța tuturor țărilor membre și s-a constatat că inițiativile deja existente pe teren sunt foarte diferite între țările membre și diferitele regiuni. Totodată,

menționează și faptul că ar fi util ca definiția sau condițiile puse în modificarea de Program să reflecte ceea ce este deja în lucru prin proiecte pentru o simbioză și atunci când modificarea va fi acceptată, să poată fi deja lansate proiecte similare fără a inventa o alta definiție pentru locuințe sociale și un alt tip de proiect.

Referitor la RESTORE, dna Iusco își exprimă speranța ca acest proiect o să fie un proiect diferit. Domnia sa precizează că este implicată și în obiectivul specific 2.4 privind riscurile și reziliența la schimbările climatice unde România nu este foarte avansată. Pe acest obiectiv specific nu există proiecte în programul național de dezvoltare durabilă și speră ca RESTORE să fie un proiect pilot. Domnia sa este conștientă că bugetul nu este foarte mare dar de undeva trebuie început. Domnia sa a mai precizat că există discuții și colaborare cu colegii de la CJ și de la AM și încearcă implicarea unui expert extern printr-un alt mecanism numit Community for transition (C4T), de la DG REGIO, care să ajute cel puțin la pregătirea proiectului, conștințând fiind de limitarea bugetului. Cu toate acestea domnia sa și-a exprimat speranța că va fi cel puțin o inițiativă, un proiect pilot axat mai mult pe infrastructura verde, NBS și mai puțin pe opțiunea clasică, de gri.

Dna Mihailov completează spre informarea membrilor CM, faptul că PR SE este singurul program care a inclus programul RESTORE, niciun alt program care ar fi avut fonduri disponibile pentru RESTORE nu a făcut acest lucru pentru că nu s-a găsit soluția privind alocarea de fonduri. Domnia sa mai precizează că Programul de Dezvoltare Durabilă este supraîncărcat, întrucât România a fost afectată de inundații în mai multe locuri, nu doar în județul Galați. Totodată face precizarea că s-a și deplasat la fața locului împreună cu dna Iusco și reprezentării Consiliul Județean Galați și au văzut albiile râurilor afectate, podurile luate cu totul. Este clară necesitatea identificării unor soluții de intervenție asupra albiei râurilor care să nu mai permită, aluviuni și catastrofe naturale care se vor repeta, din cauza schimbărilor climatice. Provocarea este foarte mare întrucât acest gen de intervenții trebuie avute în vedere. Consiliul Județean Galați și-a asumat această activitate și cu sprijinul COM se va găsi o soluție pentru ca aceste sume cu greu găsite să fie folosite.

Referitor la locuințele sociale, dna Mihailov menționează că există la toate UAT-urile cereri de locuințe sociale care exced oferta. În cadrul POR 2014-2020, s-au finanțat locuințe sociale prin diferite instrumente. În general a fost vorba de instrumentul CLLD și au avut succes. Toate proiectele finanțate și finalizate au avut ocupare 100% deci lista de așteptare pe locuințele sociale este destul de mare în România. Domnia sa precizează că este vorba despre locuințe sociale nu ANL-uri (locuințe pentru specialiști) cu raportare la legislația în vigoare și în acest sens se va face o analiză împreună cu autoritățile locale, pentru că de exemplu sunt situații în care Consiliul Județean deține clădirea și atunci se poate discuta și de un parteneriat între CJ și primărie, pentru că o autoritate poate fi proprietarul clădirii, cealaltă gestionarul din punct de vedere al management-ului locuințelor sociale deoarece locuințele sociale sunt în competența primăriilor (din câte se știe) nu la Consilii Județene. În cazul în care există astfel de situații în care există posibilitatea renovării unor clădiri nefuncționale care pot fi reconfigurate și transformate în locuințe sociale. Dna Mihailov precizează că se va lucra

efectiv pe ghid după aprobarea din partea comisiei, în aprilie, întrucât până la 31 martie propunerile vor fi trimise către comisie și probabil va exista o abordare unitară și cu alte autorități de management. Toate programele regionale au inclus această activitate în cadrul Obiectivului de Politică 5, adică în cadrul SIDU. Din aceste considerente și întrucât mecanismul SIDU trebuie păstrat, dacă se vor face locuințe sociale prin programul regional, SIDU trebuie actualizat, cu proiectele prioritizate. Va fi necesară aceeași metodologie cu parteneriatul local în cadrul Obiectivului de Politică 5. Domnia sa mai precizează că aceste locuințe sociale puteau fi incluse și în cadrul Obiectivului de Politică 4, dar la OP 4 este vorba despre educațional și social. În cadrul OP 5, abordarea este întotdeauna integrată cu politica generală de dezvoltare a a municipaliității. Locuințele ca indicator pot fi integrate atât în OP 4 unde sunt tratate individual cât și în cadrul OP 5 dar decizia va fi luată după discuțiile cu MIPE și COM.

Dna Mihailov dă cuvântul dnei primar Mariana Gâju reprezentanta Asociației Comunelor din România.

Referitor la propunerea de modificare a PR SE privind locuințele sociale, dna Gâju consideră o oportunitate de a se adresa reprezentantei COM pentru accesarea acestor proiecte/programe în mediul rural nu doar prin intermediul Programului regional. Domnia sa precizează că și în mediul rural este nevoie de asemenea locuințe și precizează că era o mare oportunitate ca ele să aibă distinct ca și la eficientizarea energetică a locuințelor, unde s-a solicitat și nu s-a putut, având nevoie încă în mediul urban, să se suplimenteze. Dna primar Gâju adresează Dnei Iusco întrebarea dacă este posibil ca la nivelul COM, prin administrația publică centrală, să ceară o suplimentare (prin oricare alt program, chiar și PNRR și nu doar prin POR) a eficientizării energetice la locuințe, în mediul rural fiind nevoie de mai mulți bani și unde ar trebui să se adreseze.

Dna Mariana Iusco răspunde că poate da doar câteva elemente de răspuns. Există PR SE, cu bugetul știut și care nu se poate mări, pentru că este inclus în ceea ce se numește cadru financiar multianual, un cadru stabilit de toate țările membre, în Consiliul European și Parlament,. Este ceva ce nu se modifică în perioada de programare 2021-2027 suma fiind fixă. Domnia sa menționează că au început negocierile și autoritățile sunt implicate, la nivelul Comitetului de Regiuni pentru noul cadru financiar după 2027. Referitor la sumele pe PNRR, domnia sa precizează că la fel sunt sume stabilite ca parte a unui acord, o parte pe granturi, o parte pe împrumuturi așa cum au fost ele negociate de toate țările membre. Există și alte fonduri suplimentare, ca exemplu noul Fond Social pentru Climă (FSC), România având alocat circa 6 miliarde. România trebuie să propună un plan și cum consideră sau cum intenționează să utilizeze acești bani. FSC este obiectul unei discuții în curs la nivel național acesta nefiind încă transmis către COM.

FSC prevede finanțarea a 2 aspecte: eficiență energetică sau energie în general și transport, vulnerabilitate energetică și vulnerabilitate față de transport. Domnia sa precizează că mai sunt și alte fonduri care nu intră în competența domniei sale, plus fondurile naționale care au de asemenea o componentă de eficiență energetică. Referitor la prima întrebare, dna Iusco

precizează că diferența urban-rural a fost parte a discuțiilor cu mulți ani înainte pentru a se evita dubla finanțare și a fost parte din acordul că ceea ce este în zona rurală să fie acoperit de fondul agricol, iar ceea ce este în partea urbană să fie acoperit de Politica de Coeziune. Cu toate acestea, a existat o flexibilitate și unde s-a putut și a fost buget au fost incluse și unele zone rurale. Alocare acestor fonduri (insuficiente) este o discuție la nivel mult mai înalt și la nivel național.

Dna primar Mariana Gâju mulțumește pentru răspuns, dar dorește să atragă atenția și la nivelul ministerelor întrucât uneori se merge la negociere fără a se lua în calcul că 85% din teritoriul României este ocupat de mediul rural. Mediul rural nu poate rămâne în urmă la infinit. În rural s-au mutat foarte mulți oameni din urban iar primăriile nu au posibilitatea de a le oferi condiții civilizate pe care le merită orice cetățean european. Domnia sa menționează că făcând parte din delegația României la instituțiile europene reprezentanții Europei au precizat că nu domniile lor sunt vinovați pentru negocierea condițiilor programelor. Dna Gâju menționează că această susține intervenție și la nivel de guvern. Și își exprimă speranța că poate pe viitor se va ține cont și de oamenii din mediul rural care reprezintă 49,5% din populație și are nevoie de proiectele acestea europene. Domnia sa încheie cu mențiunea că fără fonduri europene, România nu se mai poate dezvolta.

Dna Mihailov intervine completând că în cadrul OP5 sunt eligibile pentru finanțare proiectele din zona SIDU, în cazul Constanței, zona metropolitană și instituția pe care o reprezintă Dna Gâju , împreună cu ADI ZMC și Primăria Constanța, pot face o planificare a acestor proiecte, deoarece PR SE permite să beneficieze atât de mobilitatea urbană în parteneriat cu Primăria Constanța, cat si pentru aceste locuințe sociale. Domnia sa mai precizează că finanțarea este valabilă numai pentru zonele funcționale, zonele metropolitane, nu în general, dar dacă se va găsi posibilitatea de a face investiții în zona peri-urbană, se poate discuta despre o modificare a strategiei, în loc de SIDU să fie strategia zonei funcționale.

Referitor la ce a spus doamna Iusco și anume FSC, Dna Mihailov precizează că regulamentul a apărut anul trecut și României i s-a acordat o alocare de 6 miliarde de euro. Programul permite, conform indicatorilor, două tipuri de proiecte care există în programele regionale, respectiv eficiența energetică a clădirilor, atât publice, cât și rezidențiale, precum și zona de mobilitate verde. Acest program este în derulare, adică România trebuie să prezinte până la jumătatea anului, ca și celelalte state membre, planul național pentru schimbările climatice. Dna Mihailov menționează că a solicitat domnului ministru Boloș ca ADR-ul să facă parte din grupul de lucru pentru a se asigura o alocare echilibrată acestor resurse în teritoriu, pentru că altfel dacă este o alocare națională, este posibil ca cei 6 miliarde să fie investiți în patru proiecte. Domnia sa reiterează ideea implicării autorităților locale și a ADR-urilor în planul pentru climă, pentru ca din cei 6 miliarde să putem finața proiectele care nu au putut fi finanțate prin PR SE, întrucât sumele sunt limitate cu tot sprijinul Ministerul de Finanțe pe supracontractare. Dna Mihailov mai precizează că în luna februarie la întâlnirea cu Dna comisar Mânzatu și colegii de la DG Employment la Bruxelles și-a exprimat disponibilitatea

de a colabora pentru elaborarea acestui plan în așa fel încât să existe proiecte pregătite în domeniul respectiv.

Dna Mihailov solicită observații sau comentarii din partea celor prezenți și încheie prima parte a reuniunii.

Dna Mihailov, președinte al CM a propus reluarea discuțiilor și parcurgerea următorului punct pe ordinea de zi și anume prezentarea propunerilor de criterii de selecție pentru mai multe ghiduri, din cadrul Obiectivului de Politică (OP) 1, care așa cum s-a observat și din prezentarea evaluării intermediare, are ceva întârzieri. Este vorba despre acțiunile de inovare, cercetare, proof of concept apel regional, gradul de digitalizare din IMM-uri apel regional, parcuri industriale apel regional. Dna Mihailov precizează că aceste 3 ghiduri vor fi puse în consultare publică pentru o perioadă de o lună de zile, timp în care în paralel se va discuta cu Consiliul Concurenței în vederea aprobării schemelor de ajutor de stat după care se va proceda la aprobarea lor prin procedură scrisă. Pentru Acțiunea 1.6, domnia sa propune aprobarea criteriilor de selecție pentru deschiderea apelului după aprobarea Consiliului Concurenței și amintește că Apelul pentru această acțiune a fost în consultare publică, s-au primit observații, o parte au putut fi preluate, altele nu. Dă apoi cuvântul D-nei Diana Gradea.

Dna Gradea, șef birou Planificare Programare și Monitorizare Regională prezintă Prioritatea 1 și cele 3 obiective specifice aferente, din cadrul Programului. Dna Gradea precizează că *Acțiunea 1.1* vizează zona de cercetare-dezvoltare, susținerea activităților de cercetare și inovare, operațiunea A - Proof Of Concept. Proiectele de tip POC au scopul principal de a demonstra funcționalitatea și de a verifica un anumit concept de produs, serviciu sau proces.

Prezentarea propunerilor de criterii de selecție din cadrul Priorității 1 „O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice” , Acțiunea 1.1 Susținerea activităților de cercetare și inovare, Operațiunea „Proof of concept” – apel regional

Pentru a fi considerat *eligibil solicitantul*, trebuie:

- ✓ să se încadreze în categoria IMM
- ✓ să aibă sediul social sau punct de lucru înregistrat fiscal în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, în mediul urban sau rural
- ✓ să nu fi beneficiat pe o perioadă de 3 ani de ajutoare de minimis a căror valoare cumulată cu cea pe care o solicită prin intermediul acestei acțiuni să nu depășească plafonul de 300.000 euro.

În ceea ce privește *forma de organizare*, este vorba de:

- ✓ societăți înregistrate în baza legii 31
- ✓ organizații de cercetare precum universități sau institute de cercetare.

În ceea ce privește *eligibilitatea*, Dna Gradea precizează că există acele criterii impuse prin diverse regulamente sau din legislația națională ce vizează faptul că:

- ✓ solicitantul să nu se află în stare de faliment
- ✓ să nu fi fost găsit vinovat pentru comiterea unei fraude
- ✓ să nu fi încălcat un contract anterior
- ✓ să nu fie stabilite debite în sarcina lui
- ✓ să nu fie subiectul unui conflict de interese
- ✓ să nu se afle în situația de a induce grav în eroare autoritatea de management
- ✓ să nu fi încercat să obțină informații confidențiale sau să influențeze comisiile de evaluare
- ✓ să nu fi suferit condamnări definitive din cauza unei conduite profesionale îndreptate împotriva legii.

Dna Gradea mai precizează că solicitantul trebuie să aibă capacitatea financiară de a asigura:

- ✓ contribuția proprie din valoarea totală eligibilă a investiției,
- ✓ finanțarea cheltuielilor neeligibile a proiectului,
- ✓ resursele financiare necesare implementării optime și
- ✓ resursele financiare necesare asigurării costurilor de funcționare și întreținerea investițiilor în vederea asigurării sustenabilității financiare.

De asemenea, *solicitantul de finanțare*:

- ✓ nu trebuie să aibă obligații de plată
- ✓ nu trebuie să se încadreze în categoria întreprinderilor în dificultate
- ✓ nu trebuie să fi avut activitatea suspendată temporar oricând în anul curent depunerii cererii de finanțare și în anul fiscal anterior depunerii cererii de finanțare
- ✓ a desfășurat activitate pe o perioadă corespunzătoare cel puțin unui an fiscal integral anterior depunerii cererii de finanțare
- ✓ trebuie să fi înregistrat profit din exploatare în anul fiscal anterior depunerii de cererii de finanțare
- ✓ a înregistrat un număr mediu de salariați de cel puțin 1 în anul fiscal anterior depunerii cererii de finanțare pe care să-l mențină pe întreaga perioadă de evaluare, selecție, contractare, implementare, precum și pe perioada de sustenabilitate.
- ✓ cel puțin un membru al echipei propuse pentru implementarea proiectului are calificarea specifică de tip doctorat cercetător, profesor universitar în domeniul de activitate în care se dezvoltă conceptul
- ✓ are autorizat codul CAEN eligibil vizat de investiție la locul de implementare al proiectului
- ✓ se angajează să asigure sustenabilitate proiectului.

Dna Gradea amintește că solicitantul de finanțare trebuie să dețină asupra locului de implementare a proiectului în drept de proprietate, concesiune, suprafață, uzufruct, comodat sau închiriere.

Referitor la *eligibilitatea proiectului*, acesta trebuie:

- ✓ să fie corelat cu obiectivele indicatorului și activitățile apelului
- ✓ să se implementeze în regiunea dezvoltare Sud-Est, în mediul urban sau rural
- ✓ locul de implementare trebuie să fie adecvat implementării proiectului și amplasării echipamentelor propuse pentru a fi achiziționate prin proiect
- ✓ proiectul urmărește creșterea gradului de inovare al companiei prin implementarea unui model conceptual inovativ de tip Proof Of Concept în domeniile de specializare inteligentă din Regiunea Sud-Est, deci vor fi eligibile doar proiectele care se dezvoltă în cele șase domenii de specializare inteligentă ale Regiunii Sud-Est.
- ✓ produsul procesul cercetat trebuie să fie corelat cu aceste domenii
- ✓ nu trebuie să aibă demarate procedurile de achiziție, cu excepția celor aferente capitolului 3, cheltuieli pentru proiectare și asistență tehnică din devizul general
- ✓ se va asigura de către solicitant evitarea dublei finanțări a investițiilor similare.
- ✓ proiectul trebuie să respecte valoarea finanțării nerambursabile ce poate fi acordată pentru un proiect sub formă de ajutor de minimis. În cadrul acestui apel valoarea este de minim 20.000 euro și maximum 100.000 euro
- ✓ proiectul trebuie să aibă în vedere ca valoarea ajutorului de minimis solicitat să nu depășească plafonul de minimis, adică acel plafon de 300.000 ținând cont de regula de cumul a ajutoarelor aplicabilă întreprinderii unice
- ✓ perioada de implementare a activităților proiectului după semnarea contractului este de maximum 24 de luni, fără a se depăși data de 31 decembrie 2029
- ✓ în cazul în care a beneficiat de ajutor de minimis este necesar ca solicitantul să ramburseze integral sau parțial ajutorul de minimis, el va furniza anterior semnării contractului dovezi privind rambursarea integrală, inclusiv cu dobânzile aferente
- ✓ proiectul trebuie să includă măsurile de comunicare și vizibilitate obligatorii
- ✓ proiectul trebuie să respecte principiile privind dezvoltare durabilă, egalitate de șanse, gen, nediscriminare și accesibilitate
- ✓ trebuie să respecte principiul DNSH pe toată perioada de implementare și durabilitate a proiectului.

Dna Gradea menționează faptul că la momentul depunerii cererii de finanțare, solicitantul trebuie să demonstreze în mod obligatoriu nivelul de maturitate tehnologică sau TRL, așa cum este el cunoscut. Este vorba de TRL 3, deci în momentul în care el depune proiectul va trebui să fi atins acest nivel. Este vorba de finalizarea cercetării de birou. Domnia sa precizează că va exista un model orientativ prin care fiecare solicitant va trebui să demonstreze atingerea acestui nivel.

Ca și *activități eligibile* în cadrul apelului Dna Gradea amintește:

- a) cercetare-dezvoltare-inovare derulată de echipa de proiect în vederea desfășurării activităților pentru atingerea TRL 4 și TRL 5, fiind vorba de etapele până la finalizarea prototipului care reprezintă TRL 6, deci se va finanța doar TRL 4 și/sau 5

- b) cercetare-dezvoltare-inovare contractuală
- c) dotare cu active corporale pentru activități de cercetare
- d) dotare cu active necorporale pentru activitățile CDI
- e) alte activități ca parte integrată a proiectului, cum ar fi serviciile de consultanță, activitățile de comunicare și management-ul de proiect.

Pentru a fi eligibil, proiectul trebuie să includă obligatoriu activitățile prevăzute la punctul a) și/sau b) și e) unde avem activitățile de comunicare și vizibilitate.

Dna Gradea menționează că nu sunt eligibile proiectele care includ doar activitățile c) și/sau d) sau e) iar activitățile propuse în prin proiect trebuie să vizeze un singur domeniu de activitate (clasa CAEN), care constituie obiectul proiectului.

Nu sunt eligibile:

- ✓ proiectele pentru care se propune realizarea de cercetări privind identificarea nivelului de tehnologie sau tehnologizare existent în cadrul unei anumite IMM și/sau pe piață, cu scopul de a se achiziționa echipamente sau active performante.
- ✓ proiectele care au în vedere realizarea de audituri tehnologice cu scopul de a fi îmbunătățită tehnologia existentă deja prin achiziția de active comercializate pe piață
- ✓ proiectele care reprezintă studii de piață ale unui anumit sector de activitate/ produs/ serviciu/ proces și / s-au propus a fi lansat pe piața de profil
- ✓ proiectele care includ investiții demarate înainte de depunerea cererii de finanțare
- ✓ proiecte care includ activități în domenii excluse din domeniul de aplicare al regulamentului de minimis și al regulamentului general, precum și cel al regulamentului FEDER.

Dna Gradea precizează că este obligația solicitantului să demonstreze că proiectul are în vedere realizarea unor activități de cercetare-dezvoltare cu scopul de a verifica și testa nivelul de maturitate tehnologică de la TRL 3 la TRL 4 și/sau TRL 5.

Referitor la criteriile de evaluare tehnică și financiară Dna Gradea a prezentat criteriile:

În cadrul **secțiunii I**, punctajul maxim este de 91 de puncte. **Criteriul 1** vizează contribuția proiectului la realizare obiectivului specific 1.1, cu maxim de 57 de puncte.

Subcriteriul 1.1 vizează domeniul de activitate în care se realizează investiția cu maxim 12 puncte.

Se va puncta dacă investițiile au ca scop sprijinirea dezvoltării și testării tehnologiilor și soluțiilor inovatoare pentru digitalizare în oricare din domeniile RIS 3 și de asemenea au ca scop sprijinirea dezvoltării și testării tehnologiilor și soluțiilor inovatoare pentru tranziția verde și economia circulară în oricare din domeniile RIS 3.

Subcriteriul 1.2 vizează caracterul inovator al produsului, cu un punctaj maxim 12 puncte

Punctajul maxim se va acorda pentru inovația care va avea ca rezultat un produs (bun sau serviciu) sau proces cu totul nou pentru piața națională sau internațională, adică va fi o cercetare radicală, disruptivă.

Subcriteriul 1.3 Solicitantul demonstrează existența nivelului de maturitate al tehnologiei 3 (TRL 3) la începutul proiectului, astfel încât raportul trebuie să descrie și să argumenteze funcționalitate de bază a tehnologiei propuse și elementele cheie ale modelului conceptual propus, cu un punctaj maxim 8 puncte.

Subcriteriul 1.4 Solicitantul demonstrează existența nivelului de maturitate al tehnologiei 3 (TRL 3) la începutul proiectului, astfel în cadrul raportului TRL3 prezentat solicitantul identifică și descrie riscul tehnologic, cu un punctaj maxim 8 puncte.

Subcriteriul 1.5 Caracterul inovator al produsului (bunului sau serviciului)/ procesului propus este argumentat, fie prin unicitate, fie prin specificații semnificativ mai bune față de alte produse (bunuri sau servicii) /proces de la nivelul companiei sau de pe piață – cu un punctaj maxim 10 puncte.

Subcriteriul 1.6 Solicitantul își propune să realizeze două etape specifice de verificare a ipotezelor și testarea modelului conceptual propus cu un punctaj maxim 7 puncte.

Dna Mihailov face precizarea că după fiecare prezentare va fi și o intervenție din partea reprezentanților COM – prezenți on-line, respectiv din partea dnei Iva Marici, care va veni cu completări. Domnia sa precizează că semnalarea problemelor în cadrul întâlnirii ajută, întrucât după reuniune apelul urmează a fi pus în publică în paralel cu discuțiile cu Consiliul Concurenței și dă din nou cuvântul Dnei Gradea.

Dna Gradea: **Criteriul 2** vizează capacitatea solicitantului, cu maxim de 34 de puncte.

Subcriteriul 2.1 vizează dacă solicitantul a fost implicat în ultimii 2 ani fiscali înainte de depunerea cererii de finanțare în activități de inovare de următoarele tipuri – punctaj maxim 8 puncte

Subcriteriul 2.2 vizează un membru al echipei propuse, are calificare specifică în domeniul de activitate în care se dezvoltă conceptul. Pentru doctor în științe se acordă șase puncte.

Subcriteriul 2.3 vizează dacă solicitantul are experiență în implementarea de proiecte de cercetare - inovare (în ultimii 2 ani înainte de depunerea proiectului) – punctaj maxim 10 puncte

Subcriteriul 2.4 vizează contribuția solicitantului la valoarea cheltuielilor eligibile. Pentru fiecare punct procentual peste contribuția minimă de 10% se va acorda un punctaj în limita 10 puncte.

Dna Gradea face precizarea că la **secțiunea II** avem maxim 9 puncte.

La **criteriul 3** fiind vorba de calitatea planului de afaceri, se pot obține 7 puncte.

La **criteriul 4**, bugetul proiectului cu 1 punct.

La **criteriul 5** respectarea principiilor orizontale se menționează că notarea cu zero a unui criteriu din această secțiune atrage respingerea proiectului.

Dna Gradea încheie cu mențiunea că valoarea totală a apelului este de 2 mil de euro cu ajutorul unei scheme de minimis iar valoarea maximă a unui proiect este de 100.000 euro.

Dna Luminița Mihailov intervine și precizează că în POR-ul vechi valoarea era mai mică și anume 20.000 euro pentru POC. În PR SE valoarea este de 100.000 de euro asta înseamnă că se poate finanța o cercetare mai detaliată și resurse mai multe. Menționează și faptul că între timp au mai crescut și prețurile.

Dna Mihailov dă cuvântul Dnei Iva Maric reprezentanta COM.

Dna Iva Maric intervine în legătură cu criteriile de eligibilitate și anume că în aceste criterii a fost inclusă cerința ca un membru al echipei să aibă un doctorat sau să fie profesor universitar. Domnia sa amintește că a menționat acest aspect în comentariile trimise către AM și consideră că această cerință este prea restrictivă și nu ar crește calitatea proiectelor finanțate, nefiind cel mai bun indicator al capacității echipei de proiect de a desfășura activități de cercetare. Dna Maric sugerează ca în cazul în care se dorește, totuși, păstrarea acestei condiții referitoare la doctorat/profesor universitar, să fie inclusă în criteriile de selecție, cu un număr modest de puncte suplimentare, și nu în cele de eligibilitate. Domnia sa precizează că introducerea ca cerință obligatorie ar putea reprezenta un factor de dezinteres.

Dna Mihailov mulțumește și răspunde că urmează modificarea criteriilor și includerea acestei cerințe în cadrul criteriilor de selecție.

Dna Iva Maric mulțumește la rândul său cu mențiunea că la momentul respectiv, părea o idee bună introdusă într-un apel din cadrul POR 2014–2020, și a observat că nu a crescut valoarea sau calitatea proiectelor, dimpotrivă, este posibil să fi dus la un număr mai mic de proiecte depuse.

Dna Mihailov precizează că suma alocată nu este foarte mare și se așteaptă ca inputul din partea organizațiilor de cercetare, universități să fie destul de substanțial și menționează că înțelege dorința de a fi cât mai atractivi cu acest apel și de a avea idei interesante de proiecte.

Dna Mihailov dă din nou cuvântul dnei Gradea

Dna Gradea își începe prezentarea cu obiectivul specific 1.2 zona de digitalizare, acțiunea 1.3 creștere a gradului de digitalizare în IMM-uri. Domnia sa precizează că nu vor mai fi parcurse criteriile de selecție aplicabile și va prezenta criteriile de evaluare și selecție financiară.

Prezentarea propunerilor de criterii de selecție din cadrul Priorității 1 „O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice” , Acțiunea 1.3 Creșterea gradului de digitalizare în IMM-uri – apel regional

Criteriul 1 Contribuția proiectului la realizarea OS 1.2. punctaj maxim de 62 de puncte.

Subcriteriul 1.1 vizează domeniul de activitate în care se realizează investiția. În cazul în care vorbim de domeniile de specializare inteligentă, inginerie și transport naval, agroalimentar și biotehnologie, acvacultură și pescuit se primește punctajul maxim de 15 puncte, iar dacă vorbim de domeniul turism se vor acorda doar 8 puncte.

Subcriteriul 1.2 În urma implementării proiectului, solicitantul trebuie să atingă un grad ridicat de digitalizare deoarece trebuie să atingă minim 7 din cele 12 criterii DESI. Punctajul maxim de 15 puncte se va obține în momentul în care proiectul atinge între 11 și 12 din cele 12 criterii.

Subcriteriul 1.3 Conform DESI impactul proiectului asupra activității IMM-ului, punctajul maxim se acordă pentru un impact cuprins între 18% și mai mare sau egal cu 20% și vorbim de 12 puncte.

Subcriteriul 1.4 proiectul cuprinde activități și vor fi realizate în colaborare cu entități specializate în domeniul digitalizării. Punctajul maxim de 20 de puncte se va obține dacă va exista colaborare cu un Centru de inovare Digitală European, EDIH

Criteriul 2 capacitate financiară și sustenabilitate maxim 29 de puncte.

Subcriteriul 2.1 Rata solvabilității generale punctajul maxim de 2 puncte se acordă pentru o rată a solvabilității egală sau mai mare de 2,5

Subcriteriul 2.2 impactul proiectului asupra rentabilității activității IMM-ului punctajul maxim de 10 puncte se acordă dacă avem un procent mai mare de 8%

Subcriteriul 2.3 fluxul net de numerar și sustenabilitate a investiției maxim șase puncte. În momentul în care avem fluxul de numerar pozitiv pe toată durata de analiză a investiției.

Subcriteriul 2.4 contribuția solicitantului la valoarea cheltuielilor eligibile maxim cinci puncte se acordă pentru fiecare punct procentual peste valoarea minimă de contribuție de 10%

Secțiunea II, unde se pot obține maxim 9 puncte

Criteriul 3 vizează relevanța proiectului cu maximum 1 punct

La **criteriul 4** calitatea și coerența proiectului avem un punctaj de maxim 7 puncte

Criteriul 5 respectarea principiilor orizontale conforme cu prevederile legale are ca punctaj maximum 1 punct. Dna Gradea a subliniat aceeași mențiune ca și pentru secțiunea doi: notarea cu zero a unui criteriu sau a cărei opțiuni duce la respingerea proiectului.

Dna Elena Coandă întreabă dacă între codurile CAEN autorizate ale unei întreprinderi se regăsesc și coduri din zona tehnologiei digitale, beneficiarul devine neeligibil sau trebuie să facă dovada că nu activează pe acele coduri CAEN?

Dna Gradea răspunde că acesta nu devine neeligibil.

Dna Mihailov întreabă dacă sunt alte intervenții din sală pe aceste propuneri și dă cuvântul Dnei Liviana Strâmbeanu, reprezentanta COM, prezenta on-line, pentru a interveni cu comentariile pe digitalizarea IMM-urilor.

Dna Liviana Strâmbeanu salută pe cei prezenți și mulțumește pentru colaborarea din ultimele săptămâni și pentru faptul că a văzut îmbunătățiri semnificative aduse acestei metodologii, dar și pe Proof of Concept față de versiunile inițiale. Domnia sa menționează că încurajează prioritizarea suplimentară între domeniile RIS 3. De asemenea, remarcă și faptul că prin criteriul de selecție, 1.4 a fost introdus colaborarea cu EDIH-ul relevant care deservește Regiunea Sud-Est, având destul de multe puncte, ceea ce va oferi o valoare adăugată apelului și va crește impactul investițiilor. Totodată domnia sa dorește să știe dacă, pe lângă această colaborare punctată în plus în cadrul proiectului, s-a prevăzut colaborarea cu EDIH-ul din Constanța (CiTyInnoHub) în stadiul de pregătire a proiectelor, ei având o expertiză vastă în evaluarea maturității digitale și putând să sprijine potențialii solicitanți în a-și elabora propunerile de proiect. Recomandarea domniei sale este ca, în cazul unui răspuns pozitiv, aceasta abordare să fie descrisă în secțiunea introductivă a metodologiei.

Dna Gradea răspunde menționând faptul că se bazează deja pe colaborarea cu EDIH-ul încă din faza premergătoare depunerii proiectului ceea ce înseamnă în primul rând analiza nevoii de digitalizare la nivelul IMM-ului. Domnia sa precizează că există secțiuni unde s-a menționat deja, dar se poate detalia și în partea de început, în metodologie, mai multe informații legate de ceea ce va presupune efectiv colaborarea cu EDIH-ul și sub ce formă se va realiza inputul acestora.

Dna Strâmbeanu menționează că este o oportunitate majoră pentru acest apel și mulțumește pentru clarificare și introducerea EDIH-ului în metodologie ca o componentă esențială și mulțumește încă o dată pentru strânsa colaborare din ultimele săptămâni.

Dna Mihailov a mulțumit la rândul său pentru sprijinul acordat și pentru feedback menționând că pentru primul apel în domeniul digitalizării sunt criterii bune prin intermediul cărora se va face selecția unor proiecte de succes. Dna Mihailov mai menționează că prezența proiectului EDIH în regiune este un plus categoric, întrucât firmele care vor aplica prin Programul Regional pot beneficia de sprijinul experților care lucrează în proiectul EDIH. Dna Mihailov propune prezentarea acțiunii 1.5, parcuri industriale.

Prezentarea propunerilor de criterii de selecție din cadrul Prioritatii 1 „O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice” , Acțiunea 1.5 Sprijinirea companiilor prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri – parcuri industriale

Dna Gradea reia prezentarea cu obiectivul specific 1.3 zona de competitivitate, acțiunea 1.5 sprijinirea companiilor prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri parcuri industriale. În ceea ce privește solicitanții eligibili, este vorba de fondatori, care pot fi autoritățile administrației publice locale, persoane juridice de drept privat, române sau străine, împreună sau separat. Deci se pot crea parteneriate care inițiază constituirea unui parc industrial. Dna

Gradea menționează că nu va insista asupra condițiilor de eligibilitate general valabile și va face prezentarea criteriilor de eligibilitate și selecție.

Criteriul 1 contribuția proiectului la realizarea obiectivului specific 1.3 cu punctaj maxim 34 de puncte

Subcriteriul 1.1 gradul de ocupare al parcului industrial, unde se acordă maxim 8 puncte pentru un grad de ocupare al parcului industrial de mai mare sau egal cu 70% din capacitatea parcului.

Subcriteriul 1.2 adecvarea amplasamentului aici fiind vorba de un punctaj maxim de 8 puncte în ceea ce privește apropierea față de un drum național, de servicii feroviare, de transport marfă, apropierea de port, aeroport sau de rețeaua de transport sau distribuție a energiei electrice.

Subcriteriul 1.3 servicii acordate rezidenților aici fiind vorba de maxim 12 puncte servicii pentru acordarea/obținere de sprijin financiar, utilizare a centre de conferință, asigurare a servicii de resurse umane, servicii de organizare de vizite, schimb de experiență, facilitare participări la evenimente, facilitare a încheierii de acorduri de colaborare.

Subcriteriul 1.4 vizează domeniul de activitate, clasa CAEN în care se realizează investiția. Punctajul maxim de 6 puncte se acordă în cazul în care cel puțin 50% dintre firmele rezidente în parcul industrial desfășoară activitate în unul din domeniile identificate în strategia de specializare inteligentă a Regiunii Sud-Est și sau își desfășoară activitatea într-un cod CAEN aferent soldului negativ al balanței comerciale.

Referitor la capacitatea financiară, criteriul 2.A Dna Gradea menționează că există două opțiuni în funcție de tipul solicitantului, astfel încât în cazul în care este solicitant un IMM, se vor acorda maxim 15 puncte.

În ceea ce privește raportul dintre quantumul finanțării solicitate și cifra de afaceri, rata rentabilității financiare și rata solvabilității generale, în cazul în care solicitantul este un UAT, capacitatea financiară a solicitantului se va analiza în ceea ce privește gradul de realizare a veniturilor totale pentru solicitant dacă solicitantul demonstrează că poate atrage resurse suplimentare, înregistrând un grad scăzut de îndatorare.

Domnia sa mai precizează că în cazul în care solicitantul este un parteneriat între UAT și IMM, criteriul 2 se va aplica beneficiarului ajutorului de stat regional, în funcție de cel care va fi beneficiarul tipului de ajutor regional.

Criteriul 3 vizează costul mediu al investiției pentru clădiri de tip nZEB și punctajul maxim care se acordă pentru un cost mai mic de 3.000 euro pe metru pătrat.

Criteriul 4 vizează contribuția proiectului la obiectivele de mediu suplimentar față de minimul legislativ cu un punctaj maxim 14 puncte.

Criteriul 5 gradul de pregătire sau maturitate al proiectului cu punctaj maxim 14 puncte dacă documentația tehnică economică este la nivel de proiect tehnic, iar în cadrul secțiunii doi se pot obține maximă puncte și aici se va analiza calitatea documentației tehnico-economice, calitatea planului de afaceri, bugetul proiectului și respectarea principiilor orizontale, cu mențiunea că la fel, notarea cu zero a unei criteriu din această secțiune atrage respingere a proiectului.

Dna Mihailov mulțumește pentru prezentare și precizează despre criteriul privind costul mediu al investiției se referă la costul eligibil al proiectului.

Dna Mihailov dă cuvântul dnei director Raluca Mirela Rusu, Director, direcția Regională Audit Galați.

Doamna Rusu face referire la criteriul privind cifra de afaceri, valoarea proiectului raportată la cifra de afaceri. Domnia sa precizează că ar trebui avut în vedere cifra de afaceri, poate din domeniul din care e realizată cifra de afaceri, pentru a nu favoriza anumite firme care pot înregistra o cifră de afaceri fie din vânzări, din intermediere, fără a avea vreo legătură cu obiectul planului de afaceri.

Dna Elena Coandă intervine și face precizarea că este greu de demonstrat ca dintr-o balanță sa generezi cifră de afaceri pe un cod CAEN la un IMM care are venituri din mai multe categorii de activități, adică se poate scoate ca beneficiar, dar nu se știe cum se va face validarea AM.

Dna Mihailov mulțumește pentru observație și amintește că AM trebuie să se asigure că solicitantul de finanțare are capacitatea de a susține proiectul, întrucât partea de experiență oricum este demonstrată prin alte criterii. În cadrul programului nu se calculează dar alte state se calculează. Este vorba despre un patrimoniu, activele imobiliare, cu ce girează. Dacă nu se poate demonstra, este bine să se evite complicațiile.

Dna director Rusu precizează că intenția nu este de a complica, dar cifra de afaceri nu e întotdeauna legată de profit. Poate să fie o cifră mare de afaceri doar din rulaj, dar profitul să fie foarte mic.

Dna Crăciun, sefa AM, menționează că se va analiza observația, dar dorește să adreseze câteva cuvinte vizavi de acest criteriu introdus la început, în urma discuțiilor cu COM. În discuțiile inițiale despre microîntreprinderi, ideea era de a obține un punctaj mai mare acele firme care au o activitate precedentă, activitate care poate fi dovedită prin această cifră de afaceri.

DI Costin Șorici precizează că nu vede relevantă cerința de a avea experiență fix pe domenii sau pe domeniile respective. Ele se judecă ponderat și cu celelalte criterii.

Dna Mihailov intervine și precizează că ar fi bine ca aceste criterii să reflecte foarte bine și ponderat competiția, pentru că totuși AM se așteaptă la o cerere ridicată de proiecte atât din zona administrației, cât și din zona sectorului privat. În acest caz input-urile din partea tuturor privind criteriile sunt binevenite deoarece va fi o competiție. Fondurile alocate sunt de aproximativ 40 de milioane, iar valoare grantului la nivel de proiect este de 6 milioane de

euro. Practic sunt 6 județe cu beneficiari atât entitățile publice, cât și din mediul privat pentru o competiție corectă. Dna Mihailov dă cuvântul Dnei Liviana Strâmbeanu, reprezentanta COM.

Dna Strâmbeanu intervine remarcând în primul rând, numărul crescut de puncte suplimentare pentru serviciile acordate rezidenților, precum și faptul că lista a fost revizuită, pentru a se axa mai mult pe servicii specializate, ceea ce este un aspect pozitiv. Totodată, domnia sa dorește să afle dacă serviciile din cadrul acestei liste vor fi obligatorii sau doar punctate în plus la selecție, aspect care ar trebui să fie clar din textul metodologiei.

Dna Gradea răspunde că serviciile de bază sunt serviciile obligatorii și se vor finanța prin componenta de minimis, cele pentru care se acordă punctaj suplimentar nu sunt obligatorii, de aceea apar în zona de punctare. Deci vin peste ceea ce este obligatoriu prin lege, legea parcurilor industriale.

Dna Strâmbeanu menționează că ar trebui să apară mai bine definit rolul parcului industrial în economia locală, lucru care ar contribui la o logică a intervenției mai solidă. Pentru a aduce aceasta îmbunătățire, este necesară descrierea mai detaliată a posibilității de acordare a serviciilor specializate pentru rezidenți.

Dna Gradea precizează că va completa cu mai multe detalii legate de serviciile pe care un parc le poate oferi rezidenților.

Dna Strâmbeanu intervine cu un alt comentariu legat de subcriteriul 1.1, care se referă la gradul de ocupare al parcului, unde recomandă ca acest criteriu legat strict de gradul de ocupare să fie înlocuit cu un criteriu care să evalueze capacitatea creată prin proiect raportat la costurile investiției, acesta oferind o imagine mai clară asupra performanței parcului. O abordare de tipul „value for money” arată mai mult utilitatea investiției față de gradul de ocupare la nivel de metri pătrați. Domnia sa precizează că în cazul în care comentariul va fi luat în considerare poate menține dialogul despre dezvoltarea acestui criteriu.

Dna Mihailov se adresează dnei Strâmbeanu pentru clarificarea observației privind numărul de firme.

Dna Strâmbeanu răspunde că este vorba de numărul de firme raportate la costul investiției, adică să existe comparația între ce poate face parcul ca urmare a investiției și care a fost suma investiției

Dna Mihailov întreabă dacă este vorba despre numărul de firme care vor fi atrase și care vor face propriile investiții în parcul industrial. Totodată precizează că PR SE prevede realizarea de investiții în infrastructura parcului și în centrul de servicii, după care vor veni firmele care de asemenea, vor putea face investiții în acest spațiu care are deja niște utilități. Domnia sa întreabă dacă este vorba despre investițiile atrase în parcul industrial după finalizarea proiectului.

Dna Strâmbeanu precizează că este vorba despre IMM-urile atrase în cadrul parcului ca beneficiari ai serviciilor specializate, raportat la cuantumul finanțării. Ideea principală ar fi de a duce mai departe analiza în selectarea proiectelor, nu doar gradul de ocupare.

Dna Mihailov precizează că va lua în calcul introducerea acestui subcriteriu care ar trebui corelat cu planul de business pe care solicitantul îl propune, în care descrie ce va face în următorii 3 ani după finalizarea proiectului și cum va fi finalizat proiectul. Domnia sa precizează că trebuie avut în vedere ce se întâmplă dacă nu realizează ceea ce și a propus prin proiect.

Dna director Rusu răspunde că acest fapt va impacta evaluarea.

Dna Mihailov propune o metodologie de corecție.

Dna Rusu precizează că în cazul nerealizării indicatorilor ar trebui refăcut punctajul. În cazul în care punctajul proiectului scade sub minimul finanțat, AM va trebui să ceară restituirea sumelor. Totodată domnia sa precizează referitor la criteriul bazat pe previziuni (numărul de locuri de muncă create) acesta trebuie monitorizat și în cazul nerealizării se va reface punctajul, se va întoarce în evaluare și proiectul poate deveni proiectul neeligibil.

DI Costin Șorici intervine și punctează că este necesar definirea *value for money* mai clar deoarece parcurile industriale nu ar trebui să existe doar pe hârtie, ci să producă cu adevărat impact și beneficii la nivel local. Pentru definirea *value for money* domnia sa propune număr de locuri de muncă create de toți rezidenții, numărul de întreprinderi rezidente sau poate niște criterii care au ponderi fiecare. Acest aspect rămâne de discutat. DI Șorici mai sugerează ca și la digitalizare, încurajarea acelor servicii specializate de inovare, de formare etc. care să fie punctate suplimentar dacă sunt realizate de centre de transfer tehnologic din regiune, sau de entități de de inovare și transfer, întrucât există mari capacități de expertiză pe partea aceasta de luat în considerare; ca și la EDIH-uri pentru a exista poate o colaborare mai strânsă cu instituțiile de cercetare-dezvoltare.

Dna Mihailov menționează că în serviciile suplimentare este trecută colaborarea cu centre de transfer tehnologic, dar totuși este vorba de acțiunea privind parcurile industriale. Totodată precizează că Programul prevede o acțiune care se referă la finanțarea centrelor de transfer tehnologic, cu alocări dedicate pentru centrele de transfer tehnologic în alt apel care probabil va fi lansat în trimestrul 4.

Dna Jeni Crăciun precizează ca și comentariu general pentru toate proiectele cu acest tip de criteriu, (angajamente, proiecții financiare, rata rentabilități, creare de locuri de muncă, mai sunt și alte acțiuni cu aceste criterii nu numai parcurile industriale) că aceștia sunt indicatori care se verifică în implementare. Există liste speciale pentru schemele de ajutor de stat, unde se verifică respectarea a ceea ce și-au asumat prin proiect. Totodată, menționează că sunt anumiți indicatori care nu duc la eligibilitatea proiectului, ci duc eventual într-o recalculare a punctajului. Acest aspect va fi analizat, și ulterior dacă este necesară adoptarea unei

metodologii de aplicare a eventualelor reduceri procentuale din finanțare. Sunt puține criterii care ar putea conduce la neeligibilitatea proiectului din cele care sunt în ETF.

Dna Raluca Rusu intervine cu un exemplu privind refacerea punctajului.

Dna Jeni Crăciun menționează că va clarifica acest aspect vizavi de plafon sau pragul de finanțare din apelul respectiv al proiectelor.

Aprobarea criteriilor de selecție pentru Acțiunea 1.6 Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor, Operațiunea A.2 Sprijinirea dezvoltării IMM-urilor – apel regional

Dna Mihailov solicită alte intervenții, mulțumește reprezentantei COM pentru comentarii și propune continuarea prezentărilor cu acțiunea 1.6 discutată anul trecut și precizează că schema de ajutor de stat se află la Consiliul Concurenței spre analiză. Fiind o acțiune de mare interes pentru acest apel propune votarea, aprobarea criteriilor de selecție transmise către membrii CM și care urmează a fi discutate și votate. Domnia sa amintește că față de ceea ce s-a discutat anul trecut au apărut elemente noi ca urmare a discuțiilor și cu colegii de la CE, în principal includerea digitalizării ca activitate (ceea ce nu era în prima în prima versiune) și delimitarea acțiunilor între schema de ajutor de stat și schema de minimis, întrucât în respectivul apel este posibilă activarea celor două tipuri de ajutoare de stat și de minimis. Totodată propune comentarii din partea celor prezenți deoarece criteriile prezentate vor trebui votate după analizarea acestora.

Dna Elena Coandă intervine și solicită clarificări privind descrierea cheltuielilor, întrucât dotările privind amprenta de carbon în componenta de minimis, nu sunt atât de bine primite, deoarece consumă resurse și dă ca exemplu instalațiile mini-eoliene sau panourile fotovoltaice care pot epuiza bugetul schemei de minimis.

Dna Mihailov face precizarea că acestea sunt aspecte care țin de regulamentul FEDR și GBER unde sunt delimitate acțiunile care intră pe schema de ajutor de stat și care pe ajutor de minimis.

Dna Crăciun menționează că au fost discuții timp de 1 an de zile pe această schemă și abia în luna decembrie 2024 s-a primit această observație și cu siguranță se va reanaliza situația.

Dna Mihailov propune prezentarea criteriilor și dă cuvântul Dnei Gradea.

Dna Gradea prezintă criteriile de selecție aferente Acțiunii 1.6 Operațiunea A 2 Creșterea competitivității IMM-urilor..

Criteriul 1: contribuția proiectului realizarea obiectivului specific 1.3. maxim 49 de puncte

Subcriteriul 1.1 vizează domeniul de activitate în care se realizează investiția maxim 9 puncte, aici se va puncta domeniul de activitate dacă acesta are legătură cu domeniile de specializare inteligentă a Regiunii Sud-Est și, de asemenea, dacă investiția realizată pe codul CAEN este aferentă unui sold negativ al balanței comerciale.

Subcriteriul 1.2 vizează caracterul inovativ al investiției și aici avem maxim 12 puncte. Spre deosebire de versiunile anterioare, a fost introdusă și inovarea organizațională. Aici sunt 6 puncte pentru inovație de proces sau serviciu, 4 puncte pentru inovație de proces și 2 puncte pentru inovarea organizațională.

Subcriteriul 1.3 vizează dacă proiectul propune extinderea de noi piețe, iar punctajul maxim de 7 puncte se acordă dacă proiectul prevede pătrunderea pe piața externă, în situația în care solicitantul nu a activat pe piețe externe înainte de depunerea cererii de finanțare.

Subcriteriul 1.4 investiția prevede crearea de noi locuri de muncă și menținere acestei creșteri pe întreaga perioadă de verificare a asigurării caracterului durabil. Este vorba de un punctaj maxim de 7 puncte, iar în urma unor observații primite din partea membrilor CM SE se are în vedere demarcarea în funcție de bugetul maxim solicitat din finanțarea nerambursabilă, astfel încât dacă se va solicita valoarea maximă de 1.500.000 de euro, punctajul maxim se va acorda dacă vor fi create mai mult de 7 locuri de muncă. În cazul în care finanțarea nerambursabilă solicitată este până în valoarea de 1.000.000 euro, punctajul maxim se va acorda pentru crearea a 5 locuri de muncă.

Dna Mihailov intervine și face precizarea că acest criteriu, unde există 7 puncte maxim va avea 2 variante de punctaj: o variantă pentru proiectele care solicită între 1.000.000 și 1.500.000 de euro, suma care va implica crearea a 7 locuri de muncă. Cea de a doua variantă, proiectele care solicită între 200.000 și 1.000.000 euro, punctajul maxim se va acorda pentru crearea a 5 locuri de muncă.

Dna Elena Coandă intervine și menționează că acest punctaj este mai aproape de criteriul privind numărul de angajați în perioada de monitorizare.

Dna Jeni Crăciun intervine și precizează că fiind vorba despre o aprobare, e bine să apară toate punctajele, mai precis:

- a. > 7 locuri de munca – 7 puncte;
- b. 7 locuri de munca – 6 puncte;
- c. 6 locuri de muncă – 5 puncte.
- d. 5 locuri de muncă – 4 puncte.
- e. 4 locuri de muncă – 3 puncte.
- f. 3 locuri de muncă – 2 puncte.
- g. 2 locuri de muncă – 1 puncte.
- h. 1 loc de muncă – 0 puncte.

Dna Diana Gradea reia prezentarea criteriilor.

Subcriteriul 1.5 creșterea cifrei de afaceri. Este vorba de asemenea de două opțiuni:

1. solicitantul a avut o rată de creștere a cifrei de afaceri zero sau negativă în anul anterior depunerii proiectului și punctajul maxim se acordă dacă în urma implementării proiectului se

estimează o rată de creștere a cifrei de afaceri în anul fiscal după anul finalizării proiectului mai mare sau egală cu 5%

2. firma a înregistrat o creștere a cifrei de afaceri pozitivă în anul anterior depunerii proiectului și punctajul maxim se va acorda ca urmare a implementării proiectului dacă se estimează o creștere a cifrei de afaceri, (nu mai este vorba de de rata de creștere) mai mare sau egală cu 5%, punctajul maxim fiind de 5 puncte.

Subcriteriul 1.6 proiectul propune implementarea de certificări sau recertificări ale unui sistem de management și sau de produs sau serviciu cu un punctaj de maxim 5 puncte.

Subcriteriul 1.7 proiectul include activități de digitalizare a activității legate de codul CAEN pentru care se solicită finanțare, iar punctajul maxim de 4 puncte se acordă dacă proiectul include activități de digitalizare activități legate de codul CAEN pentru care se solicită finanțare.

Criteriul 2 capacitatea financiară a solicitantului maxim 18 puncte acordate pentru:

Subcriteriul 2.1 rata solvabilității generale, dacă este mai mare de 1,5 se acordă 3 puncte

Subcriteriul 2.2 rata rentabilității financiare, punctajul maxim de 3 puncte se acordă dacă avem peste 7% sau 7% .

Subcriteriul 2.3 contribuția solicitantului la valoarea cheltuielilor eligibile maxim șase puncte. Și aici se va acorda punctaj suplimentar în cazul în care se va asigura mai mult de 10% peste contribuția minimă în cazul ajutorului de minimis, iar în cazul ajutorului de stat regional, peste contribuția minimă de 25% în funcție de categoria IMM-ului și de județul în care acesta este localizat ca investiție.

Subcriteriul 2.4 raportul dintre cuantumul finanțării nerambursabile solicitate și cifra de afaceri înregistrată în anul fiscal anterior depunerii de cererii de finanțare, maxim 6 puncte, dacă este mai mic sau egal de 0,5.

Criteriul 3 sustenabilitate a investiției 6 puncte în total, din care avem:

Subcriteriul 3.1 rata internă de rentabilitate a investiției maxim 3 puncte, dacă este egală sau mai mică cu 3%

Subcriteriul 3.2 fluxul net de numerar maxim 3 puncte, dacă acesta este pozitiv pe toată durata investiției

Criteriul 4 contribuția la tranziția verde și la temeile orizontale, suplimentar față de minimul legislativ maxim 12 puncte

Criteriul 5 activități de marketing și internaționalizare maxim 6 puncte: 4 puncte pentru activitățile de internaționalizare și 2 puncte pentru activitățile de marketing,

Dna Gradea menționează că în cadrul secțiunii II se pot acorda maxim 9 puncte. Aici se vor analiza:

Criteriul 6 calitatea planului de afaceri maxim 5 puncte

Criteriul 7 bugetul proiectului în cadrul criteriului maxim 3 puncte.

Criteriul 8 respectarea principiilor orizontale maximum 1 punct. Și aici mențiunea că notarea cu zero unui criteriu sau oricare opțiuni duce la respingere a proiectului.

Dna Mihailov întreabă dacă sunt intervenții sau observații pe aceste criterii și supune la vot. Criteriile de selecție sunt aprobate cu unanimitate de voturi.

Dna Mihailov precizează că lansarea ghidului va avea loc după aprobarea schemei de către Consiliul Concurenței, perioada de pregătire a proiectelor va fi de două luni de la momentul lansării și apelul va fi deschis timp de o lună de zile. Propune parcurgerea ultimelor puncte de pe agendă înainte de vizita la proiecte.

Prezentarea propunerilor de criterii de selecție pentru Prioritatea 2 „O regiune cu localități prietenoase cu mediul”

Dna Mihailov menționează că vor fi 3 subiecte în discuție dintre care unul spre aprobare. **1. Acțiunea 2.2 Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic, apel 2, apel regional** care va fi lansat prin utilizarea supracontractării și va suferi câteva modificări față de primul apel.

2.Acțiunea 2.4 Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în zonele urbane, inclusiv prin valorificarea terenurilor publice neutilizate, apel areal ITI DD.

3. Acțiunea 2.3 Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene, apel regional

Referitor la acțiunea 2.2 care vizează consolidarea clădirilor aflate în risc seismic Dna Jeni Crăciun precizează că primul apel lansat a avut o alocare de 80 de mil de euro și au fost depuse proiecte cu o valoare de 140% față de valoare alocată. Urmarea acestui fapt s-a decis deschiderea celui de al 2-lea apel din supracontractare, având în vedere că există proiecte din primul apel care au avut ceva probleme și nu au putut fi finanțate, proiecte care asigură, complementaritatea unor proiecte de eficiență energetică. Din acest motiv s-a dorit acest apel 2 și trece la prezentarea pe scurt a modificărilor de criterii față de apelul anterior:

- Eliminarea din rândul solicitanților eligibili a autorităților publice centrale, lăsând doar autoritățile publice locale, instituțiile de învățământ de stat, consorții administrative, asociațiile de dezvoltare intercomunitare și parteneriatele între acestea;
- Creșterea finanțării nerambursabile la maxim 14 mil de euro ;
- Eliminarea din criteriile de eligibilitate a acelei cerințe legate de încadrare în clasa de importanță 1 sau 2 a clădirii. Acest criteriu a rămas ca și criteriu de selecție, în sensul că se punctează proiectele care se încadrează în clasa de importanță 1 sau 2,

nemaifiind un criteriu de eligibilitate în sensul respingerii, întrucât s-a identificat pentru a răspunde acestor două cerințe de clasă de importanță 1 sau 2 conform acestui normativ, că există un număr minim de utilizatori al clădirilor. Pentru școli, de exemplu, erau 350 de elevi, pentru alte instituții administrative 250 de utilizatori, condiții care nu erau îndeplinite de anumite proiecte ale autorităților publice locale. Din acest motiv s-a propus păstrarea în criteriile de selecție și eliminarea din criteriile de eligibilitate.

S-a păstrat și grila structurată pe două secțiuni, din care a 2-a secțiune este una de calitate minimă sau de eligibilitate, punctarea cu zero duce la respingerea proiectului.

Dna Crăciun încheie cu precizarea că Ghidul va fi în consultare publică urmând același parcurs ulterior, cu aprobarea criteriilor.

Dna Mihailov preia cuvântul și propune o perioadă mai scurtă de consultare publică (circa 2 săptămâni) având în vedere că este un apel care în proporție de 90% repetă criteriile precedente. Între timp se va face solicitarea către Ministerul de Finanțe, cu sprijinul Dnei director Lucica Crăciun, pentru aprobarea sumei respective. Domnia sa precizează că până la sfârșitul lui martie, jumătatea lunii aprilie, până în Paști să fie finalizat ghidul și să fie aprobată supracontractarea. Reamintește propunerea de a scurta perioada de consultare publică și da cuvântul Dnei Iusco.

Dna Mariana Iusco intervine subliniind faptul că PR SE a fost singurul program din România care avea această acțiune pe obiectivul specific de consolidare. Între timp, s-a mai adăugat o regiune, dar PR SE rămâne o regiune pionieră pe acest obiectiv specific. Cel de al doilea fapt pe care domnia a dorit să-l semnaleze este că acest obiectiv specific este ceea ce COM numește operațiune de importanță strategică prin Program, ceea ce înseamnă că este o acțiune pe care AM, împreună cu membrii CM, atunci când a fost pregătit Programul, au considerat-o ca fiind emblematică, prioritară pentru regiune, ceea ce înseamnă că există unele obligații din punct de vedere al comunicării acestor acțiuni. Domnia sa dorește să reamintească că nu numai pentru apelul în cauză ci și pentru cel lansat, și pentru contractele în curs de semnare există obligația organizării de evenimente de comunicare.

Această obligație aparține beneficiarilor. Domnia sa reamintește celor prezenți, în sală, celor prezenți online, obligația referitoare la aceste evenimente care trebuie organizate, datorită faptului că această operațiune a fost definită ca operațiune de importanță strategică. Aceste acțiuni de comunicare se pot face și împreună de către mai mulți beneficiari, nefiind necesar ca fiecare clădire care a fost consolidată să facă un eveniment public separat. Acțiunile se pot face și la nivel de județ sau la nivel de proiecte pe care le considerați emblematice. Domnia sa subliniază că nu este vorba doar de un comunicat de presă și atât, ci de acțiuni cu invitați, acțiuni de comunicare de anvergură. Iar responsabilitatea aparține beneficiarului, cu ajutorul autorității de management.

Dna Jeni Crăciun menționează că este vorba doar despre un contract semnat până la acest moment și precizează că la următoarele contracte care vor fi semnate se va discuta cu beneficiarii pentru organizarea acestor evenimente.

Dna Mihailov menționează că apelul este competitiv și sunt încă proiecte în evaluare. Domnia sa estimează că până la sfârșitul acestei luni va se va finaliza evaluarea și va exista lista de proiecte câștigătoare și se vor organiza evenimente poate la nivel de județ, o întâlnire la care vor fi invitați beneficiarii pentru a promova această acțiune foarte utilă PR SE, mai ales că cel puțin 4 județe din 6 se află pe zonă de risc seismic foarte ridicat, pe harta de hazard seismic din România.

Dna Mihailov propune prezentarea următorului punct de pe agendă privind ITI Delta Dunării, acțiunea 2.4, unde sunt câteva criterii specifice, care diferă de apelul regional.

Prezentarea propunerilor de criterii de selecție pentru Prioritatea 2 „O regiune cu localități prietenoase cu mediul”, Acțiunea 2.4 Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în zonele urbane, inclusiv prin valorificarea terenurilor publice neutilizate, apel areal ITI DD.

Dna Jeni Crăciun intervine vizavi de criteriile de eligibilitate. Vor fi două apeluri un apel dedicat municipiului Tulcea și un apel pentru orașele din ITI Delta Dunării. Din punct de vedere al cerințelor privind existența unui drept asupra terenului pe care se face investiția, se păstrează aceeași cerință vizavi de existența unui drept real pentru a avea dreptul de a realiza investiții. Din punct de vedere al acțiunilor principale, foarte important este clarificarea că această acțiune vizează biodiversitatea, vizează spațiul verde și se face o diferență foarte clară între ceea ce înseamnă biodiversitate pe această acțiune și ceea ce înseamnă investiții pe spații verzi în regenerarea urbană în acțiunea 6.1

Ca activități auxiliare care se încadrează într-o limită de 15% din valoarea eligibilă a proiectului, există activități privind măsuri de accesibilitate pentru persoanele cu mobilitate specială, partea de alei, piste pentru bicicliști, mobilier urban, facilități de recreere, sistemul de iluminat, wifi. Toate aceste activități sunt auxiliare și vin într-o limită de 15% față de investiția de bază care vizează biodiversitatea, partea de spațiu verde. Din punct de vedere al încadrării pe valorile minime și maxime, pe finanțare nerambursabilă avem două categorii:

- ✓ pentru municipiul de ședință de județ, valoarea maximă este de 1,5 mil de euro
- ✓ pentru orașe, 350.000 euro.

Perioada de implementare a activităților: până în 31/12/2029, rămân valabile aceleași condiții vizavi de respectare a principiilor privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, gen, nediscriminarea și accesibilitate a persoanelor cu dizabilități. Domnia sa mai precizează că în ceea ce privește respectarea principiului DNSH, rămâne valabil și pentru acest tip de investiții.

Din punct de vedere al criteriilor de selecție, rămâne aceeași structură secțiunea 1 și secțiunea 2. În secțiunea unu, criteriul 1 vizează contribuția proiectului la realizarea obiectivului specific,

respectiv partea de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi. Aici se acordă un punctaj maxim de 73 de puncte pe mai multe sub-criterii.

- Primul subcriteriu vizează suprafața de spațiu verde pe locuitor. Aici se punctează maxim 6 puncte dacă suprafața spațiului verde este mai mică de 10m² pe locuitor.
- Al 2-lea subcriteriu vizează suprafața terenului pentru care se propune investiția. Dacă este mai mare de 10.000m² va primi punctaj maxim opt puncte.
- Al 3-lea subcriteriu vizează crearea sau extinderea de spații verzi și aici avem 10 puncte în cazul în care se creează spațiu verde, adică nu este vorba despre intervenția asupra unui spațiu verde existent.
- Subcriteriul 1.4 vizează partea de transformare a unor zone abandonate în zone verzi și în cazul în care avem o suprafață mai mare de 2.000m² teren abandonat pe care îl transformăm în suprafață verde, se acordă maxim 8 puncte.
- Subcriteriul 1.5 proiectul vizează transformarea unor suprafețe betonate în zone verzi dacă suprafața betonată e mai mare de 3.000m² maximum 8 puncte.
- Subcriteriul 1.6 dacă avem măsuri de protejare a biodiversității din zona urbană sau soluții inovative de mediu pe abordări ecosistemice maxim 8 puncte.
- Subcriteriu 1.7 complementaritatea cu alte investiții care se regăsește și în alte apeluri la subpunctul a. Aici discutăm despre intervenții la maxim 1.000m distanță de investiția propusă prin proiect și proiectul vizează acțiuni de cooperare teritorială și se acordă 3 puncte în cazul în care prin proiect sunt astfel de măsuri

Eficiența costurilor prin raportarea la un cost un mediu istoric de 300 lei pe metru² pentru 10 puncte dacă acest cost este mai mic sau egal cu această valoare.

Contribuția proiectului la teme orizontale sunt aceleași opțiuni de punctare care au fost prezentate anterior.

Referitor la gradul de pregătire, maturitate al proiectului, documentația trebuie să fie cel puțin la nivel de SF, DALI fiind o condiție minimă obligatorie pentru depunerea proiectului, punctajul crescând pe măsură ce proiectul este mai matur. Dacă avem lansată procedura de achiziții vor fi acordate - 5 puncte la PT, documentație tehnică la nivel de DC și autorizație - 10 puncte sau dacă există posibilitatea de emitere a ordinului de începere a lucrării - 18 puncte.

Secțiunea II vizează acele criterii considerate de minimă calitate pentru ca proiectul să fie să poată fi finanțat, calitatea documentației tehnice, bugetul proiectului, capacitatea operațională a solicitantului și respectarea principiilor orizontale privind principii orizontale privind dezvoltarea durabilă și egalitatea de gen. Față de apelul regional, există un criteriu important care vizează obținerea avizului de la ADI ITI Delta Dunării privind contribuția acestuia la realizare a obiectivelor strategiei ADI Delta Dunării și caracterul integrat al proiectului. Acest aviz este solicitat de la depunerea proiectului și introdus în această secțiune pentru a nu ajunge în etapa de contractare cu proiecte care nu ar îndeplini această cerință.

Dna Mihailov face precizarea că va urma o perioadă de consultare după care se va face aprobarea criteriilor de selecție, prin procedură scrisă.

DI Bogdan Mucileanu ADI ITI Delta Dunării ia cuvântul și precizează că organizația pe care o reprezintă a purtat permanent o corespondență cu autoritatea de management pe marginea criteriilor, dar pentru transparență va trebui să comunice și comitetului de monitorizare. Domnia sa precizează că a solicitat, printre altele, ridicarea sumei minime pentru orașele care nu sunt municipii. Este vorba despre 4 orașe mici prin comparație cu restul regiunii și acest lucru a fost ascultat de către autoritatea de management și aprobat. Totodată ADI ITI DD a mai solicitat modificări pe partea de indicatori, de criterii, unde adorit să avantajeze entitățile, UAT-urile care sunt în zona umedă în interiorul Dunării, dar aici discuțiile sunt în curs. DI Mucileanu precizează că știe că distorsionează puțin concurența, dar scopul este de a investi în zona Deltei, așa cum s-a propus de la început, de când s-a înființat strategia.

Dna Jeni Crăciun intervine pentru a clarifica un aspect privind punctarea, suplimentar, pentru localitățile care au acces doar pe apă. Acest apel este dedicat doar urbanului. Pentru ITI Delta Dunării ar fi vorba doar de Sulina, dar este o propunere încă în discuție.

Dna Mihailov dă cuvântul Doamnei Mariana Iusco.

Dna Mariana Iusco intervine cu o recomandare practică referitoare la grilă, la criteriile de evaluare, la 1.6, unde erau propuse 8 puncte. Dacă proiectul include măsuri specifice pentru biodiversitate, domnia sa recomandă să fie un criteriu un pic mai granular, de exemplu 2, 4 și 8 după cum se consideră. Dna Iusco precizează că sunt multe măsuri care pot încuraja biodiversitatea, de la măsuri foarte simple la măsuri un pic mai evolute, mai complexe și care poate ar stimula pe posibili beneficiari mai deschiși și mai iubitori de natură și de biodiversitate. Pentru a avea opt puncte, propune mai mult de trei-patru măsuri, 4 puncte, dacă sunt trei - patru măsuri, și un punct pentru una două măsuri.

D-na Iusco are și o informare mai generală despre obiectivul specific 2.7 zonă urbană, infrastructură verde, unde va fi un expert extern plătit de către COM. Domnia sa precizează că acest expert va acoperi cele 8 programe regionale și intenționează o analiză a ghidurilor deja lansate, o analiză a proiectelor. Ideea sau necesitate acestui expert a reieșit ca urmare a lipsei de interes a UAT-urilor pentru acest tip de proiecte. Când este vorba despre investiții în 2.7 infrastructură verde, de cele mai multe ori pentru beneficiari este vorba despre parcuri, locuri de joacă, bănci și infrastructură. Intenția de finanțare prin acest obiectiv specific este de a avea proiecte mult mai verzi sau cu un impact mai important asupra biodiversității. Nu se poate spune că parcurile nu sunt importante, nu se poate spune că aspectul social al parcurilor și a zonei verzi nu este important, dar acestea sunt mai pertinente sub obiectivul specific urban 5.1 decât obiectivul specific 2.7, care este suport biodiversitatea. Scopul sau ce urmărește COM, prin angajarea acestor acestui expert este ca acest expert să discute cu AM-urile, eventual și cu beneficiarii și să vadă cum se poate face ca aceste parcuri să aibă un impact mai mare asupra biodiversității prin elaborarea unui document de bune practici care să identifice unele măsuri „mici” care nu sunt costisitoare dar care au un impact mare asupra

biodiversității Poate UAT-urile de cele mai multe ori nu le includ sau nu le pun în caietul de sarcini sau beneficiarii nu îl pun în proiect, nu din rea voință, dar pentru faptul că poate nu știu, nu au cunoștințele specifice în acest domeniu. Domnia sa își exprimă speranța de a lansa cât mai repede acest proces. Totodată Dna Iusco știe că multe proiecte sunt deja lansate dar speră totuși că acele sfaturi să ajute și pentru proiectele deja avansate dar mai ales speră să fie un document care să ajute pentru următoarea perioadă de programare și pentru proiectele în pregătire sau să dea idei de proiecte în viitor.

Dna Mihailov mulțumește pentru vestea bună de acordarea de sprijin cu ajutorul unui expert deoarece într-adevăr aspectele legate de biodiversitate nu crede că sunt înțelese foarte bine la nivel de societate.

Dna Mihailov dă cuvântul Dnei Andreea Toma.

Dna Andreea Toma ADI ITI DD solicită o clarificare referitor la terenul care va fi supus investiției, în special pentru extinderi, dacă se acceptă tipul de proprietate publică sau privată din cadrul UAT-ului.

Dna Jeni Crăciun răspunde că este vorba de proprietate publică. Domeniul poate fi privat sau public. Deci proprietatea e publică, numai domeniul e privat.

Dna Mihailov propune prezentarea ultimului punct de pe ordinea de zi și anume aprobarea modificării criteriilor pentru Acțiunea 2.3 Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene, apelul regional.

Aprobarea modificării criteriilor Acțiunea 2.3 Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene, apel regional

Dna Jeni Crăciun menționează că aceste criterii au fost aprobate de CM. Între timp, în urma consultării cu Direcțiile Silvice, s-a constatat că ceea ce s-a luat în considerare la criteriul 1.5 Eficiența costurilor, era o valoare prea mare deoarece a inclus inițial și partea de cost legat de achiziția terenului. S-a făcut din nou o consultare asupra costului, rezultând o valoare mai mică. Inițial, la criteriul 1.5, costul mediu istoric luat în considerare era de 51.000 euro la hectar. În urma consultării, a rezultat un cost mediu de 20.000 euro la hectar. Propunerea AM este raportarea la costul mediu istoric de 20.000 euro pe hectar și reflectarea acestuia în criterii (legat de eficiența costurilor și valoarea minimă și maximă a finanțării nerambursabile).

Dna Mihailov intervine și menționează că se mențin celelalte criterii. Dna Mihailov dorește să precizeze că este vorba de respectare articolului 73, din regulamentul general care se referă la obligativitatea ca autoritatea de management să se asigure vizavi de eficiența costurilor proiectului. Cu alte cuvinte, pentru activități de valoare mai mare pe un cost eligibil mai mic, ar trebui punctat mai bine dar costul eligibil mai mic poate veni și dintr-o contribuție mai mare a beneficiarului. Deocamdată lucrurile rămân așa cum s-au stabilit până acum. Aceste valori care sunt în grilele de selecție se referă la costurile eligibile medii istorice, cumva ca niște costuri de referință. Ele nu sunt costuri plafonate ca în cazul PNRR-ului și sunt doar niște

costuri care dau o anumită siguranță vizavi de relevanța acestor sume, știind cu toții că există o dinamică destul de necontrolată a prețurilor. Suma de 50.000 de euro pentru înființarea unei perdele forestiere la nivelul unei suprafețe de 1 hectar era un cost care luase în calcul și achiziționarea de teren, ceea ce nu este eligibil decât într-o proporție foarte mică pe regulamente, aproximativ 10% din costul înființării plantatiei. Având în vedere această analiză a lucrurilor, domnia sa propune modificarea acestui cost eligibil la 20.000 euro pe hectar pentru înființarea unor perdele forestiere și evident diminuarea, cu 5 milioane de euro FEDR a alocării inițiale pentru a fi alocată pentru RESTORE. Astfel, în loc de 15 milioane de euro vor fi disponibili 10 milioane de euro.

Dna Mihailov supune la vot modificarea criteriilor. Criteriile de selecție sunt aprobate cu unanimitate de voturi.

AM se va îngriji să lanseze cât mai repede acest apel odată cu drumurile județene, apelul 2 preferabil, deoarece unul din criterii se referă la complementaritatea dintre cele două acțiuni. Cu alte cuvinte, un solicitant de finanțare poate utiliza acest apel de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene pentru a finanța parțial compensarea efectelor poluării create prin apelul de modernizare a drumurilor județene. Domnia sa mai menționează că preconizează ca lansarea se va întâmpla în luna aprilie, după ce se va obține obținerea finanțării supracontractării în limita creditelor de angajament aprobate de Ministerul de Finanțe.

Dna Mihailov încheie lucrările primei zile a reuniunii CM, mulțumind pentru prezență și observații și invitându-i pe participanți să se alăture colegilor de la Consiliul Județean Constanța pentru a vizita 2 obiective de patrimoniu de foarte mare interes, care s-au realizat recent din fondul FEDR .

În debutul **celeii de a doua zi a reuniunii**, președintele CM PR SE, doamna Luminița Mihailov, prezintă agenda reuniunii CM pentru continuarea discuțiilor privind lansarea unor apeluri de proiecte în zona de mobilitate urbană pentru arealul zonei ITI Delta Dunării, privind apelul al 2-lea pentru drumurile județene, zona de educație și întocmirea unei strategii privind grupurile vulnerabile, programul zilei urmând să se încheie cu o vizită la locul de implementare al unui proiect finanțat din PR SE, implementat de primăria municipiului Constanța.

Dna Mihailov, dă cuvântul dnei Jeni Crăciun, șef AM PR SE.

Prezentarea **Acțiunii 3.1: Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și zona lor funcțională prin investiții pentru dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, culoare de mobilitate), bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă, apel areal ITI Delta Dunării.**

Dna Jeni Crăciun prezintă criteriile de eligibilitate specifice și criteriile de selecție cu mențiunea că pentru arealul ITI Delta Dunării vor fi două apeluri:

- un apel dedicat municipiului Tulcea

- un apel dedicat orașelor.

Domnia sa precizează că activitățile eligibile trebuie să cuprindă mai multe obiective cumulative și anume:

- îmbunătățirea condițiilor de mobilitate urbană
- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
- sporirea siguranței rutiere, în zonele urbane.

Totodată Dna Crăciun precizează că există mai multe categorii și subcategorii de activități:

- Modernizarea, dezvoltare, extinderea sistemelor de transport public care include:
 - achiziționare de mijloace de transport cu zero emisii
 - dezvoltarea benzilor dedicate pentru transportul public
 - extindere, modernizare, construire autobaze aferente transportului public
 - construirea, modernizarea stațiilor de transport public de călători
 - extinderea, crearea sau modernizarea sistemelor de bilete integrate pentru călători e-ticketing
 - dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternative
 - stații de încărcare, realimentare a autobuzelor electrice și de hidrogen.
- Transportul nemotorizat care include:
 - construire, modernizare, extindere a pistelor și traseelor pentru biciclete
 - construire, modernizare, extindere a traseelor pietonale sau semi-pietonale
 - sisteme de închiriere biciclete, bike-sharing
 - alte tipuri de investiții în zona de mobilitate urbană (parcările tip park and ride).

Domnia sa mai precizează că aceste investiții trebuie să se afle la capătul liniilor de transport public, nu în zone centrale sau în zone rezidențiale pentru a deservi zonele rezidențiale și prezintă celelalte categorii de activități

- Sisteme de management a traficului
- Sisteme de transport inteligent
- Plantarea de la aliniamente de arbori și arbuști
- Accesibilizarea infrastructurii pentru toate categoriile de utilizatori, inclusiv persoanele cu nevoi speciale și subliniază importanța acestei activități.

Din punct de vedere al neeligibilității, Dna Crăciun amintește:

- proiecte care includ doar activități de construire, modernizare, reabilitare a părții carosabile a străzilor
- proiecte care cuprind doar trasee sau piste pietonale sau semi-pietonale.

Domnia sa precizează că activitățile respective trebuie să fie incluse într-un proiect integrat care să cuprindă mai multe categorii din cele menționate.

Dna Crăciun menționează o altă condiție pentru tipul de acțiune descris și anume aceea că proiectul propus trebuie să fie inclus în planul de mobilitate urbană durabilă, plan care va fi ulterior verificat de AM privind conformitate administrativă, la depunerea primei cereri de finanțare aferentă acestei acțiuni.

Din punct de vedere al finanțării nerambursabile Dna Crăciun indică:

- pentru municipiul reședință de județ valoarea maximă 20 de mil de euro
- pentru orașe, valoarea maximă 3 mil de euro.

Referitor la criteriile de selecție, domnia sa amintește că respectiva grila va fi structurată ca și precedentele pe două secțiuni (I și II).

Secțiunea I: contribuția la realizarea obiectivului specific legat de mobilitatea urbană durabilă.

Subcriteriul 1.1 vizează creșterea numărului de utilizatori anuali ai transportului public nou sau modernizat, punctaj 12 puncte, în cazul în care se propune o creștere cu mai mult de 20% .

Subcriteriul 1.2 creșterea numărului de utilizatori anuali ai infrastructurii dedicate transportului cu bicicleta. Pentru o creștere mai mare de 40% punctajul maxim 12 puncte.

Subcriteriul 1.3 activități de creare sau extindere a infrastructurii pentru combustibili alternativi, 5 puncte.

Subcriteriul 1.4 vizează stimularea transportului pietonal sau semi-pietonal, cu un punctaj de 10 puncte

Subcriteriul 1.5 eficiența costurilor maxim 10 puncte cu precizarea că există o formulă de calcul combinată, deoarece proiectele pot avea diferite categorii de activități din cele enumerate. Punctajul maxim se calculează printr-o medie ponderată în funcție de tipul de activități incluse în proiect.

Subcriteriul 1.6 contribuția proiectului la teme orizontale suplimentar față de prevederile legale la cele patru puncte enumerate pentru categoriile de intervenții ele regăsindu-se și în metodologia privind imunizarea și abordarea DNSH elaborată de AM și publicată pe site.

Subcriteriul 1.7 Complementaritatea cu alte investiții privind transportul public aflate în contractare/in implementare prin PRSE 2021-2027/alte surse/programe de finanțare; sau măsuri de constientizare a populației cu privire la activitățile proiectului

Referitor la gradul de maturitate a proiectului, Dna Crăciun precizează că proiectul se va depune la nivel de SF, DALI ca cerință minim și va avea un punctaj de maxim 18 puncte dacă există posibilitatea de emitere a ordinului de începere a lucrărilor.

Pentru opțiunea privind doar achiziție de echipamente există 2 două opțiuni, respectiv:

- procedura de achiziție echipamente în derulare - 9 puncte
- procedură finalizată cu posibilitatea de semnare a contractului, 18 puncte.

Domnia sa prezintă secțiunea II dedicată criteriilor minime, privind conformitatea documentației tehnice, bugetul proiectului, capacitatea operațională a solicitantului, respectarea principiilor orizontale și menționează că în plus la această secțiune există 2 criterii țin de eligibilitate și anume:

- ✓ proiectul este inclus în planul de mobilitate urbană durabilă
- ✓ proiectul are avizul ITI Delta Dunării privind contribuția acestuia la realizare a obiectivelor Strategiei Deltei Dunării și caracterul integrat al proiectului.

Totodată menționează că aceste cerințe trebuie să fie îndeplinite, verificate înainte de etapa de contractare, având în vedere că în urma simplificării procesului de evaluare a proiectelor, prima etapă de conformitate și eligibilitate se face automat în baza declarației și AM intervine în etapa de evaluare tehnică și financiară.

Dna Luminița Mihailov solicită observații/comentarii și precizează că, în linii generale, aceste criterii sunt similare cu apelul regional, diferența fiind avizul ITI Delta Dunării. Nefiind observații, domnia sa propune publicarea acestor criterii, aferente apelului care urmează să fie lansat în termen de 2 săptămâni în consultare publică, urmând apoi procedura scrisă și roagă membrii CM PR SE să -și exprime acordul prin procedura scrisă, acesta fiind similar cu apelul de consolidare discutat în ziua precedentă a reuniunii.

Dna Mihailov, dă cuvântul dnei Jeni Crăciun, pentru parcurgerea următorului punct din agendă și anume prezentarea criteriilor aferente **Acțiunii 4.1: Investiții destinate reabilitării și modernizării infrastructurii rutiere de importanță regională pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T, apel areal ITI Delta Dunării.**

Referitor la eligibilitatea solicitantului Dna Crăciun menționează că acesta poate fi UAT județ sau parteneriat între UAT județ, oraș(e), comună(e), două UAT-uri- județ. Șeful AM PR SE precizează că din punct de vedere al valorii alocate, propunerea este de maxim 20 de mil de euro. Domnia sa mai menționează că alocarea apelului este de 10 mil de euro, dar s-a primit propunerea de a lua în calcul supracontractarea pentru acest apel pe ITI Delta Dunării, pe drumuri județene. Pentru acest tip de proiecte Dna Crăciun amintește că pentru măsurile de imunizare climatică proiectele pot avea mai multe opțiuni și anume:

- măsurile de imunizare climatică pot fi incluse în cadrul proiectului care se depune
- se poate realiza o investiție separată, dacă nu este posibil a se include în cadrul proiectului. Investiția separată va fi finanțată în cadrul acțiunii de perdele forestiere acțiunea 2.3 sau în cadrul acțiunii 4.1 pentru stații de încărcare, alimentare, realimentare.

Și în această situație măsurile de imunizare pot fi incluse în cadrul proiectului sau incluse într-o altă investiție finanțată tot prin programul regional.

Din punct de vedere al criteriilor de selecție, Dna Crăciun amintește:

Criteriului 1, contribuția proiectului la realizarea obiectivului specific și anume mobilitatea națională, regională și locală sustenabilă.

Subcriteriul 1.1 vizează creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale sau urbane la rețeaua TEN-T punctaj maxim 7 puncte în cazul în care numărul populației e mai mare de 15.000 de persoane, populația cu domiciliu stabil în zonele rurale sau urbane situate în proximitate rețelei TEN-T.

Subcriteriul 1.2 asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T în cazul în care avem conectivitate directă cu conectivitate la trei sau mai multe coridoare TEN-T- 6 puncte.

Subcriteriul 1.3 tipul de racordare la coridorul TEN-T. Dacă există conectivitate directă, punctaj maxim- 5 puncte.

Subcriteriul 1.4 valoarea costului unitar pe kilometru pe un drum județean, și anume 750.000 euro. Dacă acest cost este mai mic sau egal, se vor acorda 6 puncte, (este vorba despre costul eligibil). Dna Crăciun mai menționează că va face respectiva completare pentru toate apelurile care se vor lansa, iar pentru cele lansate se va publica un corrigendum pentru a clarifica acest aspect.

Subcriteriul 1.5 caracterul de unică legătură sau cea mai eficientă economică a comunităților aflate pe traseul respectiv. Pentru unică legătură sau mai cea mai eficientă economică-4 puncte.

Subcriteriul 1.6 asigurarea creșterii portanței traseului drumului județean, maxim 4 puncte.

Subcriteriul 1.7 legat de creșterea siguranței rutiere și a reducerii numărului de accidente, Dna Crăciun adaugă că pentru elemente suplimentare care îmbunătățesc siguranța și sunt fundamentate prin audit de siguranță rutieră, se acordă 5 puncte. Iar auditul de siguranță rutieră nu mai este obligatoriu, deci nu este într-o condiție de eligibilitate fiind doar punctat.

Subcriteriul 1.8 stimularea transportului sustenabil, dna Crăciun precizează că a intervenit o modificarea în sensul că a fost inserat un minim în ceea ce privește lungimea însumată a pistelor de biciclete sau a traseelor pietonale. Recomandarea primită de la audit solicită diferențierea, minimului necesar pentru a primi acest punctaj.

Subcriteriul 1.11 proiectul vizează un drum județean care leagă zone defavorizate sau vulnerabile, izolate de centre de dezvoltare-3 puncte.

Subcriteriul 1.12 proiectul vizează un drum județean care are conform studiului de trafic, un trafic relevant și aici fiind vorba de valori diminuate în comparație cu valorile de la apelul regional și anume 800 de vehicule pe zi- 3 puncte.

Subcriteriul 1.13 vizează contribuția la temele orizontale.

Subcriteriul 1.14 vizează complementaritatea proiectului cu alte investiții. Fiind vorba de 2 categorii de complementarități:

- investiții în perdele forestiere și garduri vii de-a lungul drumului județean-2 puncte
- complementaritatea cu o investiție privind infrastructură de transport, finanțată din altă sursă, maturitatea proiectului. Dna Jeni Crăciun menționează diferența față de primul apel regional unde au fost proiecte pregătite prin OUG 88. Acest apel dedicat ITI Delta Dunării și în apelul 2 regional, nivelul minim de depunere a documentației este SF, DALI-0 puncte. Pe măsură ce proiectul este din ce în ce mai matur, punctajul crește până la maxim 18 puncte în cazul în care există posibilitate emiterii ordinului de începere a lucrărilor.

Secțiunea II legată de calitatea documentației tehnice, buget, îndeplinire a condițiilor pe teme orizontale, minimum legal. Dna Crăciun precizează că există un criteriu separat, care se cheamă caracterul integrat al proiectului în ceea ce privește măsurile de imunizare climatică, având legătură cu măsurile de imunizare climatică ce pot fi incluse într-un alt proiect finanțat din perdele forestiere sau din stații de încărcare aferente 4.1, unde va exista o schemă de ajutor de minimis. În acest sens a fost inserat respectivul criteriu pentru asigurarea că obligativitatea privind imunizarea climatică este îndeplinită și pentru proiectul de drum județean, chiar dacă proiectul aferent perdelelor forestiere sau schema de ajutor de minimis pentru stațiile de încărcare vor fi depuse ulterior, în funcție de lansările următoare.

Reprezentantul Asociației ITI "Delta Dunării", Bogdan Mucileanu, intervine pentru a solicita și o altă întâlnire privind criteriile având în vedere caracterul județului și respectiv teritoriul ITI cu o densitate a populației redusă, cu un puternic caracter turistic.

Dna Mihailov a agreeat propunerea, cu mențiunea că așteaptă observații înainte de publicarea acestor criterii, urmând să se intre în consultarea publică cu criteriile prezentate, alte modificări urmând a fi prezentate și discutate, în perioada imediat următoare.

Reprezentantul Asociației ITI "Delta Dunării" a precizat că proiectele care vor fi depuse de CJ Tulcea se află în fază de obținere a avizelor necesare prin certificatul de urbanism, rezolvate în proporție de 90 % și a promis că va trimite propuneri pentru îmbunătățirea ghidului aferent apelului de proiecte, cel târziu luni după-amiază (nr 17 martie 2025).

Prezentare Acțiunea 4.1: Investiții destinate reabilitării și modernizării infrastructurii rutiere de importanță regională pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T, apel 2 regional.

Dna Mihailov precizează că apelul în discuție va fi organizat în baza alocării de la bugetul de stat, din creditele de angajament, întrucât la primul apel s-a depășit deja alocarea din program și a apelat la creditele de angajament pentru a asigura finanțarea tuturor celor 6 drumuri județene. Pentru apelul 2 există o listă de proiecte aprobată de Consiliul pentru Dezvoltare Regională, la începutul anului. O parte dintre ele au beneficiat de finanțare prin POAT, pentru

pregătirea documentației tehnice cel puțin la nivel de DALI (cele mai multe), altele încep sau început deja pregătirea proiectelor”.

Dna Crăciun, intervine și menționează că în primul apel, valoarea proiectelor depuse au reprezentat 150 % față de valoarea alocată, cele 6 proiecte având o valoare de 275 de mil de euro, din care 100 de mil reprezintă supracontractarea aprobată de Ministerul de Finanțe. Totodată, domnia sa precizează că și pentru apelul 2 există o supracontractare aprobată de 75 de mil de euro, pentru lista de proiecte prioritizate și aprobată la nivelul CDR. Cu toate acestea valoarea este mai mare și probabil va fi nevoie de o suplimentare și a acestei supracontractări. Au fost identificate 6 proiecte și sunt încă discuții privind îndeplinirea condițiilor favorizante și pentru aceste proiecte, în completare față de cele inițiale. Dna Crăciun mai precizează că va avea discuții cu Ministerul Transporturilor, pentru avizul aferent acestor proiecte, și cu CE. Referitor la modificările intervenite pentru acest apel, este vorba de alocarea financiară propunerea fiind de 33,5 mil euro, valoarea maximă inițială fiind de 80 de mil. Fiind vorba de o estimare a valorii celor 6 proiecte aprobate din lista considerată inițial de rezervă, propune valoarea amintită. Totodată se păstrează cerința legată de încadrarea în documentele strategice relevante și în lista aprobată de CDR. Celelalte criterii și activități rămân la fel.

Referitor la criteriile de selecție, subcriteriul 1.1, gradul de accesibilitate a zonelor rurale sau urbane, Dna Crăciun precizează că s-a introdus o clarificare privind populația cu domiciliu stabil în zonele rurale sau urbane situate în proximitatea rețelei, în sensul că nu s-a modificat valoarea maximă a punctajului, anume 3000 de persoane, dar s-a punctat această clarificare.

Referitor la costul mediu Dna Crăciun precizează că a adăugat că este vorba de costul mediu eligibil pentru calculul pe metru² și raportarea la punctarea pe acest sub-criteriu.

În ceea ce privește subcriteriul 1.8 stimularea transportului sustenabil s-a adăugat o lungime minimă în ceea ce privește lungimea asumată pentru piste de biciclete și anume:

- 5 km pe traseul drumului județean
- 3 km pentru traseele pietonale, astfel încât punctajul de 3 puncte la fiecare opțiune să poată fi acordat.

Din punct de vedere al complementarității cu alte proiecte, Dna Crăciun menționează opțiunea de a fi complementar cu investiții în perdele forestiere, garduri vii de-a lungul drumului județean. Gradul de maturitate al proiectului a fost modificat: nivelul minim de depunere nu mai este la nivel de PT, ci la nivel de SF, DALI. La fel ca și în cazul Acțiunii 4.1 ITI Delta Dunării punctajul este 18 puncte, în cazul în care avem posibilitatea de emitere a ordinului de începere.

Pentru Secțiunea II criteriu obligatoriu care trebuie îndeplinit pentru ca proiectul să poată fi acceptat caracterul integrat, în sensul includerii măsurilor de imunizare climatică, fie în cadrul proiectului, în documentația tehnică aferentă proiectului sau într-o documentație tehnică separată, care să vizeze doar măsurile de imunizare climatică, sau în cadrul unui proiect de

perdele forestiere sau instalare de puncte de realimentare reîncărcare de vehicule electrice pe traseul drumurilor județene, Dna Crăciun menționează că este nevoie de o clarificare și anume: fiind vorba despre stații de realimentare-reîncărcare Acțiunea 4.1 B, ajutor de minimis, înseamnă că pot fi utilizate și de utilizatori privați. Proiectul aferent acțiunii 4.1 B pe schemă de ajutor de minimis înseamnă utilizarea inclusiv de către utilizatorii privați.

Dna Mihailov intervine și precizează că referitor la schema de minimis a solicitat, celor 6 Consilii județene, să comunice AM dacă intenționează să apeleze la această schemă de minimis, pentru asigurarea soluției de imunizare întrucât schema de minimis aferentă trebuie pregătită din timp cu Consiliul Concurenței. Domnia sa mai precizează că în primul apel există un singur proiect al Consiliului Județean Tulcea, care a apelat la soluția privind imunizarea pentru un proiect care va fi depus separat pe schema de minimis. Având în vedere că proiectele se află în stadiul de pregătire a documentațiilor tehnice, Dna Luminița Mihailov adresează rugămintea de a verifica împreună cu persoanele autorizate dacă soluțiile tehnice privind imunizarea climatică pot fi introduse în cadrul proiectului. În cadrul acțiunii 4.1 B va fi nevoie ca AM să organizeze, o schemă de minimis specială pentru Consiliile județene sau pentru UAT-urile, în cazul în care se optează pentru varianta de parteneriat cu UAT comună prin care trece drumul județean, caz în care respectivul UAT comună se obligă să raporteze ajutorul de minimis.

- Domnia sa solicită observații asupra criteriilor discutate și mai precizează că împreună cu Ministerul Transporturilor se va verifica tipul de conectivitate: conectivitatea directă: legătura directă a drumurilor cu rețeaua TEN-T
- conectivitate indirectă: legătura prin drumurile naționale cu rețeaua TEN-T.

Pentru aceasta este nevoie de coordonatele GIS pentru avizul din partea din partea Ministerului Transportului și asigurarea îndeplinirii condiției favorizante. Domnia sa mai menționează că acest apel este considerat aprobat sau poate fi finanțat de COM, dacă se asigură această condiție favorizantă, fiind tratat ca un plan regional de transporturi (nefiind un plan regional de transporturi) dar fiind inclus în cadrul OP 3. Pentru drumurile județene s-au solicitat ca documente strategice Planul de Dezvoltare Regională, hotărârile de consiliu regional prin care s-a asumat decizia vizavi de aceste investiții și legătura cu TEN-T.

Dna Mihailov dă cuvântul doamnei Mariana Iusco, care prezintă o clarificare privind condiția favorizantă. Domnia sa precizează că pentru fiecare plată și pentru fiecare obiectiv specific există unele condiții care trebuie îndeplinite. În ceea ce privește condiția de transport, pentru programele regionale, condiția a fost declarată îndeplinită pe baza planului regional de dezvoltare care include o anexă cu drumurile. Necesitatea reconfirmării vine din faptul că prin aceste noi drumuri solicitate la finanțare se modifică respectiva anexă, care a fost validată ca îndeplinind condiția favorizantă. În procesul de analiză prima dată este AM și CM pentru confirmarea condiției favorizante prin această modificare și CE care trebuie să valideze respectiva analiză. Domnia sa menționează că sunt mai multe condiții care trebuie îndeplinite pentru a considera condiția favorizantă îndeplinită :

- conectivitate la TEN-T, directă sau indirectă,
- gradul de dezvoltare economică
- proiectul contribuie la conectivitatea cu grupurile de populație defavorizate, izolate.

Pentru moment, s-a primit documentul de la AM cu analiza, considerând condiția favorizată îndeplinită. COM a trimis întrebări și cereri de clarificare, s-a primit o versiune revizuită din partea AM dar încă nu a fost trimis răspunsul final către AM. Domnia sa speră că acest lucru se va întâmpla probabil săptămâna care urmează.

Dna Mihailov a mulțumit pentru clarificări și a afirmat că AM își propune să lanseze apelul în consultare publică, aproximativ 2 săptămâni, urmând ulterior să aibă loc și lansarea apelului, în mod oficial , după verificarea, împreună cu COM , a tuturor aspectelor sesizate.

Dna Mariana Gâju a solicitat clarificări privind posibilitatea finanțării, unui posibil parteneriat între Consiliului Județean și o comună, pentru un proiect de drum care face legătura cu un drum județean și care este prins în master planul regional, pentru programul regional.

Dna Mihailov răspunde că aceste proiecte au fost deja identificate și aprobate la sfârșitul lunii ianuarie. Referitor la cooperarea cu comunele, fiind drumuri județene care traversează comune există posibilitatea unui acord de cooperare cu comunele sau nu. Acest acord este opțional deoarece din punct de vedere al contribuției proiectului, aparține exclusiv beneficiarului, Consiliul Județean, care e proprietarul drumului, iar acordul cu comunele este obligatoriu, cu măcar una din comunele traversate de respectivul drum, în cazul în care se amplasează o stație de încărcare pentru autoturismele electrice și comuna respectivă se angajează să înregistreze ajutorul de minimis pe care îl primește. D-na Mihailov punctează ideea că drumurile județene poluează iar pentru a compensa poluarea există două alternative: plantarea de perdele forestiere, preferabil de-a lungul drumului, sau finanțarea stațiilor de încărcare electrice, așa cum s-a putut observa la primul apel regional. În cazul în care nu există spațiu pentru perdelele de arbori, (împroprietărirea s-a făcut până la marginea drumului) există alternativa finanțării utilizării de combustibil nepoluant, energie, adică încurajarea utilizării autoturismelor electrice al căror număr este în creștere. Este o piață relativ stabilă, dar în general tendința este de creștere. Fiind o piață, Primăria sau Consiliul Județean sunt priviți ca un agent economic și atunci se supun regulii ajutorului de stat.

Dna Mariana Iusco, manager de program Comisia Europeană, intervine și reamintește membrilor CM obligația referitoare la toate condițiile favorizante orizontale. Prin regulament, este o obligație de monitorizare care revine membrilor CM pe tot parcursul implementării programului, deoarece condițiile favorizante trebuie să rămână îndeplinite. În cazul în care există informații că ele nu sunt îndeplinite, va fi un alt subiect de discuție și vor trebui să informeze autoritatea de management. La rândul ei, CE, dacă va avea asemenea informații că aceste condiții nu sunt îndeplinite va analiza informațiile și va reveni către AM și comitetul de monitorizare. Pentru moment, nu s-au primit astfel de informații.

Președintele CM PR SE, doamna Luminița Mihailov, a mulțumit pentru precizare și a menționat că va solicita Autorității de Management verificarea îndeplinirii condiției favorizante pentru fiecare prioritate pentru a nu exista probleme cu plățile decontate de către Comisia Europeană.

Următorul punct pe ordinea de zi a vizat prezentarea unei informări cu privire la planul de acțiuni pentru grupuri vulnerabile, elaborat la nivelul PR SE. Președintele CM PR SE a menționat că acest plan de acțiuni a fost o solicitare a CE, în urma ședinței anuale organizate anul trecut, unde s-a solicitat fiecărui program regional realizarea acestor planuri de măsuri pentru grupurile defavorizate, luând în calcul atât ceea ce se finanțează în momentul de față și, mai ales, perspectiva viitoare.

Doamna Diana Gradea, șef Birou Planificare, Programare și Monitorizare Regională în cadrul AM PR SE, prezintă planul de măsuri al AM urmând ca documentul să fie completat în urma comentariilor și a propunerilor primite.

Doamna Gradea a prezentat definiția grupului vulnerabil, așa cum este în OUG 33/2022.

În ceea ce privește etapa de programare a programului, Dna Gradea precizează că au fost avute în vedere măsuri privind consultarea și implicarea organizațiilor care reprezintă grupurile vulnerabile în procesul de programare. Toate obiectivele specifice ale programului se află sub obligația îndeplinirii condițiilor favorizante orizontale care vizează respectarea cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și a Convenției ONU privind persoanele cu dizabilități, iar acțiunile programate în cadrul obiectivelor specifice ale programului includ prevederi privind respectarea principiilor egalității de șanse, nediscriminării și accesibilității pentru persoane cu dizabilități, în conformitate cu legislația națională și europeană.

D-na Gradea prezintă câteva exemple: în cadrul Acțiunii 2.1- criterii de prioritizare care țin cont de sărăcia energetică și nivelul scăzut al performanței energetice, în cadrul Acțiunilor 5.1, 5.2, 5.3, 5.4 dedicate infrastructurii educaționale - se are în vedere prioritizarea proiectelor în baza unor criterii care să țină cont de presiunea demografică, capacitatea unității de învățământ, riscul de părăsire timpurie a școlii, scăderea ratei de abandon școlar. Acțiunea 5.5 Dezvoltarea taberelor școlare, include ca grup țintă copiii, elevi, tineri din grupuri sociale defavorizate, iar investițiile vor avea în vedere, de asemenea, adaptare la nevoile persoanelor cu mobilitate redusă sau dizabilități. În cadrul Acțiunilor 6.1 dedicate dezvoltării integrate urbane sau rurale prin regenerare urbană, conservare patrimoniu, dezvoltare turism, investiții care au în vedere inclusiv îmbunătățirea accesului persoane cu dizabilități și, așa cum a fost menționat și în cadrul propunerii de modificare pentru program, s-au introdus și investiții ce vizează sprijinul financiar acordat pentru locuințe sociale. În etapa de implementare a programului sunt incluse instituțiile și organizațiile care prezintă grupuri vulnerabile ca membrii în comitetul de monitorizare, consultări publice cu privire la ghidurile de finanțare și liniile directe pentru solicitantul de finanțare, promovarea ghidului privind implementarea cartei drepturilor fundamentale UE și a convenției ONU, publicate pe site-ul programului și care sunt și anexă la ghidurile solicitantului, utilizarea unor cerințe în cadrul

ghidului solicitantului sau criterii de selecție în cadrul grilelor de evaluare tehnică și financiară privind contribuția proiectului la teme orizontale, respectarea principiilor orizontale, criterii sau sub-criterii de selecție specifice și punctate suplimentar și, de asemenea, reflectarea respectării condiției favorizante orizontale privind implementarea convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în ghidul solicitantului prin respectarea drepturilor fundamentale și a cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, respectarea egalității între femei și bărbați, integrarea perspectivei de gen și abordarea aspectelor de gen și prevenirea oricărei forme de discriminare prin criterii de gen, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, dizabilități, vârstă sau orientare sexuală, precum și respectarea accesibilității pentru persoanele cu dizabilități. În ceea ce privește evaluarea, sunt cuprinse criterii privind evaluarea temelor orizontale privind egalitate de șanse, incluziune, nediscriminare și accesibilitatea persoanelor cu dizabilități, grupuri vulnerabile. DNSH-ul este inclus în planul de evaluare a programului ca o componentă importantă a procesului de evaluare, sunt avute în vedere formularea de întrebări de evaluare în studiile de evaluare tematice care să reflecte modul de implementare a acțiunilor care vizează grupurile vulnerabile. În ceea ce privește acțiunile, se menționează monitorizarea apelurilor de proiecte sau a proiectelor care au inclus măsuri și criterii care vizează grupurile vulnerabile, suport pentru potențialii beneficiari în vederea includerii în proiecte a unor activități dedicate grupurilor vulnerabile, îmbunătățirea monitorizării și evaluării programului prin includerea topicului privind grupurile vulnerabile în evaluarea de impact și evaluarea de proces; dezvoltarea unui grup de lucru în care să fie incluse persoane din cadrul Autorităților de management ale Programului Regional Sud-Est, Autoritatea de management pentru Programul de educație și ocupare, Autoritatea de management pentru Programul pentru incluziune și identitate socială, și abordări eficiente în sprijinirea grupurilor vulnerabile; potențiale intervenții sau proiecte complementare cu Programul regional și Programul de educație și ocupare sau incluziune și demnitate socială, organizare a unor vizite de studiu sau schimburi de bune practici, identificarea unor proiecte de succes pentru sprijinirea grupurilor vulnerabile și organizarea unor schimburi de experiență și sprijin tehnic oferit potențialilor beneficiari, pentru pregătirea proiectelor de investiții care să includă sau să vizeze grupurile vulnerabile în contextul pregătirii următoarelor perioade de programare.

Dna Mihailov, președinte al CM a precizat că, în propunerea de modificare a Programului propusă de AM către CM, era o acțiune care se referea la locuințele sociale și anume o acțiune care se referea la creșterea capacității regionale de a crește patrimoniul locuințelor sociale, pentru că cei care vor beneficia de aceste locuințe sociale sunt considerate persoane vulnerabile, neavând fonduri să își cumpere locuințe. Pentru proiectele de infrastructură, de regulă, beneficiarii sunt reprezentați de sectorul public, și care, așa cum s-a negociat pe Programul regional, trebuie să aibă o contribuție minimă de 2 % la cheltuielile eligibile. Dar pot fi și acțiuni complementare în parteneriat cu actori din societatea civilă.

Acest lucru este încurajat, cu atât mai mult cu cât pentru proiectele din strategia SIDU, finanțate în cadrul Obiectivului de Politică 5 - dezvoltarea integrată a comunității, în ghidurile

propușe de AM s-a cerut, în mod obligatoriu, ca proiectul să aibă o componentă soft, proiectul de infrastructură, care să fie implementat de un ONG; un ONG specializat în domeniul respectiv, dacă este un proiect de infrastructură verde, să fie în parteneriat cu un ONG care activează în domeniul promovării protecției mediului, dacă este un proiect de infrastructură socială, să fie promovat în parteneriat de un ONG care activează în domeniul drepturilor sociale.

Dna Mihailov a încheiat subliniind că va exista în rol din partea sectorului privat, și AM așteaptă propuneri din partea membrilor CM pentru Planul pentru grupurile defavorizate și vulnerabile.

Elena Coandă, președinte al Patronatului Național al femeilor de afaceri din IMM-uri, a fost de părere că e obligatoriu ca acest plan să fie dus la îndeplinire.

Dna Mihailov, a explicat faptul că, anul trecut, Comisia Europeană a solicitat tuturor AM -urilor regionale o gândire de perspectivă, pentru că viitoarea politică de coeziune își dorește să aibă o componentă, o alocare financiară care să sprijine grupurile defavorizate.

De asemenea, a menționat importanța implicării sectorului privat în sprijinul grupurilor defavorizate.

O atenție deosebită va trebui acordată respectării legislației în domeniul ajutorului de stat, deci orice finanțare care vine din fonduri europene către sectorul privat.

Este important ca organizațiile neguvernamentale să se implice împreună cu primăriile, cu consiliile județene în a identifica acțiuni care să sprijine integrarea grupurilor defavorizate. Din discuțiile cu COM a rezultat că în categoria grupurilor defavorizate pot fi și refugiații din Ucraina, de exemplu. Astfel, pe lângă varianta clasică a grupurilor defavorizate - persoane sărace, persoane abandonate, persoane de etnie romă, există o nouă categorie.

Elena Coandă, președinte al Patronatului Național al femeilor de afaceri din IMM-uri, a propus ca ucrainenii să fie menționați în ghidul de finanțare, în categoria grupurilor defavorizate, lucru agreat de către președintele CM PR SE.

Mariana Iusco, manager de program Comisia Europeană, a subliniat că este necesar ca pentru Politica de Coeziune, pe lângă investiția în infrastructură, ajutor IMM-uri direct sau indirect, să fie luate în considerare și aceste grupuri. Aceasta face parte și din această viziune a Politicii de Coeziune, care spune că nimeni nu trebuie lăsat în urmă. Astfel, se dezvoltă un oraș, o comunitate, dar este necesar și diminuarea decalajelor.

În ultimele statistici se pare că acest decalaj în interiorul orașelor, chiar dacă orașul este dezvoltat, decalajul între clasele sociale în interiorul acelei comunități devin tot mai mari.

Planul a fost solicitat de COM, nu au fost anumite cerințe obligatorii, fiind lăsat la latitudinea fiecărei regiuni, CM, discuții cu partenerii sociali și așa mai departe. După cum este prezentat

În Plan, sunt lucruri care sunt deja făcute, însă Planul a evidențiat și alte aspecte care țin de interesul pe care îl au beneficiarii.

De ex, în cadrul criteriilor de selecție, s-au acordat în aceste puncte de prioritate, dacă proiectul se adresează sau are măsuri pentru comunități vulnerabile, primește aceste puncte de prioritate. Rămâne să vedem dacă acesta este o abordare suficientă, dacă se poate face mai mult, cum este această nouă inițiativă de locuințe sociale.

Aceasta este o inițiativă care se înscrie în acest Plan, ea nefiind un Apel de proiecte, ci mai mult un tip de abordare.

Elena Coandă, președinte al Patronatului Național al femeilor de afaceri din IMM-uri, a menționat că lucrează cu grupurile de persoane defavorizate și a propus reprezentanților autorităților să aibă în vedere proiecte prin care să fie responsabilizate persoanele vulnerabile sau defavorizate.

De asemenea, considera că este important ca aceste persoane să conștientizeze că trebuie să se integreze și singuri în piață, și de asemenea este importantă responsabilizarea lor pentru a putea obține măsuri, rezultate concrete, dar doar împreună cu autoritățile.

Dna Mihailov a răspuns că așteaptă propuneri, pentru că problema grupurilor defavorizate este destul de complexă.

Astfel, școlile care sunt situate de exemplu, în comune cu risc de sărăcie sau cu risc de marginalizare și aici avem niște criterii, vor primi punctaj în plus. Alocarea zonei ITI Delta Dunării, tocmai pentru că este o zonă săracă, a beneficiat de o alocare distinctă din program și nu a fost tratată ca restul teritoriului. De asemenea, Programul Regional include locuințele sociale și tabele școlare.

Aceste acțiuni urmează să fie analizate după ce se va încheia procesul de transfer al lor de la administrația centrală către administrația locală.

Finanțarea taberelor școlare a fost posibilă doar în contextul în care copiii care vor fi acolo, majoritari, sunt din grupuri defavorizate, pentru că altfel, în discuții la Consiliul Concurenței se putea considera că fiind un obiectiv de acord, administrația locală fiind privită ca un agent economic. Așadar la tabere școlare pot să primească o contribuție de 98% din program pentru infrastructura de tabere școlare doar dacă beneficiarii finali, copiii, vor fi majoritari din zone marginalizate, proveniți din familii sărace sau de la direcțiile de protecție a copilului, care beneficiază de oportunități mai limitate. Pentru tinerii NEETS există Programul de Educație și Ocupare și PIDS.

În cadrul Programului Regional, acțiunile trebuie să fie delimitate de ce se finanțează în cadrul altui Program.

Programul PIDS are negocierea lui și obiectivele lui.

Referitor la PR SE, se așteaptă propuneri pe aceste subiecte din partea partenerilor din societatea civilă, a partenerilor din administrația locală și centrală.

Problema grupurilor vulnerabile și defavorizate a fost tratată în cadrul Programelor naționale, Programul de Capital Uman. Astfel, s-au acordat foarte multe fonduri finanțate din Fondul Social European, care are măsuri dedicate grupurilor vulnerabile mai mult decât Fondul European de Dezvoltare Regională.

Dna Mariana Gâju a atras atenția asupra eforturilor financiare pe care trebuie să le sustină administrația locală pentru construirea unor case pentru persoanele defavorizate, costuri care nu mai puteau fi suportate de administrație publică locală.

Persoanele defavorizate au considerat că administrația locală ar trebui să susțină și costurile pentru utilități. În aceste condiții este important să se analizeze situația asistaților sociali de la nivelul României pentru a nu crea costuri exagerate pe seama administrației locale.

Dna Luminița Mihailov, a readus aminte participanților că, prin POR 2014-2020, a fost finanțat un program pilot la Brăila, pentru Primăria Brăila, pentru reabilitarea unor locuințe sociale prin polul de dezvoltare, efectul investiției fiind pozitiv.

Oamenii care beneficiază trebuie să fie co-interesați, pentru că beneficiarii locuințelor sociale, trebuie să-și plătească utilitățile. Facilitatea acordată este o valoare mai mică a chiriei, dar utilitățile sunt plătite de aceste persoane vulnerabile. Altă problemă este amplasarea locuințelor sociale pentru a evita fenomenul de „ghetizare”. Un alt exemplu a fost la Galați, în care pe proiect de eficiență energetică au reabilitat un bloc de locuințe sociale care avea grupuri sanitare la marginea culoarului. Un alt exemplu a fost în cazul locuințelor sociale de la Râmnicu Sărat, unde cererea de locuințe sociale era de trei ori mai mare față de numărul disponibil. Ar trebui analizat fiecare caz în parte.

Dna Jenica Crăciun a menționat că este vorba despre un plan, ce se poate face prin Programul regional, fiind importantă dimensionarea investițiilor în funcție de resursele disponibile.

Dna Mihailov, a reafirmat că se așteaptă propuneri din partea partenerilor, fiind necesară o analiză a ceea ce s-a realizat, a realizărilor și a problemelor, o analiză a acțiunilor specifice, a măsurilor de responsabilizare și de control a acestor beneficiari.

S-a luat o pauză.

După pauză, dna Mihailov, a dat cuvântul d-nei Jenica Crăciun, care a prezentat propunerile de criterii de selecție pentru următoarele acțiuni din cadrul Priorității 5- „O regiune educată”:

- **Acțiunea 5.2 Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului primar, secundar, inclusiv învățământ incluziv, apel regional.**
- **Acțiunea 5.3 Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului profesional și tehnic, apel regional.**

Dna Craciun a precizat că, pentru infrastructura educațională la învățământul primar și secundar, solicitanții eligibili sunt autorități ale administrației publice locale și instituții ale administrației publice locale, instituții de învățământ, asociații de dezvoltare intercomunitare sau parteneriate între acestea. În ceea ce privește activitățile pentru această acțiune, sunt propuse activități de construire, extindere, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale, adaptarea infrastructurii educaționale pentru accesul persoanelor cu mobilitate redusă sau cu dizabilități și activități de cooperare interregională, transfrontalieră și transnațională. În această în această acțiune sunt incluse și activități de tip FSE. Câteva exemple sunt în prezentare: asigurarea serviciilor de mediere școlară, pentru consiliere pentru comunitățile defavorizate, accesul elevilor cu CES la serviciile de consiliere, consiliere a părinților copiilor defavorizați, avem câteva detalii prezentate. Ce este important vizavi de intervențiile pentru a activitățile pentru acest tip de acțiune este că activitățile includ creare, extindere unități școlare și modernizarea este eligibilă numai în legătură cu o justificare a unei insuficiențe, a neîndeplinirii unor standarde în ceea ce privește utilizare a spațiilor, a numărului de copii.

De asemenea, nu sunt eligibile acele investiții care conduc la segregarea sau izolarea grupurilor marginalizate. În ceea ce privește valoarea finanțării nerambursabile, s-a propus o finanțare nerambursabilă maximă de 1,5 milioane euro, minimă 100.000 euro, iar criteriile de selecție, au fost prezentate succint.

Pentru secțiunea 1, primul criteriu vizează contribuția obiectivului specific subcriteriul 1.1 capacitatea unității de învățământ. În cazul în care această capacitate este mai mică de 0,75 se acordă punctajul maxim de 8 puncte pentru fiecare din aceste acești indicatori, formulele de calcul au fost trecute astfel încât să fie ușor de urmărit și de verificat. Subcriteriu 1.2 presiunea demografică în cazul în care avem un UAT cu o rată de creștere a populației cu vârsta școlară între 6 și 14 ani, pentru că aici discutăm de învățământul primar și secundar mai mare sau egală cu -0,02. S-a făcut o analiză în statistică și au rezultat aceste valori. Pentru acest criteriu se acordă 7 puncte.

Următoarele două subcriterii vizează existența facilităților și existența utilităților, pe care dna Crăciun le-a prezentat în detaliu, menționând și punctajele care pot fi obținute dacă acestea sunt îndeplinite.

Dna Mihailov, a întrebat dacă sunt propuneri din partea partenerilor vizavi de cele expuse de către șeful AM PR SE.

Doamna Carmina Popescu, primăria municipiului Constanța, a fost de părere că finanțarea nerambursabilă maximă de 1,5 milioane euro este destul de mică și a propus majorarea finanțării nerambursabile la suma de 3 milioane de euro.

Dna Mihailov a întrebat dacă se dorește construirea de școli noi.

Doamna Carmina Popescu, primăria municipiului Constanța, a explicat că școala avută în vedere este funcțională și are nevoie de capacitate suplimentară, fiind necesar un proiect de reabilitare cu extindere.

Dna Mihailov, a precizat că se poate lua în calcul doar extinderea. Astfel, în conformitate cu indicatorii pe această prioritate, se iau în calcul metri pătrați și copii, utilizatorii pe o perioadă cel puțin un an, așadar, o singură dată. La acest obiectiv se iau în calcul spații noi create, care înseamnă extindere sau școală, construcție nouă, dacă se justifică, pe indicatorii de presiune demografică, la nivelul UAT-ului și la nivelul școlii. Dacă se pune în discuție reabilitarea unei clădiri, se va preciza în ghid ca se iau în calcul acele clădiri nefuncționale care se reabilitează pentru a avea funcțiunea de școală, pentru a putea încadra proiectul în acțiunile și indicatorii din Program. A subliniat de asemenea ca în cadrul PR SE, alocarea este destul de mică din FEDR, fiind mai mare contribuția de la bugetul de stat și considera ca propunerea de a crește valoarea nerambursabilă la 2 milioane de euro este pertinentă fiind primite mai multe propuneri în acest sens. Totodată, a amintit ca în cadrul POR 2014-2020 era un buget alocare per capita și beneficiarii au ajuns să aibă contribuție proprie și de 50 %, neavând suficiente resurse în program. Se vor putea finanța, teoretic, mai puține obiective decât s-ar fi putut finanța cu un plafon de 1,5 milioane. Va fi necesară o atenție sporită a reabilitărilor, pentru că va trebui să se demonstreze creșterea capacității școlilor, a numărului de copii.

Dna primar Mariana Gâju a susținut creșterea la 2 milioane de euro a finanțării nerambursabile maxime.

Dna Mihailov, a precizat că AM va publica în consultare publică ghidul, pentru o perioadă de o lună de zile, după care va fi lansat apelul, cu regula două luni pregătire a proiectelor, șase luni depunerea. Evaluarea se va face pe măsură ce se depun proiectele, la un punctaj de peste 70 de puncte, se intră direct în contractare până la limita epuizării fondurilor alocate.

Dna Mihailov, a dat cuvântul domnului Ovidiu Costea, șef Serviciu Planificare și Pregătire Finanțare, Primăria municipiului Galați.

În intervenția sa on-line, Ovidiu Costea a apreciat precizarea dnei Mihailov privind activitatea de reabilitare a clădirilor și a propus ca și în ghidul de finanțare să fie explicitate activităților eligibile.

Dna Mihailov i-a mulțumit domnului Ovidiu Costea pentru precizare și a promis că va fi clarificat termenul de modernizare, în ghidul de finanțare.

Dna Jenica Crăciun a menționat că se intenționează să se includă în ghid că modernizarea vizează doar clădirile cărora li se va da o altă destinație, ca să fie clar că e vorba de suprafață în plus pentru infrastructura de educație și copii.

Dna Mihailov a punctat un aspect al activității de tip FSE, fiind important să se clarifice în ghid cum se vor calcula aceste sume (5% din cheltuielile de infrastructură). Costurile de tip FSE, în

principiu, vor însemna salarii, sporuri. Va fi necesar ca AM sa analizeze alte ghiduri pentru apeluri finantate din FSE pentru analiza acestor costuri.

Dna Mihailov a dat cuvântul dnei Jenica Crăciun, sefa AM, care a prezentat Acțiunea 5.3: "Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului profesional și tehnic, apel regional".

În categoria solicitanților eligibili sunt autoritățile administrației publice locale și instituții ale administrației publice locale, instituțiile de învățământ, asociațiile de dezvoltare intercomunitare și parteneriatele între acestea.

Dna Craciun a precizat ca activitatile sunt similare cu cele de la scoli, fara activitati de tip FSE.

Finantarea nerambursabilă maximă propusa a fost de 2 milioane de euro, minimă 100.000 euro. Având în vedere și la fel cum a fost discuția și mai devreme, că alocarea este foarte mică în comparație cu nevoile. Ca o cerință specială pentru acest tip de investiție pe educație, este necesar ca atunci când se depune proiectul să se facă autoevaluarea privind segregarea școlară la nivelul unității de învățământ, autoevaluare care să fie însoțită și de plan de acțiuni și măsuri necesare pentru prevenirea sau pentru a respecta principiile desegregării și nediscriminării. În ceea ce privește criteriile de selecție, la criteriul 1 contribuția proiectului la realizare a obiectivului specific, subcriteriul 1.1 capacitate a unității de învățământ profesional și tehnic, aici avem un indice al capacității școlii care se calculează ca raport între numărul de locuri și numărul de elevi înscriși într-o unitate.

AM a dat ca perioadă de referință anul școlar 2023-2024, adică cele mai recente date disponibile, presiunea demografică. Dacă discutăm de o implementare într-o localitate cu rată de creștere a populației cu vârstă școlară între 15 și 18 ani mai mare de -0,02% se obține punctajul maxim. La fel ca și în cazul școlilor, două sub-criterii care vizează existența facilităților și existența utilităților, cu aceeași detaliere în ceea ce privește care sunt facilitățile și care sunt utilitățile pentru care se oferă punctaj.

D-na Crăciun a menționat de asemenea 2 subcriterii specifice, acestui apel pentru învățământul profesional și tehnic, și anume parteneriatul activ între unitatea de învățământ și operatorii economici. În cazul în care exista astfel de parteneriate, pentru mai mult de 80% din elevii din unitatea de învățământ se acordă punctaj maxim. Sunt și punctaje intermediare, în funcție de evoluția acestui procent. Și următorul subcriteriu vizează noi calificări incluse în oferta școlară 5 puncte în cazul în care s-au inclus cel puțin 2 calificări în oferta școlară în ultimii 3 ani. Eficiența costurilor la fel, e vorba de costul eligibil raportat la costul istoric de 13.000 lei pe metru pătrat. Gradul de pregătire maturitate al proiectului. Cerința minimă de maturitate este SF DALI, cu punctaj maxim 18 puncte, complementaritatea cu alte proiecte în curs de contractare în implementare din programul regional sau din alte surse sau programe

de finanțare, structurată tot la fel, pe două componente, și anume complementaritatea cu alte proiecte care vizează educația sau alte proiecte care vizează și alte domenii cum ar fi eficiența energetică, regenerare urbană sau mobilitate urbană. Criteriul 4 vizează contribuția proiectului la temele orizontale, la fel structurat pe ceea ce înseamnă producerea de energie din surse regenerabile, dar pentru structura de educație respectivă, facilități pentru accesul persoanelor cu dizabilități, achiziții verzi sau măsuri suplimentare, așa cum au fost ele prezentate în metodologia privind imunizarea și abordarea DNSH. Secțiunea 2 este structurată pe criteriile clasice de calitate referitoare la buget, capacitatea solicitantului, temele orizontale, cerințele minime prevăzute de lege și calitatea documentației tehnico-economic”.

Dna Mihailov a solicitat propuneri din partea membrilor CM PR SE.

Dna Mariana Iusco, manager de program Comisia Europeană a subliniat nevoia realizării de parteneriate eficiente și coerente între unitățile de învățământ și operatorii economici, fiind necesar un efort mai mare în această corelare între cerere și oferte, între pregătirile pe care le oferă învățământul tehnic și cererea pieței.

De asemenea, a menționat recomandarea de a include posibilitatea celor 5% cheltuieli de tip FSE,

Dna Mihailov, a anunțat că, în săptămâna următoare, AM va lansa, în consultare publică, pentru o lună de zile, cele 2 ghiduri pentru apelurile regionale învățământ profesional și învățământul primar.

Dna Jenica Crăciun, sefa AM a precizat că, după consultare, se va urma procedura de aprobare a criteriilor prin procedură scrisă și lansarea apelului cu depunere, pentru 6 luni. A mai precizat că, în PR SE nu sunt cuprinse măsuri de tip FSE, pentru acest tip de infrastructură de educație, fiind necesar adăugarea acestor activități, pentru a fi considerate ca fiind un criteriu de eligibilitate.

Dna Mihailov a completat ca activitățile de tip FSE să fie adăugate ca fiind eligibile pentru ca dacă sunt considerate neeligibile, se vor încarca bugetele locale. Astfel, AM va modifica activitățile din cadrul PR SE astfel încât aceste activități/ cheltuieli de tip FSE să fie eligibile, fiind în completarea proiectului de infrastructură.

În continuare, dna Crăciun a prezentat celelalte Acțiuni, după cum urmează:

Acțiunea 6.1 Dezvoltare integrată în zonele urbane prin regenerare urbană, și dezvoltarea turismului, apel areal ITI Delta Dunării.

Acțiunea 6.2 Valorificarea potențialului turistic și conservarea patrimoniului în zone non-urbane, apel areal Delta Dunării.

Pentru partea de regenerare urbană. Acțiunea 6.1, forma de constituire a solicitantului, AM a propus o categorie mai largă de solicitanți unități ale administrației publice locale,

parteneriate între acestea, asociații de dezvoltare inter-comunitară, unități de cult sau parteneriate cu UAT-urile pentru acțiunea care vizează conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului sau parteneriate cu asociații și fundații pentru activitățile de conștientizare a populației.

Ce este important de știut pentru acest tip de investiții: activitățile au fost prezentate la momentul la care s-a prezentat apelul regional, fiind 2 două categorii de proiecte, o categorie care vizează regenerarea urbană și o categorie care vizează patrimoniul cultural turistic.

Din punct de vedere al categoriei de proiect, una din condițiile care trebuie îndeplinite de acest proiect este să aibă un caracter integrat, adică trebuie să îndeplinească cel puțin una din următoarele condiții: să implice mai multe sectoare, mai multe domenii, mai multe teritorii administrative sau dezvoltarea comunității prin implicare a mai multor instituții și organizații relevante în toate etapele de la dezvoltarea proiectului, și în perioada de implementare și sustenabilitate. Din punct de vedere al categoriilor de activități, acestea au fost structurate pe mai multe categorii, prima categorie denumită categoria A) regenerare urbană și securitate a spațiilor publice. Aici este prevăzută reabilitarea integrată a spațiilor publice urbane. Categoria B care vizează îmbunătățirea infrastructurii de turism în zonele cu potențial turistic, pentru diversificare a serviciilor și activităților oferite turiștilor. Categoria C - dezvoltarea și punerea în valoare a stațiunilor turistice prin dezvoltare a structurii turistice specifice.

S-a realizat și o analiză și pentru ITI Delta Dunării. Este vorba de stațiune Murighiol care de anul trecut este stațiune turistică declarată.

Categoria D care vizează conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural istoric. A precizat ca este vorba și de clădiri de patrimoniu, dar și de clădiri care nu sunt clădiri de patrimoniu, dar care au funcții culturale. Din punct de vedere al activităților, acestea se completează cu activități ce țin de promovarea dezvoltării economice, integrarea și inovarea socială a infrastructurii care face obiectul cererii de finanțare și activități de creștere a capacității administrative, inclusiv activitățile de cooperare teritorială.

Au fost detaliate acele categorii de activități care sunt obligatoriu să fie incluse în proiect, respectiv primele mari categorii enumerate, însoțite obligatoriu de activități de integrare, inovare socială, de partea de promovare a dezvoltării economice, iar acțiunile de tip întărirea capacității administrative și cooperare teritorială nu sunt obligatorii, dar sunt punctate în partea de selecție. Din punct de vedere al finanțării nerambursabile pentru apelul dedicat municipiului reședință de județ sunt 8 milioane de euro, iar pentru apelul dedicat orașelor sunt 2 milioane de euro. Celelalte criterii sunt la fel.

Din punct de vedere al criteriilor de selecție. În secțiunea 1, Criterii 1, contribuția proiectului la realizarea obiectivului specific sunt mai multe sub-criterii. Primul sub-criteriu vizează suprafața totală a spațiului urban reabilitat, modernizat. În cazul în care suprafața este mai mare de 3 hectare se acordă punctaj maxim. Sunt și punctaje intermediare pentru suprafețe

intermediare. Sub criteriul 1.2 ponderea suprafețelor suprafeței spațiilor vezi nou create extinse din total o suprafață teren supus regenerării maxim în puncte în cazul în care această suprafață este mai mare decât 20%. Aceste criterii au legătură cu tipurile de activități pe care sunt încadrate în fiecare categorie mare de activitate. La sub-criteriul 1.3 crearea extindere spațiului verde, maxim 6 puncte dacă acest această creare extindere se face prin transformarea suprafețelor betonate din spațiul urban, crearea extinderea de trasee, zone pietonale sau piste de biciclete maximum 8 puncte, proiectul include acțiuni de protejare a biodiversității din zona urbană sau soluții inovative de mediu abordări ecosistemice maxim 4 puncte, ponderea suprafeței aferente zonelor abandonate supuse regenerării din totul din totalul suprafeței aferente proiectului, dacă suprafața este mai mare de 20%, se acordă 5 puncte și cu niște punctaje intermediare. La criteriul 1.7 există o separare a punctajului acordat pentru acest criteriu pe cele două categorii, respectiv categoria de activități care înseamnă partea de regenerare spații publice și categoriile b și c de activități. Pentru categoria a există următorul sub-criteriu: contribuția proiectului la dezvoltare a zonelor marginalizate din localitate; pentru categoriile B și C de activități exista un criteriu care vizează numărul de vizitatori sau utilizatori ai infrastructurii cu potențial turistic. În cazul în care se estimează o creștere a numărului mediu anual de vizitator cu peste 10% se acordă punctaj de maxim de 6 puncte. Sub criteriul 1.8 proiectul include acțiuni care se adresează grupurilor defavorizate, eficiența costurilor- 10 puncte. Este un o formulă de calcul pentru că există mai multe categorii de activități și este o formulă de calcul astfel încât punctajul maxim să fie 100 puncte, indiferent de câte activități sunt incluse în proiect. Subcriteriul 1.10: contribuția proiectului la teme orizontale maxim 10 puncte; subcriteriul 1.11: complementaritatea cu alte investiții maxim 4 puncte. Criteriul 2 - gradul de pregătire maturitate al proiectului- maxim 15 puncte cu cerința minimă de maturitate SF Dali, care se punctează cu zero puncte.

Secțiunea 2 este o secțiune de eligibilitate de minimă calitate, care vizează calitatea documentației tehnico-economice, bugetul proiectului capacitate operațională și sustenabilitate a investiției și respectarea principiilor orizontale minim ce avem în prevederile legale și un criteriu suplimentar, pentru că este vorba despre ITI Delta Dunării, și anume că proiectul are avizul ITI Delta Dunării privind contribuția acestuia la realizarea obiectivelor strategiei ITI Delta Dunării și caracterul integrat al proiectului.

Exista și o altă grilă pentru categoria de proiecte care vizează patrimoniul cultural sau patrimoniul turistic.

La criteriul 1 contribuția proiectului la realizarea obiectivelor obiectivului specific 5.1 - primul sub criteriu separat în 2 categorii, adică prima pentru obiective culturale turistice existente, unde sunt prevăzute 12 puncte în cazul în care se prevede o creștere cu peste 15% a numărului anual de vizitatori sau utilizatori ai obiectivului, iar în cazul în care este vorba despre un obiectiv turistic cultural nou înființat, este o altă exprimare a numărului de vizitatori, respectiv mai mare de 4.000 de zile de om pe an. Subcriteriul 1.2 capacitatea proiectului de a genera venituri în cazul în care venitul generat ca urmare a implementării proiectului este mai mare de 10% din cheltuielile de exploatare - 6 puncte. În cadrul ghidului,

va fi o machetă unde se pot face aceste calcule și se vor verifica. Vor fi verificabile în momentul evaluării proiectului planul de marketing, cu cât acesta este mai bun și descrie mai detaliat activitățile propuse de solicitant și partenerii săi primește un punctaj mai mare. Subcriteriul 1.4 - gradul în care proiectul contribuie la dezvoltarea de activități economice în zonă - 12 puncte în cazul în care proiectul contribuie la cel puțin două activități economice.

De asemenea la momentul depunerii cererii de finanțare, se va detalia în ghid, ca verificarea să aibă la bază inclusiv intenții declarate de către agenții economici pentru extindere sau înființare de anumite activități în zona respectivă.

Sub criteriul 1.5, obiectivul cultural turistic este inclus într-un circuit cultural turistic, dacă există deja; dacă este inclus la momentul depunerii cererii de finanțare - maxim 6 puncte. Subcriteriul 1.6 încadrarea obiectivului în categoria clădirilor obiectelor de patrimoniu, dacă discutăm de patrimoniul național, se alocă 8 puncte și, a fost inclus, ca urmare a propunerilor primite, inclusiv posibilitatea ca acest obiectiv de patrimoniu să aibă relevanță pentru istoria locală. Și pentru acest aspect s-au acordat 2 puncte.

Referitor la criteriul privind Eficiența costurilor, în urma analizei, acest sub-criteriu este detaliat în două părți, respectiv pentru clădiri costul mediu istoric eligibil, s-a considerat un cost eligibil de 15.000 lei pe metru². S-a luat în considerare și solicitarea din partea ADI ITI de a avea o suplimentare față de costul mediu istoric, fiind vorba de ITI și de cheltuielile de transport, iar pentru clădirile declarate monumente istorice s-a luat în calcul o creștere a acestui cost eligibil istoric la 19.000 lei pe metru².

Următoarele două sub-criterii de la acest criteriu vizează temele orizontale și complementaritatea cu alte proiecte. Criteriul doi gradul de pregătire, maturitate a proiectelor. Aici se acordă maxim 18 puncte, la fel nivelul minim de depunere SF Dali și secțiunea doi împărțită la fel pe aceleași criterii de calitate minimă, cu un criteriu specific pentru avizul ITI Delta Dunării în ceea ce privește contribuția proiectului la realizarea strategiei IT Delta Dunării și la caracterul integrat al proiectului”.

Andreea Toma, expert programe, ADI ITI Delta Dunării, a solicitat clarificări referitoare la terminologia de teren abandonat.

Dna Mihailov, a răspuns că terminologia este conform legislației de mediu și că există în registrul spațiilor verzi această categorie de teren. Urmează să fie completat și ghidul de finanțare pentru ca terenul abandonat să fie considerat cel neutilizat, insalubru.

Andreea Toma, expert programe, ADI ITI Delta Dunării, a fost de acord cu propunerea d-nei Mihailov.

Dna Mihailov, a făcut un comentariu referitor la criteriul 1.9, eficiența costurilor proiectului: făcând precizarea ca grila de evaluare prevede acele valori care se referă la valorile eligibile ale proiectului. Nu se refera la valorile totale ale proiectului, pentru că în conformitate cu regulamentul general, articolul 73, se iau în considerare costurile eligibile.

Dna Mihailov, l-a invitat să ia cuvântul dlui Khalid Haroun, Manager de program în cadrul DG REGIO.

Domnul Khalid Haroun, prezent online i-a salutat pe participanții la CM PR SE, a mulțumit pentru prezentare și pentru oportunitatea de a discuta despre acest apel, și a avut câteva întrebări referitoare la categoriile de cheltuieli eligibile din categoriile E și F, care sunt măsuri pentru incluziune și consolidarea capacității. Astfel, și-a exprimat acordul ca aceste măsuri sunt foarte importante și dorește să fie integrate în propunerile de proiecte. A solicitat clarificări privind intenția AM de a impune praguri minime sau maxime pentru aceste categorii de activități — ca procent din cheltuielile totale ale proiectului.

Dna Jenica Crăciun, sefa AM, a răspuns că, în momentul în care se va elabora ghidul, se va introduce un maxim 10% din valoarea proiectului, pentru aceste categorii de cheltuieli eligibile.

Domnul Khalid Haroun a mulțumit foarte mult pentru clarificare și a fost de părere că stabilirea unui prag maxim ar fi important pentru a ne asigura că activitățile de bază sunt protejate și că proiectul rămâne centrat pe obiectivele sale principale. De asemenea, a menționat că ar fi utilă luarea în considerare a introducerii unui prag minim de cheltuieli pentru aceste activități. În acest sens, și-a exprimat opinia că nu dorește ca proiectele să aloce doar o mică fracțiune din buget pentru astfel de măsuri, implementând poate acțiuni minore, cu un impact foarte limitat. Este de dorit ca aceste măsuri să fie relevante și cu impact real, însă este doar o sugestie, spre luarea în considerare de către AM.

Dna Mihailov a dat asigurări că aceste cheltuieli vor fi realizate de partenerii din societatea civilă, iar având în vedere natura obiectivului specific de dezvoltare urbană integrată, proiectele vor fi propuse în parteneriat între proprietarul infrastructurii și partenerul din societatea civilă relevant pentru acțiunile de conștientizare sau de promovare turistică, după caz. Deci proiectele de regenerare urbană e vorba de proiectele de conștientizare pe problema de verde, infrastructura verde, protecția mediului, iar în proiectele de promovare a patrimoniului cultural, vor avea ca parteneri din categoria organizațiilor de management a destinației sau alți parteneri care sunt activi în domeniul promovării turistice.

Există o legislație în România prin care se vor selecta acești parteneri din societatea civilă care vor primi o parte din sprijinul financiar nerambursabil pentru activitățile pe care le vor derula în cadrul proiectului. Este evident că aceste activități este foarte probabil că se vor realiza după realizarea proiectului de infrastructură. Sigur că în ghid se vor preciza aceste lucruri, pentru că proiectele de regenerare urbană se vor finaliza odată cu acțiunile partenerului din societatea civilă.

Domnul Khalid Haroun a mulțumit pentru precizările făcute.

Dna Mihailov a menționat că, în urma consultării publice, se va vedea dacă va fi necesar un buget mai mare de cheltuieli eligibile decât acest propunere de 10%, care e valoarea maximă, în conformitate cu activitățile care vor fi realizate de partenerul din ONG.

Domnul Khalid Haroun a mulțumit pentru precizările făcute, a precizat că înțelege foarte bine că sunt discuții în desfășurare și a menționat ca aca AM nu considera că există un risc care să impună stabilirea unui prag minim de cheltuieli, COM nu va insista asupra acestui punct. Mulțumeste din nou pentru clarificare.

A mai facut un comentariu similar, referitor la categoria B de activități, punctul G.I., activități legate de amenajare peisagistică, lucrări la malurile râurilor și demolări. Și în acest caz, a recomandat impunerea unui prag maxim pentru aceste tipuri de intervenții, întrucât înțelege că pot fi foarte costisitoare și nu este cazul ca acestea să acapareze bugetul, în detrimentul activităților de bază. Acest lucru este valabil mai ales în cazul demolărilor, care, în cadrul apelurilor PO5 din alte regiuni, sunt în general tratate ca activități auxiliare. Astfel, demolările ar trebui să aibă loc doar atunci când sunt bine justificate. A solicitat clarificări AM privind stabilirea unor praguri pentru activitățile de amenajare peisagistică și demolare.

Dna Mihailov, a răspuns că se vor purta discuții cu partenerii, cu UAT-urile din zona ITI Delta Dunării.

De asemenea, a menționat ca există în legislația privind proiectele de infrastructură hotărârea de guvern 907 care prevede anumite cheltuieli pentru pregătirea utilităților, de exemplu. Și aici sigur se va avea în vedere ca aceste cheltuieli să nu excedă activitățile principale de reabilitare a patrimoniului sau în cazul proiectului de regenerare urbană regenerarea urbană, pentru a nu risca să avem cheltuieli neeligibile.

Va mai fi o precizare în ghid, mai ales pentru proiectele care vizează obiectivele de patrimoniu, atât în zona urbană, cât și în zona non-urbană, care se referă la un prag maximal pentru cheltuielile auxiliare, care ar acoperi cheltuielile pentru accesul în zonă, pentru că sunt situații în care este necesar să se finanțeze accesul către zona respectivă, mai ales în zona rurală, de exemplu.

Probabil că vom fi tot în acest prag de maximum 10% cheltuieli eligibile pentru a asigura accesul la obiectivul de patrimoniu respectiv. Este vorba despre un drum comunal sau de exemplu o parcare pentru autocare, autobuze, dacă discutăm despre un obiectiv turistic, deci practic, dacă luăm în calcul și discuțiile de mai devreme, cheltuieli acestea auxiliare, în cazul în care avem și drumuri de acces nu ar depăși 20% din cheltuieli eligibile.

Dna Crăciun a completat că ar fi bine să se menționeze, în ghidul de finanțare, faptul că investițiile care vizează zonele de faleze, zonele, partea de lucrări hidrotehnice, de regularizare a cursurilor râurilor nu pot fi activitatea de bază sau principală a proiectului.

Dna Mihailov a menționat că, având în vedere tipologia proiectelor de infrastructură turistică, adică de amenajare a unor zone de belvedere de-a lungul Dunării, de exemplu, este posibil să existe niște cheltuieli pentru partea de protecție împotriva inundațiilor, de exemplu, sau de mărire a digului. Aceste cheltuieli nu pot fi eligibile și dacă este cazul, vor putea fi asigurate printr-o cheltuială neeligibilă sau printr-o cheltuială finanțată de alte fonduri, nu prin

programul regional de dezvoltare a turismului, pentru că sunt situații în care e necesar să se ridice nivelul malului

Domnul Khalid Haroun, a menționat că înțelege foarte bine că, având în vedere circumstanțele specifice ale acestui apel, în zona Deltei Dunării, lucrări precum baraje hidrotehnice, amenajări peisagistice sau regularizări de cursuri de apă pot fi adesea necesare pentru ca proiectul de infrastructură de bază — fie el turistic sau de patrimoniu — să poată fi implementat. Așadar, înțelege pe deplin că vor exista situații în care aceste lucrări sunt indispensabile. A menționat că își exprimă îngrijorarea ca aceste cheltuieli să nu ajungă să consume o parte atât de mare din buget, încât să afecteze succesul activităților de bază ale proiectului. Dar din discuțiile purtate până acum, își da seama că există puncte de vedere similare.

Din partea Com a mai avut un singur comentariu, legat de criteriul 1.10. Acesta este criteriul care se referă la principiile orizontale. A observat că sunt puncte suplimentare acordate pentru proiectele care vizează biodiversitatea. Acest aspect s-ar putea suprapune parțial cu criteriul 1.5, care se concentrează deja în întregime pe măsurile privind biodiversitatea. Prin urmare, recomandă AM ca mențiunea referitoare la biodiversitate din criteriul 1.10 să fie înlocuită cu un alt principiu orizontal. AM ar putea lua în considerare, de exemplu, acordarea de puncte suplimentare pentru proiectele care respectă obiectivele și principiile Inițiativei „New European Bauhaus”, care reprezintă un domeniu prioritar important pentru COM, mai ales în contextul apelurilor legate de dezvoltare teritorială.

Dna Mihailov a mulțumit pentru observații și a promis că se va reconsidera realocarea acestor puncte de la teme orizontale către biodiversitate.

De asemenea, a menționat că din analiza portofoliului de proiecte din zona urbană, mai ales, nu au fost identificate proiecte de tipul New European Bauhaus.

AM va avea în vedere și creșterea punctajului la criteriul de promovare a biodiversității, precizarea anumitor activități, anumite activități pe care proiectul va trebui să le demonstreze pentru a merita acest punctaj.

Vor urma discuții și cu partenerii din societatea civilă, poate și cu Administrația Biosferei Delta Dunării, pentru a se clarifica mai bine activitățile de sprijinire a biodiversității care vor fi incluse în proiectul fie de regenerare urbană, fie pentru non-urban pentru zona de infrastructură publică.

Dna Jenica Crăciun a mulțumit pentru această calificare și a menționat că va fi revizuit criteriul 5 și specificarea cerințelor pe partea de biodiversitate la criteriul 1.10. Totodată, a solicitat o clarificare a New European Bauhaus pentru că acest tip de proiecte pentru PO5 sunt pe abordarea urbană și pe proiecte integrate.

Domnul Khalid Haroun a menționat ca Inițiativa „New European Bauhaus” (NEB) reprezintă ceea ce am putea numi măsuri suplimentare, care depășesc cerințele minime pentru ca un proiect să fie considerat integrat în cadrul regulamentelor PO5.

În acest sens, toate proiectele NEB sunt integrate, dar nu toate proiectele integrate ating nivelul necesar pentru a fi considerate parte din categoria proiectelor NEB.

Există mai multe moduri prin care un proiect poate fi considerat „integrat” în cadrul PO5 — de exemplu, prin integrare teritorială, în cazul în care un proiect se desfășoară pe teritoriul mai multor administrații locale. NEB, însă, merge cu un pas mai departe, fiind, cea mai holistică formă de proiect integrat. Este integrat atât în ceea ce privește impactul — adică are efecte în domeniile sustenabilității, esteticii și incluziunii sociale — cât și în ceea ce privește implementarea: include voci și competențe diverse, implicând mai multe perspective și domenii de expertiză, și este livrat ca un întreg coerent.

Există o grilă de evaluare preexistentă, folosită în România și în alte regiuni, pentru a determina dacă un proiect este conform cu principiile NEB. În general, standardele pentru NEB sunt mai ridicate decât pentru proiectele convenționale integrate din PO5. Așadar, din această perspectivă, proiectele NEB merg un pas mai departe în comparație cu proiectele integrate.

Dna Jenica Crăciun a mulțumit și a menționat că se va reformula criteriul 1.10 și va exista o consultare cu COM pentru acordarea punctajului în plus pe această abordare.

Domnul Khalid Haroun a mulțumit și a precizat că este deschis pentru colaborare și așteaptă cu interes discuțiile viitoare.

Dna Mihailov a mulțumit domnului Khalid Haroun, pentru clarificări și a menționat că va trebui să se clarifice aceste activități și cu criteriul acesta de biodiversitate în așa fel încât să clarificăm înainte de a lansa ghidul în consultare publică.

Dna Mihailov a invitat-o să ia cuvântul pe doamna Camelia Ionescu, managerul departamentului ape dulci al WWF România.

Doamna Camelia Ionescu, managerul departamentului ape dulci al WWF România a menționat că așa cum au fost construite aceste apeluri, acestea sunt destul de integratoare și au ținut cont de feedback-ul din partea organizațiilor de mediu, în ideea că la implementare acest parteneriat între autoritatea publică locală, societatea civilă cumva să ajute în special în zona Deltei, diverse proiecte de succes și să regenereze arealul Deltei Dunării.

Și pentru că este foarte specific pe Delta Dunării și se vorbește despre turism, turismul în Delta Dunării înseamnă foarte mult partea de natură. Propunerea venea în direcția de a include acolo unde este menționat patrimoniul cultural-istoric și patrimoniul natural, practic o refacere a acestui patrimoniu natural în zona administrării UAT-urilor, primăriile, consiliile locale care au în administrare suprafețe de teren pe care le pot amenaja astfel încât să devină un obiectiv turistic sau să facă un parte dintr-un circuit turistic în localitatea respectivă și știu

câteva localități care ar putea să facă acest lucru, inclusiv cu aceste intervenții în patrimoniul natural, dar dacă se conturează o discuție săptămânile viitoare și cu ADI ITI și cu ARBDD se pot detalia aceste lucruri, mai ales că e vorba de patrimoniul natural în Delta Dunării, pe lângă care poate fi integrat cu patrimoniu istoric, cultural și așa mai departe.

Dna Jenica Crăciun, a mulțumit reprezentantului al WWF România pentru propunere și a menționat ca în categoria B de activități sunt într-adevăr pentru infrastructura de turism, activități pentru diversificarea, serviciile oferite turiștilor. Un prim punct este amenajarea obiectivelor turistice naturale, de utilitate publică și crearea de infrastructuri conexe.”.

Doamna Camelia Ionescu a subliniat că ghidul pentru acest apel de proiecte trebuie să fie clar, pentru că investițiile pot presupune și lucrări hidrotehnice ce pot afecta fauna și mediul.

Reprezentantul Asociației ITI ”Delta Dunării”, Bogdan Mucileanu, a ținut să precizeze că lucrările hidrotehnice vor fi minim invazive, pentru că sunt strict necesare scopului proiectului, și a promis că nu se vor draga canale, ca să se schimbe configurații, să se distrugă bio-diversitate, ori ca să se producă daune.

Doamna Camelia Ionescu a precizat că anumite aspecte referitoare la lucrări hidrotehnice, reconstrucția ecologică, refacerea ecosistemelor și așa mai departe ar fi clarificate în discuțiile mult mai detaliate.

Reprezentantul Asociației ITI ”Delta Dunării”, Bogdan Mucileanu, a susținut că între WWF România și cu ADI ITI există o relație strânsă, și și-a manifestat încrederea că se va ajunge la o înțelegere.

Dna Mihailov a intervenit și a menționat ca trebuie să se facă o diferență între obiectivul specific 5.2 FEDR, care se referă la dezvoltarea patrimoniului turistic în zona non-urbană, care nu precizează, mult despre patrimoniul natural, și un alt obiectiv FEDR care se referă la dezvoltarea patrimoniului natural și care este obiectivul specific FEDR 2.7, dezvoltarea biodiversității.

Din acest punct de vedere, PR SE are o alocare destul de bună pentru ITI Delta Dunării - 15 milioane de euro FEDR pentru obiectivul de biodiversitate în care recent s-au conturat niște proiecte,

De asemenea, este important să se clarifice ceea ce înseamnă activități auxiliare atât pentru 6.1, cât și pentru 6.2, ținând cont de particularitatea Deltei Dunării și propune ca până la sfârșitul acestei luni să existe o variantă agreată de toată lumea, în așa fel încât după 1 iunie să se poată depune proiectele pentru Delta Dunării.

Dna Jenica Crăciun, a prezentat **Acțiunea 6.2: Valorificarea potențialului turistic și conservarea patrimoniului în zone non-urbane, apel areal ITI DD.**

A descris pe scurt, ce diferă pentru partea de potențial turistic în zona non-urbană din ITI Delta Dunării, respectiv finanțare nerambursabilă maximă 3 milioane de euro, iar din punct de

vedere al criteriilor de selecție exista aceeași abordare, pe două grile, pe două categorii de grile, în funcție de activitățile care sunt incluse în proiect.

Materialele detaliate, oricum, au fost transmise membrilor CM. Grila dedicata infrastructurii publice de turism non-urban criteriu 1 la fel contribuția la obiectivele la obiectivul specific CRI. Sub criteriu 1.1, proiectul valorifică o zonă rurală cu potențial turistic. Și aici a fost tratat separat punctaj maxim 8 puncte pentru zona rurală care este accesibilă doar naval. Sub criteriul 1.2 gradul în care proiectul contribuie la dezvoltarea de activități economice în zonă dacă contribuie la cel puțin două activități economice 12 puncte. Sub criteriul 1.3 localitatea este inclusă într-un circuit turistic 12 puncte dacă această cerință este îndeplinită la depunerea proiectului. 1.4 este criteriu similar pentru și pentru urban, cu protejarea biodiversității din zona non-urbană și soluții inovative de mediu.

Comentariile primite se vor analiza pentru 6.1 unu și în prisma criteriilor de la 6.2 eficiența costurilor am luat în considerare propunerea colegilor de la ADI ITI de a crește cu 15% costul mediu eligibil. Contribuția la temele orizontale la fel.

Va fi și o revizuire pe partea de teme orizontale, ținând cont de comentariile anterioare, complementaritatea cu alte investiții. Și aici, la 4 puncte complementaritatea cu proiecte care vizează conectivitatea, dezvoltare a turismului, antreprenoriat, proiecte din arealul de intervenție al proiectului.

Referitor la gradul de pregătire maturitate al proiectului - 18 puncte și secțiunea 2 secțiune, de minimă calitate, criteriul vizând avizul de la ADI ITI Delta Dunării și caracterul integrat al proiectului. Tot pe scurt, cea de-a 2-a categorie de grilă și anume grila pentru patrimoniul cultural sau turistic non-urban. Pentru criteriu 1, primul sub-criteriu este împărțit în două, în sensul de două tipuri de proiecte, respectiv cel care vizează obiective culturale sau turistice existente și aici avem 12 puncte. În cazul în care se estimează o creștere media numărului anual de vizitator cu peste 15% și în cazul în care avem obiective culturale nou înființate avem 12 puncte, în cazul în care numărul de vizitatori sau utilizatori este mai mare de 4.000 de zile pe 1/an este o formulă de calcul pentru aceste centre culturale sau turistice nou înființate. Subcriteriul 1.2 - capacitatea proiectului de a genera venituri: în cazul în care venitul generat este mai mare de 10% față de cheltuielile de exploatare - 6 puncte. La fel avem în vedere punctarea calității planului de marketing, dar cu cât acesta este mai bine, activitățile sunt mai bine și acțiunile fundamentate și corelate cu resursele financiare utilizate și rezultatele propuse punctajul este mai mare - maxim 7 puncte. Subcriteriul 1.4 - gradul în care proiectul contribuie la dezvoltarea de activități economice în zonă. La fel, dacă cel puțin două activități economice realizate de terți în legătură directă cu obiectivul proiectului se punctează cu 10 puncte. Subcriteriul 1.5 vizează includerea obiectivului cultural turistic într-un circuit cultural sau turistic la momentul depunerii cererii de finanțare. În cazul în care avem clădiri de patrimoniu, dacă sunt de patrimoniu cultural național, se acordă maximum 8 puncte; eficiența costurilor: 15.000 lei pe metru² - maxim 10 puncte; costul eligibil raportat la suprafață: pentru clădirile declarate monumente istorice valoarea costului de raportare, a costului eligibil mediu

este de noi 19.000 lei pe metru². Următoarele două subcriterii de la acest criteriu vizează temele orizontale și complementaritatea cu alte investiții. Criteriul 2: gradul de maturitate al proiectului - 18 puncte maxim în cazul în care proiectul are posibilitatea de a da ordinul de începere a lucrărilor. Secțiunea doi este la fel ca la celelalte pentru ITI cu calitatea documentației tehnice, bugetul proiectului, capacitatea solicitantului, avizul de la ADI ITI Delta Dunării și caracterul integrat al proiectului.

Dna Mihailov a anunțat că aceste criterii vor fi amendate în conformitate cu discuțiile anterioare, pentru că este vorba de aceleași subiecte clarificate. A solicitat clarificări către ADI ITI DD privind implicarea partenerilor din societatea civilă în prioritizarea proiectelor, fiind o cerință în cadrul OP 5.

Reprezentantul Asociației ITI "Delta Dunării", Bogdan Mucileanu, a dat asigurări că, în cadrul consiliului consultativ al asociației, au fost cooptați diverși membri din societatea civilă, inclusiv WWF România.

Doamna Camelia Ionescu, managerul departamentului ape dulci al WWF România a declarat că fost o ședință a consiliului consultativ a Asociației ITI "Delta Dunării", și a fost de părere că: pentru detaliile mai tehnice, un grup tehnic dedicat ar fi mai bine venit ca să fie mai flexibil și dialogul să fie mai fluent. Aspectele privind stabilirea anumitor eligibilități sau clarificări foarte tehnice, necesare, un grup mai restrâns ar putea să fie binevenit.

Reprezentantul Asociației ITI "Delta Dunării", Bogdan Mucileanu, a replicat că, în funcție de disponibilitatea autorității de management, se pot organiza oricând întâlniri specializate.

Dna Mihailov, a explicat că trebuie clarificate toate aspectele, pentru că în cadrul OP 5 este necesar să se demonstreze implicarea societății civile în prioritizarea proiectelor. Similar cu Consiliile Județene, unde s-a făcut un parteneriat pentru strategia județului pentru a prioritiza proiectele pe non-urban, iar în cazul primăriilor, cum este Constanța, există delegare la nivelul ADI - Zona Metropolitană, în cazul ITI Delta Dunării sau la nivelul ADI Delta Dunării. În cadrul structurilor asociative este important ca AM să se asigure că aceste structuri asociative țin cont în procesul de prioritizare, acolo unde este nevoie de prioritizare, de societatea civilă, adică avizul așteptat în proiect va trebui să fie dat în baza unui proces de prioritizare a proiectelor, pentru că, lista de proiecte este mai mare decât alocarea financiară și AM va trebui să primească o listă prioritizată în limita de 100% față de alocare, plus încă 100% pe supracontractare. Această prioritizare va trebui formalizată printr-o întâlnire în care să fie prezenta societatea civilă și de asemenea, criteriile de prioritizare a proiectelor vor trebui aprobate de structurile partenariale.

În cadrul în cadrul obiectivului de politică 5, apelurile nu sunt competitive.

Criteriile aprobate de CM sunt de fapt pentru ca AM să asigure că proiectele corespund din punct de vedere al eligibilității FEDR, al activităților și corespund cerințelor programului, dar nu AM prioritizează aceste proiecte.

Pentru Apelul regional există structurile parteneriale.

În cazul Apelurilor pentru ITI DD structura umbrelă este ADI Delta Dunării și ADI Zona Metropolitană, pentru Constanța, zona urbană.

Va trebui să existe o procedură și în ghid va apărea acest lucru prin care se va solicita procesul de prioritizare, hotărârile structurilor asociative de prioritizare a proiectelor care pot fi alte criterii de selecție decât cele din program, pentru că teritoriu poate avea alte priorități. Pentru structura partenerială maturitatea poate să nu reprezinte un criteriu. Se poate prioritiza un proiect care nu are nicio documentație tehnică, o nuanță importantă care s-a dorit a fi adusă în discuția membrilor CM pentru a se înțelege mecanismul de finanțare.

Dna Mihailov a întrebat partenerii care sunt și online sau parteneri din sală, dacă mai sunt alte întrebări, observații, propuneri. Nu au mai fost alte intervenții.

Dna Mihailov a propus ca următoarea ședință, reuniune a CM să fie organizată în septembrie.

Dna Mariana Iusco, manager de program din partea DG REGIO a mulțumit gazdelor Consiliul Județean Constanța și Primăriei Constanța pentru primire și a mulțumit tuturor participanților pentru discuții, și a avut 2 rugăminți către CM, să trimită cererile de plată cât mai repede și să pună la dispoziție, 2-3 fișe de proiecte bune și importante, să fie popularizate în mod adecvat de către Comisie.

Dna Mihailov a mulțumit doamnei Mariana Iusco pentru tot sprijinul acordat în implementarea programului și și-a exprimat încrederea în sprijinul viitor din partea echipei de la Comisia Europeană.

A menționat că s-a parcurs o etapă importantă, aceea de clarificare a ghidurilor care permit implementarea proiectelor și încă o dată, a adresat mesajul de a accelera implementarea proiectelor. Din punct de vedere al implementării, programul este abia la jumătate, fiind realizată și evaluarea intermediară.

A subliniat importanța avansului acordat constructorilor, aceasta fiind o cheltuială care se considera că fiind efectuată în momentul în care a fost plătit avansul.

A menționat sprijinul din partea Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, Ministerului de Finanțe, Autoritatea de certificare și plată, din partea Autorității de audit.

D-na Mihailov a mai subliniat că există intenția de a include o clauză în contractele de finanțare prin care dacă în 3 luni de la semnarea contractelor de finanțare nu sunt demarate achizițiile preconizate, AM va rezilia contractele pentru că s-au constatat întârzieri nejustificate în implementare.

În încheiere a urat succes tuturor în implementare.